Ազգ Azg

25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2007 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 173 (3825)

Թուրքական սպառնալիք

Եթե ԱՄՆ Կոնգրեսն ընդունի 106-րդ բանաձեւը, ապա դա վատ ազդեցություն կունենա թուրք-իսրայելական հարաբերությունների վրա: Այս մասին Չիկագոյում հրեական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարել է Թուրքիայի արտգործնախարար Ալի Բաբաջանը: Վերջինս Չիկագոյում հանդիպում է ունեցել ԱՄՆ-ում գործող մի շարք հրեական կազմակերպությունների, այդ թվում՝ «Միություն ընդդեմ զրպարտության-ADL»-ի ներկայացուցիչների հետ:

Քրեական գործ վարչապետի դեմ

Իսրայելում քրեական գործ է հարուցվել վարչապետ Էհուդ Օլմերտի դեմ, վերջինիս սեփական տուն գնելու փաստն ուսումնասիրելու համար: Ըստ քննիչների, վարչապետը մոտ 1.8 մլն դոլար արժողության տունը ձեռք է բերել շուկայականից ցածր գներով: Իսրայելի կառավարության ղեկավարը մերժում է մեղադրանքներն այս գործի առնչությամբ:

Տեր-Պետրոսյանի առաջադրվել-չառաջադրվելու համլետյան հարցի պատասխանը դեռ չկա

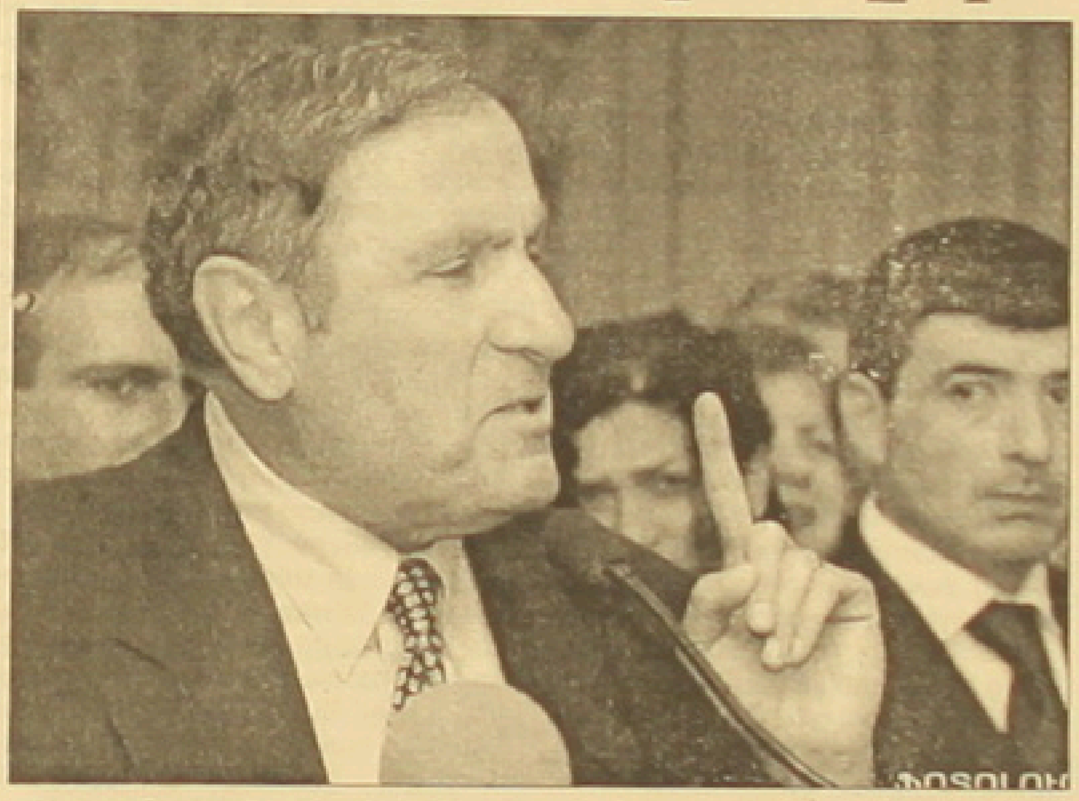

Սեպտեմբերի 21-ին «Արմենիա-Մարիոթի» «Տիգրան Մեծ» սրահում տեղի ունեցավ մի բան, որն այլեւս հետ շրջել հնարավոր չէ. Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ձեռնոց նետեց ներկա կառավարությանն ու ողջ իշխանությանը եւ, անկախ նրանից, կառաջադրվի՞ նա որպես նախագահի թեկնածու, թե ոչ՝ հրապարակային քաղաքականություն վերադարձավ, դա հաստատ:

Անկեղծ ասած՝ ոչ մի անգամ ներկա չլինելով ՀՀՇ-ի եւ ՀՀՇ-ամերձ շրջանակների ամենամյա այս միջոցառմանը, երբ վերջիններս առանձին նշում են Հայաստանի անկախության օրը, եւ առաջին անգամ լինելով՝ մարդ կարող էր շփոթվել, կարծելով, թե ինչ-որ կորպորատիվ միջոցառման է ներկա: Երբ առաջին նախագահը բազմության մեջ ընտրողաբար մոտենում էր յուրայիններին ու ձեռք սեղմում՝ այդ տպավորությունն էր: Երբ նրա եւ նրա կողմնակիցների հայացքն առնում էր ոչ յուրային լրագրողների եւ հետաքրքրությունից ներկա բազմաթիվ այլ մարդկանց հայացքին, եւ ձեւացնում էին, որ չեն ճանաչում, էլի թվում էր, թե ընկել ես բացառապես նեղ մի շրջանակ ներկայացնող երեկույթ, եւ այստեղ դու ավելորդ ես: Հավաքվածների մեծ մասն էլ սեւեռված հայացքներով, մի տեսակ՝ բոլորի եւ աշխարհի հանդեպ նեղացածություն ու չարություն բովանդակող աչքերով մարդիկ էին, թեեւ ներկա էին նաեւ շատերի կողմից հարգված եւ ընդունելի այնպիսի գործիչներ, ինչպիսիք նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, ՀՀՇ վարչության անդամ Արամ Մանուկյանը, ԿԲ նախկին նախագահ Բագրատ Ասատրյանը եւ էլի ուրիշներ:

Տես էջ 3

«ԱՄՆ-ում Պոլսո հայոց պատրիարքը բողոքել է Թուրքիայից»

Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մութաֆյանի Մ. Նահանգներ կատարած վերջին այցը պատճառ էր դարձել, որ հայկական լրատվամիջոցներն անախորժ աղմուկ բարձրացնեն դրա շուրջը: Նրա Ստամբուլ վերադառնալուց հետո հայկական լրատվամիջոցների օրինակին են հետեւել թուրքական թերթերը: Դրանցից «Ենի չաղը», որը «գորշ գայլերի» քաղաքական կազմակերպության՝ Ազգայնական շարժում կուսակցության խոսափողն է, սեպտեմբերի 22-ի համարում դատապարտել է ամենապատիվ պատրիարքին, թե նա ամերիկյան վարչակարգին բողոքել է Թուրքիայից, տալով սպառնալիքի վերաբերյալ ամերիկացի լրագրողի հարցին հետեւյալ պատասխանը. «Ոչ, ԱՄՆ-ում որեւէ սպառնալիք չեմ ստացել, սակայն Թուրքիայում մշտապես ստանում եմ»:

Սեպտեմբերի 24-ի համարում «Ենի չաղին» լրացրել է «Հուրիեթ» թերթը, մեջբերելով Մութաֆյան պատրիարքի հետեւյալ խոսքերը. «Թեեւ ԱՄՆ-ում ինձ ոչ մեկը չի սպառնացել, սակայն ինչպես Հարութ Սասունյանը, այնպես էլ Ռաֆֆի Կոջկարը հրապարակել են ինձ հասցեագրված բաց նամակ: Բացի այդ, Ջորջթաուն համալսարանում ցույց կազմակերպելու վերաբերյալ լուրեր էին շրջում: Դրանց տպավորության տակ «ազատությունների երկիր» ԱՄՆ-ում խնդրո առարկա համալսարանը որոշեց չեղյալ հայտարարել իմ ելույթը: Ըստ երեւույթին սփյուռքահայերը մտածում են, որ ես վնաս եմ տալիս իրենց դատին»:

«Հուրիեթն» իր հերթին ավելացնում է. «Հարութ Սասունյանը «Կալիֆոռնիա կուրիերում» հրապարակած հոդվածով ընդգծել էր, որ Պոլսո հայոց պատրիարքը հակադրվում է ցեղասպանության բանաձեւերին, դրանով էլ թերեւս վնասում Հայ դատին: Սասունյանը սփյուռքահայերին էր դիմել Մեսրոպ Բ պատրիարքին դեմ դուրս գալու եւ նրա՝ Ջորջթաուն համալսարանի աստվածաբանական ֆակուլտետում նախատեսվող ելույթն արգելելու կոչով»:

Ակնհայտ է, որ վերոհիշյալ թուրքական թերթերն ամենապատիվ պատրիարքի այցի պարագայում արտահայտում են թուրքական քաղաքական շրջանակների կարծիքը:

Հ. ՉԱՔՐՅԱՆ

Հրաձգարան ոստիկանության համար, որ լավ աշխատեն

Հայաստանի գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանը եւ Հայաստանում ԱՄՆ գործերի հավատարմատար Ռուդոլֆ Փերինան երեկ մի փաստաթուղթ ստորագրեցին, ըստ որի ԱՄՆ կառավարությունը Հայաստանի կառավարությանը լրացուցիչ տրամադրելու է 168, 746 ԱՄՆ դոլարի ֆինանսական աջակցություն. սա փաստորեն երկու կառավարությունների միջեւ «Թմրադեղերի հսկողության եւ իրավապահ ոլորտում համագործակցության մասին» նամակ- համաձայնագրի 5-րդ փոփոխության մեջ լրացում կատարելու մասին հուշագիր է: Ըստ գլխավոր դատախազության կայքէջի՝ այդ աջակցությունը լուրջ խթան կդառնա դատախազության եւ մյուս իրավապահ մարմինների, ինչպես նաեւ անդրազգային հանցավորության դեմ պայքարի արդյունավետության բարձրացման համար: Սա՝ ընդհանրապես, իսկ ավելի ստույգ՝ այդ գումարը տրամադրվել է Հայաստանի կառավարության ներկայումս իրականացվող երկու ծրագրերի՝ ոստիկանության համար նոր հրաձգարանի կառուցման եւ տարածքային համակարգչային ցանցի ստեղծման համար:

Դատախազության մամուլի հաղորդագրությունը չի մոռացել նաեւ նշել, որ սկզբնական համաձայնագրի ստորագրումից՝ 2001-ի հունիսի 11-ից ի վեր արդեն իսկ տրամադրվել է 8 մլն դոլար, որի շնորհիվ հիմնադրվել եւ գործում է ՀՀ ԳԱԱ-ին առընթեր անկախ փորձագիտական կենտրոնը, ինչպես նաեւ համակարգչավորվել են իրավապահ մարմինների ուսումնական տարբեր կենտրոններ, սահմանային կետերում տեղադրվել են նորագույն տեխնոլոգիաներ եւ այլն:

Մ. Խ.

ՀԱԿԱՀԱՅ ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅՈՒՆ

www.irevan-az.com կայքէջը հայերեն է, բայց մենք դրա հետ կապ չունենք

Չարքնի՛ր, լաո, չեռնի առ համակարգիչ, թե չէ...

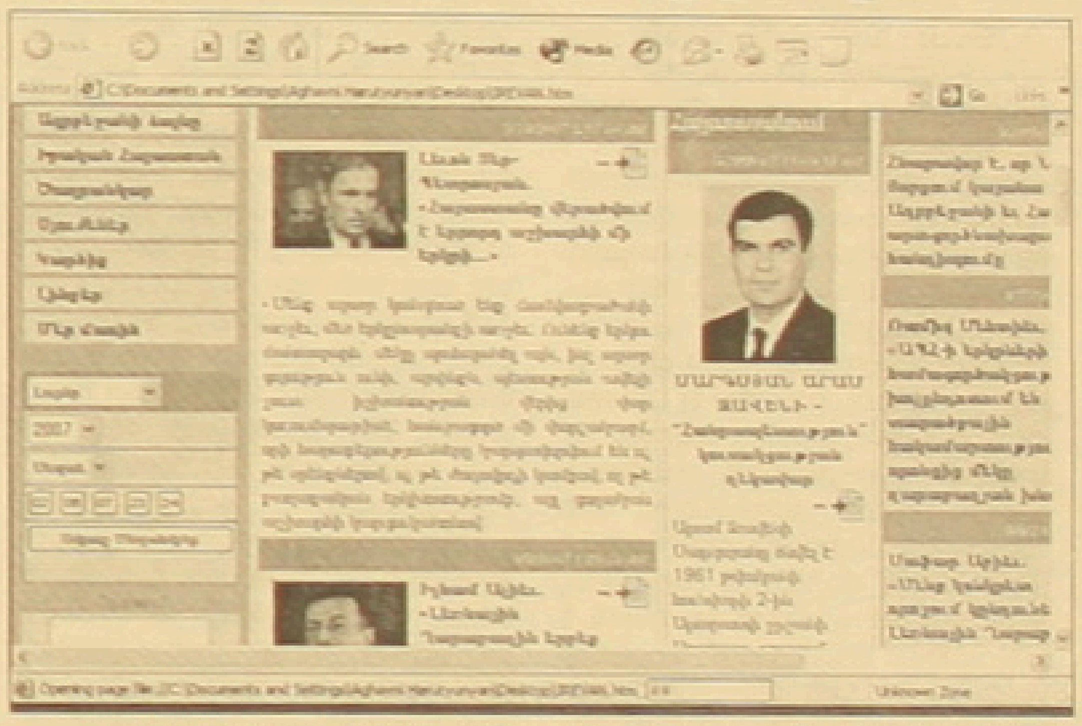

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Միայն մնացել էր, որ Ադրբեջանի քարոզչության մեջ Երեւանը դառնար ադրբեջանական կայքէջի հասցե: «Լրատվավերլուծական կենտրոն» ներկայացնող www.irevan-az.com կայքէջը իբր ստեղծվել է 2006 թվականին՝ «Հարավային Կովկասի երկրների զարգացման պատմության, ներքին եւ արտաքին քաղաքականության, տնտեսական, ազգամիջյան ընդհարումների՝ բնագավառում հետազոտություններ անցկացնելու» նպատակով:

Միայն az տառերը բավարար են անկեղծ պնդելու համար, որ նման բարձրարժեք նպատակի մասին խոսելն ուղղակի սուտ է: Իսկ այնուհետեւ շարադրվածը, թե «մեր մասնագետների եւ փորձագետների նյութերը հենվում են անհերքելի փաստերի ու փաստարկումների վրա», առնվազն ծաղրանք է հնչում ոչ միայն ժուռնալիստիկայի, այլեւ, ինչպես կայքէջը հավակնոտ ձեւով իրեն լսարան է համարում Հարավային Կովկասով զբաղվող փորձագետներին, այդ նույն փորձագիտական մտքի հանդեպ:

Այդուհետեւ շատ ավելի ճշմարտանման են հնչում կայքէջի ինքնաներկայացման տողերը, թե հատուկ ուշադրություն է դարձվում հայ-ադրբեջանական հարաբերություններին: Բայց որ կայքէջի այցելուները կարող են նաեւ ունկնդրել «Ադրբեջանի ձայն» հորջորջվող ռադիոկայանի, չեմ կասկածում, հայկական ծառայության հաղորդումները, «ծանոթանալ ՀՀ պետական եւ քաղաքական գործիչների կյանքի անհայտ էջերին», ներեցեք, արդեն լկտիություն է, որ չի տեղավորվում ո՛չ քարոզչության, ո՛չ պատերազմական, ո՛չ էլ մեկ այլ ձեւաչափում:

Տես էջ 2

Ուժի եւ տղամարդկության հաղթանակ

2007 թվականի սեպտեմբերի 19, Բաքու, ըմբշամարտի աշխարհի առաջնություն. Հեյդար Ալիեւի անվան մարզահամալիրում բարձրանում է Հայաստանի Հանրապետության եռագույն դրոշը: Հունահռոմեական ոճի հայաստանցի ըմբիշներից երկուսը՝ 120 կիլոգրամ քաշային Յուրի Պատրիկեեւը նվաճում է բրոնզե մեդալ, իսկ 66 կգ քաշային Արման Ադիկյանն այդ մարզաձեւում զբաղեցնում է 5-րդ հորիզոնականը: Այսպիսով, Պեկինում կայանալիք օլիմպիական խաղերի մասնակցության ուղեգրերը նվաճված են: Հայաստանի Հանրապետությունը ներկայացնող Յուրի Պատրիկեեւի հաղթանակից հետո տեղի ունեցավ հայության համար ամենացանկալի իրադարձությունը՝ Ադրբեջանի մայրաքաղաք Բաքվում ծածանվեց մեր դրոշը: Եվ չնայած ադրբեջանցի օպերատորները, գործի դնելով իրենց ողջ պրոֆեսիոնալիզմը, փորձում էին կադրից դուրս թողնել դահլիճում նստած իրենց համերկրացիների դեմքերի հուսահատությունն այն պահին, երբ նրանց հայացքի տակ բարձրանում էր հայկական եռագույնը, սակայն նման բարոյական պարտությունն ուղղակի հնարավոր չէր թաքցնել:

Նույն այդ ժամերին Հայաստանում բոլորը շունչները պահած սպասում էին, թե ինչո՞վ է ավարտվելու վճռորոշ մենամարտը, որովհետեւ սպորտն, իհարկե, քաղաքականություն չէ, բայց Բաքու մեկնած մեր մարզիկները չէին մոռացել այդ առաջնությանն իրենց ճանապարհող ՀԱՕԿ նախագահ Գագիկ Ծառուկյանի վերջին պատգամը՝ հաղթանակը Բաքվում հայ մարդու, հայ տղամարդու արժանապատվության հարցն է, եւ հայի պատիվն ու արժանապատվությունը պետք է բարձր պահվեն: Ու պահվեցին:

Եվ երբ Բաքվում բարձրացվեց մեր երկրի պետական դրոշը, ավելի ուշ շատերը խոստովանեցին, որ լարված սպասում էին այդ մրցամարտի ելքին, քանզի բացի օլիմպիական խաղերին մասնակցության ուղեգիր նվաճելուց, Բաքվում նժարին էր դրված նաեւ բարոյական հաղթանակը. հայը ամեն ինչ պետք է աներ Բաքվում չպարտվելու համար:

Տես էջ 7

«Ապօրինի շինարարություն թույլ չտալու համար շրջայցեր են կատարվում անգամ գիշերը»

Հայտնեց փոխքաղաքապետ Կամո Արեյանը

Պետական սեփականություն հողերի զավթումն ու դրանց վրա ապօրինի շինություններ կառուցելը կանխարգելելու վերաբերյալ Երեւանի քաղաքապետի երեք ամիս առաջ ընդունած որոշմանն ու դրա արդյունքներին երեկ անդրադարձավ փոխքաղաքապետ **Կամո Արեյանը**: Նա հայտնեց, որ քաղաքապետի որոշումը կոչված է ապահովելու գործող օրենքի կիրառումը:

Անցած երեք ամիսներին, ըստ Կամո Արեյանի, առանձնապես վերակառուցվել է քաղաքաշինության վարչությունը: Այն բաժանվել է 4 տարածքային ստորաբաժանումների, որոնք հսկողություն են իրականացնում ըստ համայնքների: Փաստաթղթային ողջ բազան պետք է լինի այս վարչությունում՝ ինչպես քաղաքապետարանի կողմից տրվող շինթույլտվությունները, այնպես էլ՝ թաղապետարանների կողմից տրվողը: Այնուհետեւ, վարչությունն իրավասու է նաեւ տույժեր սահմանելու: Եթե քաղաքացին ապօրինի շինություն է կառուցել իր սեփական հողի վրա, ապա տույժի գումարը կազմում է 200 հազար դրամ: Նույն տուգանքը կիրառվում է, եթե ապօրինի շինություն է կառուցվում պետական հողի վրա: Երկրորդ անգամ նույն ապօրինությունը թույլ տալու համար տուգանքը կազմում է 400 հազար դրամ, իսկ երրորդ անգամ՝ 2,5 մլն դրամ:

Սեփական հողում շինարարության թույլտվությունը տալիս են թաղապետարանները, իսկ պետական հողի վրա շինության կառուցման թույլտվությունը՝ քաղաքապետարանը:

Ներկայումս, ըստ Կամո Արեյանի, խստագույն հսկողություն է իրականացվում ապօրինի շինությունների կառուցումը կանխելու ուղղությամբ, որին մասնակցում են վարչության բոլոր աշխատակիցները, թաղապետարանները, ոստիկանությունը, ինչպես նաեւ փոխքաղաքապետն ինքը: Անգամ գիշերներն են շրջայցեր կատարվում թույլ չտալու համար ապօրինի շինարարություն: Այդպիսին հայտնաբերելու դեպքում կառույցը քանդվում է, իսկ կառուցողը՝ տուգանվում: Անցած երեք ամիսներին ապօրինի հողազավթումների եւ կառույցների վերաբերյալ կազմվել է 176 արձանագրություն, որից 76-ի դեպքում շինությունները քանդվել են: Այդուհանդերձ, փոխքաղաքապետն ընդգծեց, որ իրենց խնդիրը ոչ թե քանդելն է, այլ այդ երեւույթը կանխարգելելը: 148 գործերի նկատմամբ հարուցվել է վարչական վարույթ: 58-ի նկատմամբ կիրառվել է 200 հազար դրամ տույժը, 32-ի նկատմամբ՝ 400 հազար դրամի, իսկ 3-ի նկատմամբ՝ 2,5 մլն դրամի:

Ամենօրյա շրջայցերի անհրաժեշտությունը կա եւ մնալու է, քանի որ օրենքի պահանջների պարտադիր կատարումը դեռ չի հասել քաղաքացիների գիտակցությանը: «Մեր խնդիրն է ջարդել այդ հոգեբանությունը», ընդգծեց Կամո Արեյանը:

Փոխքաղաքապետը հայտնեց նաեւ, որ քաղաքապետի որոշմամբ սահմանված է շինարարական հրապարակների թույլտվության կարգը: Համաձայն դրա, մինչ շինարարություն սկսելը կառուցապատողը պետք է ցանկապատի շինհրապարակը, տեղադրի ժամանակավոր մայթեր, անցկացնի լուսավորություն, տեղադրի ցուցանակ: Խոշոր կառուցապատողներն այդ ամենը հիմնականում կատարում են: Այսօր խնդիր կա միջին եւ փոքր կառուցապատողների համար:

«**Ազգի**» հարցը՝ ուղղված Կամո Արեյանին, հետեւյալն էր. «Ինչ ժամկետ է սահմանված վերջին տարիներին կառուցված ապօրինի շինությունների խնդրի լուծման համար եւ ինչ արժեքով են դրանք օտարվելու դրանց կառուցողներին»: Ի պատասխան փոխքաղաքապետը հայտնեց, որ կառավարության որոշմամբ սահմանված են այդ կառույցների հետագա ճակատագրի առնչությամբ քայլերը: Խոսքը երեք տեսակի ապօրինի կառույցների մասին է՝ սեփական հողի վրա կառուցված, պետական հողի վրա կառուցված եւ բազմաբնակարան շենքի կցակառույցներ: Դրանք նախ ճանաչվում են որպես պետական սեփականություն: Այնուհետեւ, եթե քաղաքաշինական նորմերին չեն հակասում եւ քանդման ենթակա չեն, օտարվում են դրանք կառուցողներին: Սեփական հողում կառուցված տան դեպքում գործում է օտարման համար նվազագույն տարիֆի որոշակի պատիկը, պետական հողի վրա կառուցվածի դեպքում՝ այլ պատիկ: Բազմաբնակարան շենքի կցակառույցը, ինչպես եւ շենքի տակի հողը որպես բաժնային սեփականություն տրվում են այդ շենքի բնակիչներին: Կամո Արեյանը տեղեկացրեց, որ մոտ 5 հազար շենքերի տակի հողը տրվելու է այդ շենքերի բնակիչներին: Նա սակայն նշեց, որ օրինականացման համար ժամկետ նախատեսված չէ, մտադրություն կա կառավարության որոշման մեջ փոփոխություն կատարել եւ ժամկետ սահմանել, որպեսզի այդ գույքն ընդգրկվի գույքահարկի բազայում եւ դրա դիմաց հարկ վճարվի:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

1988-ից մինչեւ այսօր 500 մլն դոլարի օգնություն Հայաստանին եւ Արցախին

«Մարդիկ մտածում են, որ եթե երկրի վիճակը բարելավվում է, բարեսիրության կարիք չկա: Ամերիկան, որ ամենահարուստ եւ ամենահզոր երկիրն է, ամեն տարի միլիոնավոր դոլարների օգնություն է տալիս աղքատներին: Կարծեմ Հայաստանը դեռ Ամերիկայից առաջ չի գնացել իր տնտեսական աճի մեջ, եւ որքան էլ երկիրը հարստանա, միշտ կլինի ժողովրդի մեջ մի խավ, որ բարեսիրական օգնության կարիք ունի», շաբաթ օրը «Զվարթնոց» օդանավակայանում լրագրողների հարցերին ի պատասխան հայտարարեց Միացյալ հայկական հիմնադրամի տնօրեն **Հարութ Սասունյանը**: Նա մի պատվիրակության հետ, որի կազմում էին նաեւ փոխքաղաքապետ Կամո Արեյանն ու աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարար Աղվան Վարդանյանը, սպասում էր Ամերիկայից ժամանող ինքնաթիռի վայրէջքին, որը Հայաստան էր բերում հիմնադրամի հերթական, բայց եւ հոբելյանական օգնությունը:

1988-ի երկրաշարժից մի քանի ամիս անց Միացյալ հայկական հիմնադրամը, տնօրենի խոսքով, որոշել է ծրագրված ձեւով օգնություն ուղարկել Հայաստան: Հիմնադրամը Ամերիկայի գլխավոր 7 հայ-ամերիկյան կազմակերպությունների հետ գործակցությամբ արդեն 17-18 տարի օգնություն է ուղարկում Հայաստան եւ Արցախ: Շաբաթ օրը Հայաստանում վայրէջք կատարած ինքնաթիռով մեր երկիր բերված օգնությունը հոբելյանական էր, քանի որ այդ օժանդակությամբ տարիներ շարունակ ցուցաբերած օգնությունը հասավ 500 մլն դոլարի: Հարութ Սասունյանը շեշտեց, որ հիշյալ չվերթը 144-րդն է, իսկ օժանդակության արժեքը կազմում է 2 մլն 7 հարյուր հազար դոլար:

Պատմական համարելով հոբելյանական չվերթի օրը՝ հիմնադրամի ղեկավար Հարութ Սասունյանն ընդգծեց, որ այս տարիներին Հայաստանին ցուցաբերված օգնությունն ընդգրկել է դեղորայք, համակարգիչներ, բժշկական ու գրենական պիտույքներ, պատճենահանման սարքեր, հողամշակման սարքավորումներ եւ «այն ամենը, ինչի կարիքն ունի երկիրը, ժողովուրդը»: Հիմնադրամի նախագահի խոսքով, իրենք նախապես կապ են պահպանում Հայաստանի բոլոր ոլորտների, նախարարությունների, վարչությունների հետ եւ նրանց հետ խորհրդակցելով որոշում՝ ինչ ուղարկել: Միացյալ հայկական հիմնադրամի նախագահն ընդգծեց, որ իրենք շարունակական օգնություն են ցուցաբերելու Հայաստանին ու Արցախին:

Հոբելյանական չվերթով Հայաստան հասցված օգնությունը, Հարութ Սասունյանի խոսքով, տրվելու է 50-60 կազմակերպությունների, նախարարությունների, բարեսիրական ընկերությունների, որոնք ներկայացնում են զանազան ոլորտներ: Ինչ վերաբերում է օգնության չարաշահման դեպքերին, երբ չի հասնում ճիշտ հասցեատիրոջը, Հարութ Սասունյանը նկատեց. «Մենք գիտենք Հայաստանի վիճակն ինչ է, եւ երբեք անակնկալ չէ, որ մեր դեղորայքից վաճառվում է, բայց որքան էլ վերահսկես, եթե ուզեն խաբել, կխաբեն: Վերահսկելով չէ, որ հարցերը լուծվում են: Որոշ չափով այդ չարաշահումները բոլոր երկրներում էլ լինում են, մենք ձգտում ենք դրանք զրոյի հասցնել, բայց կարծեմ ավելի լավ է օգնենք եւ որոշ չարաշահումներ ընդունենք որպես իրողություն, կյանքի իրողություն»:

Հոբելյանական չվերթով երկիր բերված օգնությունից 8 առաքում էլ հատկացվել է Արցախին: ՀՀ-ում ԼՂՀ ներկայացուցիչ **Կարլեն Ավետիսյանը**, խոսելով Հայկական միացյալ հիմնադրամի ցուցաբերած օգնության մասին, կարեւորեց համագործակցությունը բարոյական տեսանկյունից: Նա Հարութ Սասունյանին հանձնեց ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանի ուղերձը, որտեղ մասնավորաբար ասված է. «Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի, իշխանությունների եւ անձամբ իմ անունից Հայկական միացյալ հիմնադրամի աշխատակիցներին եւ բոլոր բարերարներին մաղթում եմ ամենայն բարիք եւ նոր ձեռքբերումներ ի փառս հայ ժողովրդի լուսավոր ու բարգավաճ ապագայի»: Շաբաթ օրը Միացյալ հայկական հիմնադրամին շնորհակալական ուղերձ էր հղել նաեւ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատունը նշեց Եղիսաբեթ Երկրորդի ծննդյան օրը

Չունենալով անկախության տոն, Մեծ Բրիտանիան որպես ազգային տոն նշում է թագուհի Եղիսաբեթ Երկրորդի ծննդյան օրը: Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատունն այս տարի Եղիսաբեթ Երկրորդի ծննդյան 81-րդ տարեդարձը նշեց Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում, քանի որ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդի հրավերով Հայաստանում է Անգլիկան եկեղեցու հոգեւոր առաջնորդ, Քենթրբերիի արքեպիսկոպոս Ռոուան Ուիլյամսը: Նա դիրքով Միացյալ Թագավորությունում հաջորդում է թագավորական ընտանիքին եւ նախորդում վարչապետին:

Մեծ Բրիտանիայի թագուհու ծննդյան երեկվա հանդիսությանը Հայաստանում Միացյալ Թագավորության դեսպան Էնթոնի Քանթրը հիշեցրեց, որ անցյալ տարի թագուհու 80-ամյակը նշվեց Զվարթնոց տաճարում, իսկ այս տարի՝ 81-րդ տարեդարձը նշանավորվում է նաեւ թագուհու գահակալության 55-րդ տարով, ինչպես նաեւ Եղիսաբեթ Երկրորդի եւ արքայազն Ֆիլիպի ամուսնության 60-ամյակով:

Հանդիսությանն առաջինը Մեծ Բրիտանիայի դեսպանի խոսքով, ներկաները բաժակ բարձրացրին Հայաստանի Հանրապետության նախագահի կենաց, այնուհետեւ ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի ձեռքով կենաց բարձրացվեց ի բարօրություն եւ առողջություն Մեծ Բրիտանիայի թագուհու: Ընդ որում, երկու կենացներից հետո համապատասխանաբար հնչեցին Հայաստանի եւ Մեծ Բրիտանիայի օրհներգերը՝ հայտնի երգչուհի Աննա Մայիլյանի կատարմամբ:

Ի թիվս թագուհուն ուղղված բարեմաղթանքների, Վարդան Օսկանյանը նշեց, որ բավականին հետաքրքրական է պառլամենտարիզմի հայրենիք համարվող Մեծ Բրիտանիայի համար պատմության եւ պետության նման զուգակցումը, երբ ազգային տոնը թագուհու ծննդյան օրն է:

Եռօրյա այցով Հայաստանում գտնվող Քենթրբերիի արքեպիսկոպոս Ռոուան Ուիլյամսը ներկաներին ողջունելով ընդգծեց, որ թագուհու ծննդյան տոնակատարությունը Հայաստանում՝ երկու երկրների ու ժողովուրդների բարեկամության արտահայտություն է: Անգլիկան եկեղեցու առաջնորդի խոսքերով, Հայաստանի մասին նա առաջին անգամ տեղեկացել է պատմության դասագրքերից, երբ այդ կերպ ծանոթանում էր հայոց մշակույթի, ճարտարապետության, պատմության ողբերգական անցյալին: «Եվ երբ ես նայում եմ այս ժողովրդի, լեզվի, բարձրարժեք պատմության վկայություններին, դժվար է հասկանալ, թե ինչպես նման ժողովուրդը չի ունեցել պետականություն... Բայց մենք տեսնում ենք, որ ձեր հին պատմությամբ եւ երիտասարդ պետականությամբ երկիրն առողջ է եւ բարգավաճում է»:

Քենթրբերիի արքեպիսկոպոսն ընդգծեց նաեւ հայ ժողովրդի պատմության ընթացքում Հայ առաքելական եկեղեցու դերակատարությունը, կարեւորելով, որ այսօրվա իրականության մեջ մեր երկրում տեսանելի է համագործակցությունը պետության եւ եկեղեցու միջեւ: Հյուրընկալող դեսպանից թույլտվություն խնդրելով, Անգլիկան եկեղեցու առաջնորդն առաջարկեց խմել հայ եկեղեցու եւ հայ ժողովրդի կենացը:

Ներկաներին իր բարեմաղթանքն ուղղեց նաեւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը: Գարեգին Երկրորդն ընդգծեց, որ Անգլիկան եկեղեցու առաջնորդի հետ շարունակում են զորացնել երկու եկեղեցիների դարավոր կապերը, հաստատելով, որ պետք է համատեղել ջանքերը մարդկության կյանքի բարօրության եւ առաջընթացի համար: «Մենք մեր աղոթքն ենք բարձրացնում առ Աստված, զորացնելու ժողովուրդների բարեկամությունը, որ խաղաղության մեջ պահի աշխարհը, անսասան պահի Մեծ Բրիտանիան, երկար կյանք պարգեւի թագուհուն եւ բարօրություն ժողովրդին»:

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

www.irevan-az.com կայքէջը...

1-ին էջից

Բնականաբար, ադրբեջանական «մասնագետները» չեն մոռացել հիշատակել, անպայման չակերտներում, Հայոց ցեղասպանության եւ ղարաբաղյան հակամարտության մասին իրենց դիրքորոշման «փաստացի» հիմքերի առկայությունը կայքէջում:

Այս ամենն, իհարկե, չէր կարող հետաքրքրություն ներկայացնել, առավել եւս տարակուսանք առաջացնել, եթե... Այս «եթեն» ամեն ինչ խառնում է իրար: «Ադրբեջանի ձայն» ներկայացնող էլեկտրոնային, գուցե ոչ միայն այդպիսին, լրատվամիջոցը, իսկ ավելի կոնկրետ՝ քարոզչամիջոցը հիշատակված բովանդակությամբ ու հասցեով կայքէջը հեղինակել է հայերեն:

Կայքէջում տեղեկություններն ու նյութերը, իհարկե, մատուցված են անորակ, անգրագետ եւ ադրբեջանական մտածելակերպի ակնհայտ դաջվածքով: Սակայն խնդիրը բնավ էլ չի վերաբերում ինտերնետային այն ընթերցողներին, ովքեր քաջածանոթ են հայկական կայքէջերին եւ, բնականաբար, չեն կարող որեւէ մոլորության մեջ ընկնել Երեւանին վերաբերող ադրբեջանական կայքէջի հայատառության եւ հայալեզու լինելու պատճառով:

Սակայն, ընդունենք, որ այսօրինակ քարոզչությունը կարող է իսկապես շփոթեցնել մարդկանց: Վստահաբար, դժվար է պատկերացնել հայաստան որեւէ լրատվամիջոց, որն իր էջերում կարողանա տպագրել խոցալի դեպքերի այնպիսի որակում, ինչպիսին կարելի է հանդիպել լույս ընկած այդ կայքէջում: Մյուս կողմից, կայքէջին ծանոթանալիս կարող են իսկապես հարցեր առաջանալ, քանի որ ադրբեջանական աղբյուր լինելով հանդերձ՝ այս կայքում չէք գտնի ադրբեջաներեն որեւէ խոսք, այն ներկայացվում է միայն հայերեն եւ ռուսերեն:

Իսկ որ ադրբեջանցիներն իրենց այս նախաձեռնության մեջ փորձում են նաեւ որոշ օբյեկտիվություն պահել, վկայում է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի շաբաթօրյա ելույթի մասին արդեն իսկ տեղադրված նյութը: Չմանրամասնենք նաեւ, թե ինչ «օբյեկտիվությամբ ու բարեխղճությամբ» է կայքէջը ներկայացնում Արամ Զ. Սարգսյանի, Վարդան Օսկանյանի, Տիգրան Թորոսյանի կենսագրությունները, առաջարկում մասնակցել քվեարկության՝ 2008-ի նախագահական ընտրությունների առնչությամբ:

Ինչեւէ, քարոզչական, իսկ եթե կուզեք, անգամ տեղեկատվական պատերազմում այսօրինակ զենքը բացարձակապես կիրառելի է եւ կարծես կարող է մեծապես արդյունավետ լինել: Միայն թե նման կայքէջի գոյության բացահայտումն ամենակարեւոր մեկ հարց է առաջադրում. իսկ ինչ ենք անում մենք՝ հայերս, որ կարող է լինել համարժեք:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԷ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 0010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Տեր-Պետրոսյանի ելույթին առաջինը արձագանքում են ադրբեջանական եւ թուրքական լրատվամիջոցները

Սեպտեմբերի 21-ին «Արմենիա-Մարիոթ» հյուրանոցում ՀՀ նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ծավալուն ելույթ է ունեցել եւ Հայաստանը երրորդ աշխարհի երկրների շարքում դասելու չարաբաստիկ հեռանկարով մասնավորապես ասել. «ՀՀ-ի ամենամեծ ռեսուրսը նրա բացվածությունն է աշխարհի առջեւ, եթե մեր սահմանները բացվեն դեպի Թուրքիա, դեպի Ադրբեջան, դեպի Իրան: Մեղրին ճանապարհ չէ տնտեսական զարգացման համար: Ճանապարհը Ջուլֆայի երկաթգիծն է... ԼՂՀ հարցի կարգավորումն այս տասը տարիների ընթացքում համարյա թե հասել է անհուսալի վիճակի: Եթե հետեւենք Ադրբեջանի արձագանքներին, կտեսնենք, որ նրանց դիրքը գնալով կոշտանում է: Այսուհետեւ նրանք ոչ մի փոխզիջման չեն գնալու: Ես չգիտեմ՝ ինչ է հնարավոր անել այս վիճակից դուրս գալու համար... Հնարավոր է փորձել վերադառնալ նորմալ երկրների շարքը»:

«168 ժամ» թերթը վերոհիշյալ ելույթին անդրադարձել էր «Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը դեռ չի որոշել» վերնագրով: Որտեղ էլ ՀՀ նախկին նախագահը ասի. «Ես չգիտեմ՝ ինչ է հնարավոր անել այս վիճակից դուրս գալու համար», այնուամենայնիվ նորմալ երկրների շարքը վերադառնալու միակ ճանապարհը համարելով մեր սահմանների բացումը դեպի Թուրքիա, դեպի Ադրբեջան, վերստին ընդգծում է միակողմանի զիջումների անխուսափելիությունը հայկական կողմի համար ինչպես Լեռնային Ղարաբաղի, այնպես էլ հայ-թուրքական սահմանի բացման հարցերում:

Քանի որ Հայաստանի միակողմանի զիջումը ենթադրում է միջազգային պրակտիկայում անհարիր թուրք-ադրբեջանական նախապայմանների ընդունումը, ուստի Տեր-Պետրոսյանը դրանով գոտեպնդում է Հայաստանի նկատմամբ Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի կոշտ դիրքորոշումը, միաժամանակ վերջիններիս պահանջներին ընդառաջելու ակնհայտ պատրաստակամությամբ դրական ազդանշաններ է հաղորդում միջազգային ուժերին:

Տեր-Պետրոսյանի այս պատրաստակամությունը նոր չէ, ոչ էլ նորություն են փոխզիջման միջազգային պահանջները՝ Հայաստանի միակողմանի զիջումներին հանգեցնելու նրա նկրտումները կամ նախապայմանների առումով Անկարային եւ Բաքվին ընդառաջելու ձգտումը, առավել եւ մեծ տերությունների համար:

Թերեւս այդ առումով պատահական չէ, որ Տեր-Պետրոսյանի ելույթին դրսում առաջինն են արձագանքել ադրբեջանական «Իրեւան» կայքէջը, թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը, առանձնացնելով նրա խոսքից հետեւյալ արտահայտությունները. «Լեռնային Ղարաբաղի հարցը դարձնելով անլուծելի, հայաստանյան ներկայիս իշխանությունները շատ մեծ հանցանք են գործում, Ադրբեջանի դիրքորոշումը էլ ավելի է կոշտանում, Բաքում այլեւս որեւէ զիջում չի կատարի, իշխանությունների պատճառով Հայաստանը անցել է երրորդ աշխարհի երկրների շարքը»:

Հ. ԾԱՌՐՅԱՆ

Տեր-Պետրոսյանի առաջադրվել-չառաջադրվելու համլետյան հարցի պատասխանը դեռ չկա

1-ին էջից

Սակայն ընդհանուր առմամբ՝ հավաքված էին ղաղաքական մյուս միավորների հանդեպ ոչ բարեկամաբար տրամադրված, կարելի է ասել՝ ուրիշներին սխալ միայն ու միայն իրենց անսխալական համարող մարդիկ, ովքեր հավակնում են Լ. Տեր-Պետրոսյանի հետ իշխանության վերադառնալ՝ պատկերացնո՞ւմ եք, թե ոնց կվարվեն բոլոր մյուսների հետ այդ մարդիկ, ո՛ր կողղորդեն տարիներ կուտակած մաղձն ու ատելությունը: Իսկ երբ խոսեց Լ. Տեր-Պետրոսյանը, երեկոյի առաջին մասից ստացած մեր այս տպավորությունը պարզապես ամրապնդվեց ու այլեւ չլքեց մինչեւ երեկոյի ավարտը: Ասեմ, որ մյուս՝ սովորական հայ քաղաքացիները եւ արդեն ՀՀՇ-ի իշխանությունը մոռացած երիտասարդությունն ընդամենը մի քանի մետր այն կողմ՝ Հանրապետության հրապարակում, «Արմենիա-Մարիոթի» սրահի բացասական լիցքերին անհաղորդ, մասնակիցն էին բոլորիս անկախության տոնին, եւ այդպես էլ չիմացան, որ այնտեղ՝ «Մարիոթում» Լ. Տեր-Պետրոսյանի ելույթում բոլորովին ուրիշ Հայաստան է ներկայացվում: Իսկապես էլ՝ այդ օրը մի քանի մետր իրարից հեռու երկու Հայաստան կար, երկու «անկախություն»:

Եվ այսպես՝ ի՞նչ էր ասում Լ. Տեր-Պետրոսյանը մոտ 10 տարի լռելուց հետո:

Այստեղ կարեւոր է՝ արդյոք պատրաստվա՞ծ էր այդ ելույթը, թե՞ հանպատրաստից. վերջին դեպքում կարելի է հասկանալ մի շարք շեշտադրումներ, որոնք պետության ղեկավարի դերին հավակնող որեւէ մարդ պարզապես նախապատրաստված ելույթում իրեն թույլ չէր տա: Երեկոյի սկզբում առաջին նախագահը հրաժարվում էր խոսելուց եւ լրագրողների հարցերին պատասխանելուց, նախագահի նախկին մերձավորներն էլ զրույցներում պնդեցին, թե ճիշտ է, այս երեկոյի ընթացքում Հայաստանի առաջին նախագահի ելույթի հնարավորությունը քննարկվել էր, բայց ոչ ոք չգիտեր՝ նա ելույթ կունենա, թե՞ ոչ: Թվաց անգամ, թե նրա վրա ազդեցին մերձավորների կոչերը՝ «գոնե շնորհավորել տոնը» բովանդակությամբ:

Այսպես թե այնպես՝ առաջին նախագահը խոսեց: Նա չանսաց Աշոտ Նավասարդյանի տիկնոջ՝ Համիկ Նավասարդյանի վերջերս հնչեցրած այն ուղերձին, թե ժողովրդին դիմելիս նախ պետք է անցյալի սխալների համար ներողություն խնդրի նրանից: Երեւում է՝ իսկապես էլ չէր դիմում ժողովրդին, այլ միայն իր կուսակիցներին, մինչդեռ ինտելեկտուալ մարդ հանդիսացող նախկին նախագահը պետք է իմանար, որ նրա յուրաքանչյուր խոսք, այնուամենայնիվ, տասն անգամ ավելի ուժգին արձագանք է ունենալու ժողովրդի մեջ, անգամ եթե նրան չի ուղղված:

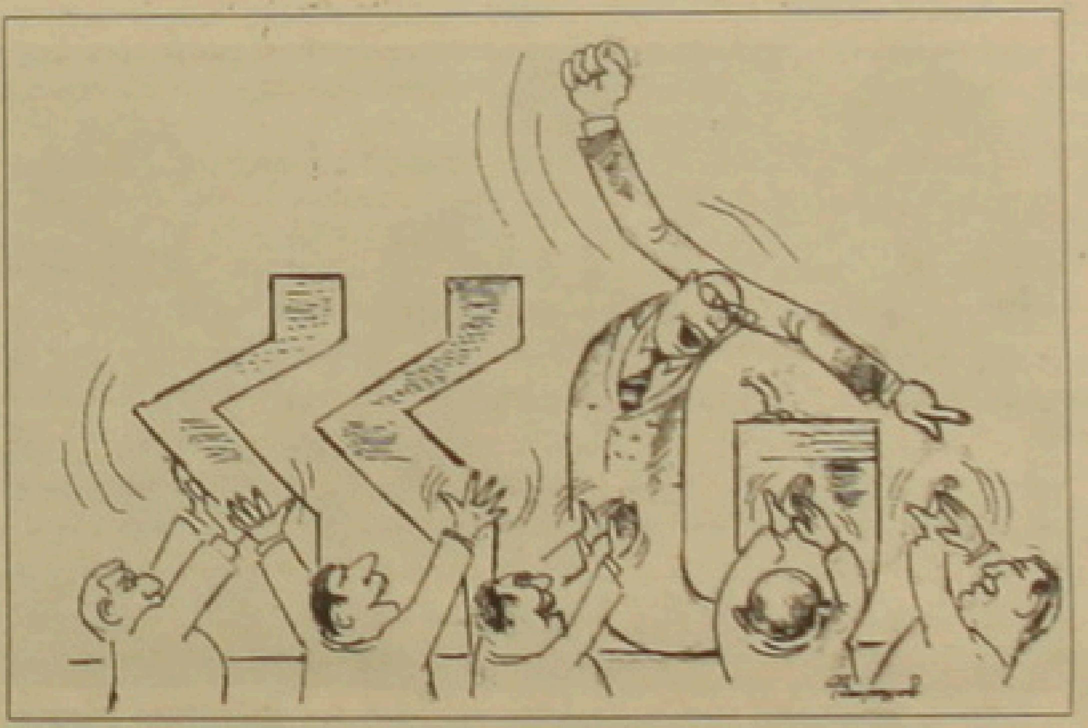

Եվ բոլոր դեպքերում, 10 տարի չխոսելուց հետո նախ պետք է դիմի ոչ թե ինչ-որ նեղ շրջանակի, այլ ողջ ժողովրդին, ու ժողովրդի անկախության տոնը շնորհավորի. թեկնածու որ առաջադրվի՝ ողջ ժողովրդի նախագա՞հն է ուզելու դառնալ, թե՞ նրա ՀՀՇ-ական հատվածի: Խոսեց՝ արդարացնելով-նսեմելով դժվար ժամանակի մեջ ՀՀՇ-ական իշխանության ձեռքբերումները, ներկա իշխանություններին անվանելով «վերից վար կոռումպացված, հանցագործ մի վարչակազմ, որի ներսում հարաբերությունները կարգավորվում են ոչ թե օրենքներով, ոչ թե ժողովրդի կամքով, ոչ թե քաղաքական երկխոսությամբ, այլ գողական աշխարհի կարգուկանոնով, լիովին մաֆիոզ, մինչեւ վերջին եռանգը ստրուկտուրացված մի ռեժիմ, որը մեզ գլորել է երրորդ աշխարհի ռեժիմների շարքը»: Եվ որպես ելք՝ նախկին նախագահն առաջարկում է այս «համակարգը կազմաքանդել ու ազատվել նրանից»: Այս իշխանություններին բնավ չպաշտպանելով (քանզի նրանք էլ մի գովելու բան չեն), պետք եկած դեպքում եղած բացասական երեւույթները քննադատելով՝ միեւնույն ժամանակ հնարավոր չէ չհիշել անպատմելիության այն մթնոլորտը, որ տիրում էր երկրում Լ. Տեր-Պետրոսյանի իշխանության օրոք, երբ կրակում ու սպանում էին անպատիժ, երբ 14 դրամ գնահատված դոլար ու 250 դրամ գնահատված միանվագ փոխհատուցում ունենք, ու ոչ մեկս չկարողացավ 20-30 դոլարից ավելի ձեռք բերել, իսկ ՀՀՇ-ամերձ որոշ «ընտրյալներ» միլիոնավոր դրամներով գնեցին դոլարի տեսք ստացած ողջ ժողովրդի հասանելիք ներդրին արդյունքը եւ մի քանի գիշերում դարձան նախասկզբնական կապիտալի տեր կապիտալիստներ, երբ ղեկավար պաշտոններում աշխատանքի էին ընդունում միայն ՀՀՇ-ի մի քանի գործիչների մերձավոր մարդկանց, իսկ բոլոր կարեւոր պոստերից դուրս մնացին վերնախավ դարձած տղաներին որեւէ բանով դուր չեկած ազնիվ եւ հարգված մարդիկ:

Լ. Տեր-Պետրոսյանը խոսեց այն մասին, թե Հայաստանը վերածվում է աշխատուժ արտահանող երրորդ աշխարհի երկրի, իսկ Հայաստանի ներկա բնակչության թիվ որպես նշեց 2 մլն-ը, չմտաբերելով՝ 0,5-1 մլն արտագաղթածները հենց իր իշխանության օրոք լքեցին երկիրը. անգամ եթե մենք մի պահ հասկանանք նրան, երկրից հեռացածների այդ ստվար բանակը, որ բռնեց օտար-ամայի ճամփեքը 1993-95 թվականներին, նրան չի հասկանա: Չենք արդարացնում ներկա իշխանություններին՝ նրանք էլ չկարողացան առարկայորեն փոխել շատ բան, բայց գոնե արտագաղթը չմեծացրին (գուցե արտագաղթելու հնարավորություն ունեցողների թիվն էր պակասել, չգիտեմ):

Ասում է՝ Հայաստանի ապագան, ժողովրդի բարօրությունը, մեր տնտեսության բարգավաճումը կախված են ԼՂՀ հարցի կարգավորումից, կարծես ո՛չ ներկա իշխանությունը, ո՛չ ժողովուրդն այդ բանը չեն հասկանում: Իսկ առաջարկը ո՞րն է. ասենք՝ երկու զավակ ունեցող ընտանիքի բարօրությունը կախված է այն բանից, որ զավակներից մեկին զոհ տալուց հետո այդ ընտանիքը կբարգավաճի, ուրեմն ինչ, մեր մի զավակին՝ Արցախը նվիրենք հակառակորդի՞ն: Բացի այդ՝ ի՞նչը բացենք Հայաստանի, եթե մենք չենք փակել սահմանները, այլ Թուրքիան եւ Ադրբեջանը. մենք բացում ենք՝ նրանք չեն բացում: ԼՂՀ հարցի ձախողման, Հայաստանն անգամ կորցնելու վախուվիճի վերաբերյալ տեր-պետրոսյանական թեզի՝ առավել հիմնավորված պատասխանի հոգսը թողնելով Վարդան Օսկանյանին, առաջ անցնենք:

17 հեռուստաալիքի հետեւում փակված իշխանությունների թեզին համաձայն ենք. իսկապես, եթե իշխանությունը դուրս գար հեռուստաալիքների վրա կապանք դնելու բարդույթից եւ եթեր տրամադրեր ՀՀՇ-ին ու նրա ղեկավարին՝ ժողովուրդը կլսեր ու կհասկանար տասը տարի առաջվա մեջ մնացած այս մարդկանց խոսքի արժեքը՝ «ինչն ու ինչպեսը», եւ դրանից որեւէ գաղտնիք, խորհրդավորություն ու սպասում չէր հորինվի: Եվ պետք չէ քննել գործարարներին՝ թե նրանք օլիգարխ չեն, այս իշխանության զոհերն են. հույս կա՞, որ նրանցից ոմանք կընկնեն ձգած կարթը եւ կֆինանսավորեն նախագահական ընտրություններում ՀՀՇ-ի թեկնածուին, եթե նա որոշի առաջադրվել:

Իսկ ծրագրային՝ «կոռուպցիոն համակարգի վերացում, ԼՂՀ հարցի լուծում, շրջափակումների վերացում, հարեւանների հետ նորմալ, բարիդրացիական հարաբերությունների հաստատում» խոստանում է ամեն ինքնիրգանոց կուսակցություն ու կենտ գործիչ, երբ մասնակցում է, ասենք, խորհրդարանական ընտրությունների: Տեր-Պետրոսյանն ինչ ռեսուրսով է այդ բոլորն անելու, ինչ ուժ է կանգնած նրա թիկունքում: Դատելով կուսակցական ընդդիմադիր լիդերների ներկայությունից, իսկ ավելի շուտ՝ նրանց մեծ մասի բացակայությունից՝ նրանց մեծ մասը գուցե չի՞ սատարելու ՀՀՇ-ի հնարավոր առաջադրմանը:

Իսկ առաջադրվելը պարոն Տեր-Պետրոսյանի իրավունքն է, անգամ պարտավոր է առաջադրվել, որպեսզի վերջապես գրվի մեուշը, եւ նրա շրջապատն էլ վերջնականապես իմանա՝ մեր ժողովրդի ո՞ր մասի աջակցությունն է վայելում:

Իսկ որ Լ. Տեր-Պետրոսյանը դեռ որոշում չունի եւ ուսումնասիրում-կշռում է վիճակը, դա գովելի է: «Իմ մոտեցումը զուտ քաղաքական է, ես չեմ կարող առաջնորդվել էմոցիաներով, արկածախնդրությունը խորթ է իմ խառնվածքին: Մինչեւ ես չիմանամ իմ կատարելիք քայլերի արդյունավետությունը, ես քայլ չեմ անի», ասում է նա: Ահա եւ մի կեռք՝ իր այս ելույթը, որին կարձագանքեն բոլոր նրանք, ովքեր չեն ալարում: Տեր-Պետրոսյանն էլ կհավաքի կարծիքները, կնստի-կվերլուծի ու վերջապես կորոշի համլետյան հարցի պատասխանը՝ առաջադրվե՞լ, թե՞ ոչ:

ԱՐԻՍՏՈՒ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

Հ. Գ.- Հանգստյան օրերին վարչապետը հանդուրժողականության դաս տվեց քաղաքական կործումին, այդ թվում՝ իր կուսակիցներին: Մինչ ՀԺԴ-ի՝ նախագահի թեկնածու առաջադրելու քայլը անհանդուրժողական վերաբերմունքի էր արժանանում մի շարք քաղաքական ուժերի, անգամ՝ ՀՀԿ-ականների կողմից, վարչապետը զարմացած հարց տվեց. «Իսկ ումի՞ց է պակաս ՀԺԴ-ն, որ թեկնածու չառաջադրի». այսպես նա կոտրեց անհանդուրժողականության առաջին ալիքը եւ դուռ բացեց կոռեկտ նախագահական քարոզարշավի համար՝ օրինակ ծառայելով ուրիշներին: Տարոսը ՀՀՇ-ին:

ՕՐԱԿԱՐԳ

Այսօր

Ժամը 10:00-ին ՀՀ կառավարության ընդունելությունների տանը տեղի կունենա տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում ՀՀ Նախագահի ամենամյա մրցանակների հանձնում:

Ժամը 10:30-ին Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրում Ամենայն հայոց կաթողիկոսը եւ Քենթրբերիի արքեպիսկոպոսը կմասնակցեն Դարֆուրի եւ մյուս բոլոր ցեղասպանություններին վերջ տալուն նվիրված միջոցառմանը:

Ժամը 11:00-ին «Արմենիա-Մարիոթ» հյուրանոցի «Աշոտ Երկաթ» սրահում տեղի կունենա մամուլի ասուլիս՝ նվիրված «Դի էյջ էլ» ընկերության 15-ամյակին:

Ժամը 11.00-ին «Հայելի» ակումբում կհանդիպեն Վահագն Խաչատրյանը եւ Արծվիկ Մինասյանը:

Ժամը 11:30-ին «Վիասֆեր» տեխնոպարկում ՀՀ Նախագահի մասնակցությամբ կբացվի «Սինոփսիս Արմենիա» ընկերության նոր գրասենյակը:

Ժամը 12:00-ին Ժուռնալիստների միությունում տեղի կունենա ՀՀ քաղծառայողների խորհրդի եւ Հայ պետական ծառայողների միության մամուլի ասուլիսը:

Ժամը 12:00-ին մարդու իրավունքի պաշտպանի գրասենյակում տեղի կունենա Արմեն Հարությունյանի մամուլի ասուլիսը:

Իսկ նույն ժամին արդեն «Հայելի» ակումբի հյուրերն են լինելու Արամ Մանուկյանը եւ Շուշան Պետրոսյանը:

Ժամը 12.00-ին Տիկնիկային թատրոնում տեղի կունենա մամուլի ասուլիս «Հայֆեստ» փառատոնի մասին:

Նույն ժամին «Փաստարկ» ակումբի հյուրը կլինի Վիկտոր Դալլաքյանը:

Ժամը 13:00-ին «Հայացք» ակումբում տեղի կունենա ԿԳՆ սփյուռքի հետ կապերի բաժնի պետ Հրաչ Թադեւոսյանի մամուլի ասուլիսը:

Ժամը 13.00-ին նույն ակումբը կհյուրընկալի Վահան Հովհաննիսյանին:

Ժամը 14.00-ին ԿԳՆ-ում տեղի կունենա դպրոցական համակարգի ամենամյա մրցույթի եզրափակիչ փուլը:

Նույն ժամին «Ոսկեբաց» ակումբի հյուրը կլինի Արշակ Սադոյանը:

Ժամը 15:30-ին Ազգային պատկերասրահի 2-րդ հարկում տեղի կունենա «Արմենիան թրու փրոգրամ» ՓԲԸ-ի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի շնորհանդեսը:

Վաղը

Ժամը 16.00-ին «Արմենիա-Մարիոթում» տեղի կունենա «կլոր սեղան» Հայաստանում հեղինակային իրավունքի մասին:

Որ Մարկոս Գրիգորյանի հավաքածուները չփոշիացվեն

Ճանաչված ու սիրված արվեստագետ, հավաքորդ Մարկոս Գրիգորյանի հիշատակը վառ կմնա նրան ճանաչողների ու նրա հետ շփվողների հիշողության մեջ: Բոլորը ցավ ապրեցին, երբ նրա վրա ավազակային հարձակում եղավ, որից էլ ստացած մարմնական վնասվածքներից եւ հոգեկան ծանր ապրումներից, փիրավորանքից Մարկոս Գրիգորյանը մահացավ...

Ինչպես տեղեկացանք Մարկոս Գրիգորյանի եղբոր որդիներից, նրա աճյունը չպահվեց մեկ օր եւս, որպեսզի հարազատները ներկա գտնվեին թաղմանը: Ինչեւիցե, եղածը եղած է եւ շտկել այլեւս հնարավոր չէ: Մնում է միայն զգոն լինել, հետեւողական, որպեսզի Մ. Գրիգորյանի հավաքածուներն ու ունեցվածքը չփոշիացվեն, չհայտնվեն «Վերնիսաժում», ինչպես մահից մեկ շաբաթ առաջ վախով նշում էր Մարկոս Գրիգորյանը: Պարզվում է, որ առ այսօր Մ. Գրիգորյանի տան փականները կնքված չեն:

Մ. ՄԻՍԱՔՅԱՆ

Մամուլ

Մտորումներ: Քառասնամյա աշխատակցության արտացոլումը «Միրորում» (Forty years reflections in the «Mirror»)

Սեպտեմբերի 8-ին Նյուտոնի (Մասաչուսեթս) «Նյուտոն Մարիոթ» հյուրանոցի մեծ պարահանդեսային դահլիճում մեծ շուքով տեղի է ունեցել Մ. Նահանգներում անգլիատառ առաջին հայկական պարբերաթերթի՝ «Արմինյըն միրըր սփեքթեյթըրի» լույս ընծայման 75-րդ տարեդարձի տոնախմբությունը, որին որպես օրվա բանախոս հրավիրվել է CBS News-ի գլխավոր հետազոտող-թղթակից, «Էմմի» մրցանակների (այդ թվում CBS-սպորտի ասպարեզում) դափնեկիր Արմեն Քեթեյյանը:

Հոբելյանական երեկոյին «Գերազանցություն լրագրության ասպարեզում» մրցանակը շնորհվել է հեղինակավոր «Բոստոն գլոբ» պարբերականի հետազոտական բաժնի բազմիցս «Պուլիցեր» մրցանակների արժանացած հայազգի ճանաչված լրագրող Սթիվն Քյուրքչյանին, ինչի առթիվ «Ազգը» եւս նրան ջերմորեն շնորհավորում է:

Երեկոյի ամբողջ ընթացքում ուրախ մթնոլորտը վառ է պահել «Արթի Պառսամյան Սուինգսեթս» համույթը:

*Ստորեւ թարգմանաբար ներկայացնում ենք հայտնի հասարակական գործիչ **Եռվանդ Ազատյանի**՝ այդ առթիվ թերթին հանձնած իր քառասնամյա աշխատակցության վերաբերյալ մտորումները: Նա բառախաղային հետաքրքրական ձեւակերպում է տվել իր հոդվածի վերնագրին, որտեղ «Միրոր» թերթի անվանումը լինելուց բացի պահպանում է իր «հայելի» իմաստը: Այսինքն՝ նա հնարավորություն է ընձեռում ընթերցողներին հոդվածի «հայելու» մեջ տեսնելու այդ թերթի հետ իր երկարամյա համագործակցության «արտացոլումը»: Ի դեպ, «ռիֆլեքշն» անգլերեն բառն էլ «մտորում» նշանակելուց բացի նշանակում է նաեւ «արտացոլում»:*

Տարին հոբելյանական է: Մ. Նահանգներում անգլերենով հրատարակվող «Արմինյըն միրըր սփեքթեյթըր» խորագրով հայկական առաջին շաբաթաթերթը նշում է իր ստեղծման 75-րդ տարեդարձը: Հիմնադիրները բոլորն էլ հայերեն լեզվին եւ գրականությանը լավ էին տիրապետում: Ուստի տեղին է հարց տալ, թե թերթն անգլերենով հրատարակելիս նրանք իրենց նախնիներին դավաճանո՞ւմ էին, թե՞ մի նոր առաքելության դիտավորություն ունեին: Պետք է նշել, որ նրանք անկասկած ապագան գուշակելու մեծ կարողությամբ էին օժտված:

Այս հարցը շատ վաղ սկիզբ առավ Ամերիկայի հայ համայնքներում: Հետո անցավ նաեւ մյուս երկրների համայնքներին: Պարզ էր ի սկզբանե, որ լեզվի պահպանման պայքարը հնարավոր չէր հաղթանակի հասցնել, հատկապես այդ ժամանակ՝ 30-ականների սկզբներին, երբ ոչ ոք չէր կարող հետամուտ լինել այս ափերում հայկական դպրոցներ հիմնելու գաղափարին: «Միրորի» հիմնադիրների համար երկընտրանքը հետեւյալն էր՝ կամ անհույս պայքար մղել պահպանելու լեզուն, որը դատապարտված էր կորստյան, կամ էլ ժամանակին համընթաց քայլել, օգտագործելով գոյություն ունեցող մեխանիզմը՝ անգլերեն լեզուն, երիտասարդներին գիտելիքներ հաղորդելու, համապատասխան ոգով դաստիարակելու եւ համայնքի շրջանակներում մնալու ձգտում առաջացնելու համար:

«Միրորի» հիմնադիրներն ընտրեցին այս երկրորդ տարբերակը, նոր առաքելությունը, հակառակ որ անհուն սիրով կապված էին իրենց մայրենի լեզվին: Եվ նրանց ընտրությունը արդյունավետ եղավ: Մենք հիմա ունենք մի կենսունակ հայկական համայնք, որի ներկայացուցիչներն իրենց շուկայական գործարքները անգլերենով կատարելով հանդերձ, մեծագույն գուրգուրանքով պահպանում են մայրենին:

Միեւնույն խնդիրն այլ երկրներում ընտրություն կատարելու այնքան էլ մեծ հնարավորություն չընձեռեց համայնքի ղեկավարներին: Հարավային Ամերիկայում թերթերը մեծ մասամբ սկսեցին հրատարակվել իսպաներեն լեզվով, Ֆրանսիայում՝ ֆրանսերենով, իսկ Միջին Արեւելքի երկրներում՝ արաբերենով:

Նույնիսկ Թուրքիայում ամենամեծ տարածում ունեցող թերթերը՝ «Մարմարան» եւ «Ժամանակը» հեշտեցնում են իրենց ընթերցողներին: Նրանց թիվը նուազում է: Իսկ Հրանտ Դինքի «Ակօսը» համայնքի անդամներին համախմբելու նպատակով սկսեց լույս տեսնել հիմնականում թուրքերենով:

Իմ առնչությունները շաբաթաթերթի հետ ընդգրկում են նրա 75-ամյա պատմության 40 տարիները: Դառնալով «Պայքար ասոցիացիայի» գործադիր տնօրենը 1967-ին, ես խմբագրական աշխատանքներ սկսեցի կատարել միաժամանակ եւ «Պայքար» օրաթերթի (հետագայում՝ շաբաթաթերթ եւ ապա՝ ամսաթերթ), եւ «Արմինյըն միրըր սփեքթեյթըրի» համար:

Երբ ես «Պայքար ասոցիացիայի» աշխատակազմին միացա, «Միրորի» հիմնադիրներից երկուսը դեռ ողջ էին, բայց դադարել էին ակտիվ գործունեություն ծավալելուց: Նրանք, սակայն, կարոտախտով համալրված շատ հիշողություններ ունեին հիմնադրման տարիների եւ այն մարդկանց մասին, որոնք իրականություն էին դարձրել իրենց երազանքը:

Հիմնադիրներից մեկը պրոֆ. Իւայըա Բ. Չրաքյանն էր, փիլիսոփայության խոնարհ դասախոսը Նորթիստեռն համալսարանից, որտեղ իր ղեկավարությամբ ես ընդգրկվեցի անգլո-ամերիկյան գրականության դասընթացներում: Նա միշտ իր ձեռքին պատրաստ պահում էր ծխամորճը, երբ իր մտքերն էր դասավորում կամ արտահայտում՝ շատ հանգիստ, ցածր, գրեթե անլսելի ձայնով կարծես շշնջում էր ականջիդ: Հաճախ էր այցելում «Միրորի» գրասենյակ, բայց հազվադեպ էր հոդվածներ գրում: Ինձ սիրով էր ընդունում իր տանը, որտեղ ինձ սպասում էր նաեւ արիստոկրատական հատկանիշների մարմնացում տիկին Չրաքյանի ջերմ հյուրասիրությունը:

Չրաքյանը միշտ զբաղված էր Ավետիք Իսահակյանի բանաստեղծությունները, նամակներն ու հոդվածները թարգմանելով, մեկնաբանելով եւ խմբագրելով: Ի վերջո գրի ձեռով հրատարակեց այդ բոլորը: Նա ազգակցական կապ ուներ արեւմտահայ փիլիսոփաներից (Եղիա Տեմիրճիպաշյանի հետ միասին), մեծագույն բանաստեղծ Տիրան Չրաքյանի (Ինտրա) հետ: Ես մեծ թվով ձեռագրեր էի ժառանգել, որոնք պատկանում էին Ինտրային, եւ իրականում շատ նմանություններ էի տեսնում պրոֆ.-ի եւ նրա զարմիկի միջեւ, սակայն նրան որոշակի սահմանից այն կողմ չկարողացա հետաքրքրել Ինտրայով: Նրան հիշելիս մինչեւ օրս դեռ ծխամորճի հոտն եմ զգում:

Հիմնադիրներից մյուսը, որ դեռ ողջ էր, Պետրոս Նորհատն էր, որը «Միրորի» խմբագրի պաշտոնը թողած այդ ժամանակ խմբագրում էր ՀԲԸՄ-ի «Յուշարար» պարբերականի անգլերեն տարբերակը:

Ամեն անգամ հանդիպելիս նա շատ զգուշավոր եւ մտածված դիտողություններ էր անում թերթի վերաբերյալ, միշտ պահպանելով «սեփականատիրության» զգացումը դրա նկատմամբ:

Մտորելով «Միրոր սփեքթեյթըրի» հետ անցկացրած իմ կյանքի մասին, մտքումս մեկառմեկ հայտնվում են խմբագիրների ուրվանկարները, որոնց հետ աշխատակցել եմ լուրեր հավաքելով, հոդվածներ թարգմանելով, խմբագրականներ գրելով եւ արվեստի գործեր մեկնաբանելով: Եղավ ժամանակ, որ խմբագիրներն սկսեցին արագ փոխվել, եւ ես ստիպված էի մինչեւ նորի հայտնվելը վերցնել այդ պարտականությունը: Վեց տարի շաբաթաթերթի «արտադրության խոհանոցում» աշխատելուց հետո ես դարձա ՌԱԿ լրատվական դիվանի նախագահը: Սկսեցի գրել ինձ հասկացված որոշակի սյունակի հոդվածները, նաեւ թերթի խմբագրականները:

Առաջին խմբագիրը, որի հետ աշխատակցեցի, Վարուժան Սամուելյանն էր, որն իր հատուկ շաբաթական սյունակն ուներ «Juicy Tidbits» («Համով (հյութեղ) պատառիկներ») խորագրով: Այդ պատճառով էլ մարդիկ նրան «Ջուսի» էին անվանում: Ուոթերթաունում շատերն էին նրան ճանաչում: Նա դարձել էր «ժողովրդական հերոս»: Երդվյալ ամուրի էր, սիրում էր քայլել եւ տան ճանապարհին հաճախ էր կանգ առնում նպարավաճառի կամ հնակարկատի խանութներում, ատամնաբույժի աշխատասենյակում կամ թաղման բյուրոյի գրասենյակում: Այդ վայրերում քաղաքացիների հետ ունեցած իր զրույցների հիման վրա էլ գրում էր հոդվածները, որոնք միայն Ուոթերթաունին վերաբերելով հաճախ դրսի ընթերցողների համար անհասկանալի էին դառնում: Նա Ուոթերթաունից դուրս չէր եկել, բացի երկրորդ համաշխարհայինի ժամանակից, երբ զորակոչվել էր բանակ: Հիշում եմ, հաճախ էր պաշտոնից հրաժարվում կամ հեռացվում (չորս անգամ իմ աշխատակցության ժամանակ), բայց երբեք ոխ չէր պահում, եւ երբ էլ խնդրեին, վերադառնում էր աշխատանքի: Իր բացակայությունների ժամանակ ես էի նրան փոխարինում:

Պարբերականի աշխատակազմը դառնածաղրավուն արտահայտություններով է վերհիշում նախորդ խմբագիր Բոբ Վահանին, որը վարչության հետ որոշ խնդիրներ ունենալով, հեռացավ պաշտոնից: Հետադարձ հայացքով այժմ տեսնում եմ, թե ինչպես տարաձայնություններ կարող էին առաջանալ երիտասարդ ու կրթված մի խմբագրի եւ աշխատանքին նվիրված, ջանասեր ու զոհողություններ գնահատող, բայց պահպանողական եւ ժամանակից հետ մնացած վարչության անդամների միջեւ:

Հելեն Փիլիպոսյանը մտավորականության շունչը բերեց խմբագրություն: Չնայած երբեմն չէր կարողանում իրադարձությունների արագ հոսքի հետ քայլ պահել, նա բառիս բուն իմաստով բանաստեղծուհի էր, հանգիստ, բարի, աշխատասեր մի խմբագիր, որն իր աշխատանքին նվիրվածությունը ժառանգել էր հորից՝ Խաչատուր Փիլիպոսյանից, թերթին առատաձեռն օժանդակություն ցուցաբերող ազնվագույն անձնավորությունից: Հելենի «գաղտնի զենքը» նրա ամուսինն էր՝ Հակոբ Սարգսյանը, որը քաջատեղյակ էր ինչպես հայոց պատմությանը, այնպես էլ քաղաքականությանը եւ աշխատակցել էր «Պայքար» ու «Զարթոնք» թերթերին:

Ջեկ Անդրեասյանը որպես խմբագիր երկար չաշխատեց: Նա ժամանակ առ ժամանակ աշխատակցել էր «Միրորին», բայց նրա մեծագույն նպաստը «Արարատ» եռամսյա պարբերականի լույս ընծայումն էր: Բազմաթիվ գրքեր էր հեղինակել եւ թարգմանել: Ծառայել էր ՀԲԸՄ-ին եւ Հայաստանյայց թեմին, արտակարգ գրողի եւ կազմակերպչի իր ընդունակությունները հաշվի առնելով հույս ունեինք, որ թերթը հսկայական փոփոխությունների կենթարկվի: Բայց նրա ծրագրերը չափազանց մեծ էին մեր կազմակերպության համեստ բյուջեի համար: Նյու Յորքից Բոստոն ժամանելով ամեն շաբաթ նա սկզբում երեք օր էր մնում այնտեղ թերթը տպագրության հանձնելու համար: Հետո սկսեց երկու օր մնալ, իսկ ավելի ուշ՝ մեկ օր: Պատասխանատվության վերջին շրջանում նա ինձ էր ուղարկում թերթի նախնական օրինակը, եւ ես հետեւում էի, որ հրատարակվի: Բայց խմբագրական աշխատանքի նման հեռակառավարման տարբերակը չէր կարող շարունակվել, մանավանդ որ այդ ժամանակ թերթը չուներ այսօրվա տեխնիկական հագեցվածությունը:

Այդ ընթացքում տպագրիչների հետ համագործակցելով այն աստիճանի էի հմտացել թերթի ձեւավորման գործում, որ տպարանատերն ինձ առաջարկեց նոր աշխատանքի անցնել, բայց ես հրաժարվեցի:

Մի որոշ ժամանակ էլ եղավ, որ մենք հայկական ծագումով խմբագիր չկարողացանք գտնել, եւ ստիպված եղանք աշխատանքի վերցնել Հարվարդի իրավաբանական ֆակուլտետից մի ուսանողի՝ Բիլ Քելլի անունով, որը բանիմաց էր եւ լավ էր գրում: Նրա աշխատանքը սկզբնական շրջանում շատ տպավորիչ էր: Բայց նա տեղյակ չէր հայկական համայնքի զգացողություններին: Ոչ էլ ջանք էր թափում տեղեկանալու: Ստիպված էի անձամբ հետեւել եւ ղեկավարել այդ ժամանակահատվածի համարների լույս ընծայումը: Մի օր էլ առանց այլեւայլի նա հեռացավ մեզնից, մենք նրան այլեւս չտեսանք: Բայց պետք է նոր խմբագիր գտնեինք:

Օգնության հասավ Բարբարա Մերկերյանը: Հարվարդից ռուսական պատմության դոկտորի աստիճան ստացած գիտաշխատողը հսկայական համայնքային փորձառություն ուներ: Հայտնի հասարակական գործիչ էր որպես NAASR-ի (Հայկական ուսումնասիրությունների եւ հետազոտությունների ազգային ասոցիացիա) հրատարակությունների տնօրեն եւ AIWA-ի (Կանանց միջազգային ասոցիացիայի) անդամ: Նա շատ բարձր որակավորում ուներ եւ որեւէ գիտական հիմնարկություն սիրով աշխատանքի կընդուներ նրան բարձր աշխատավարձով: Նա երկու անգամ համաձայնեց թերթի խմբագրի պաշտոնը ստանձնել, մեր համագործակցությունը չափազանց արդյունավետ եղավ: Երկուսս էլ հասկացանք, որ որոշակի սահմանից այն կողմ չենք կարող մեկս մյուսին պարտադրել: Ընտրեցինք մեզ հետաքրքրող ոլորտները: Նա խուսափում էր ՌԱԿ-ի քաղաքական ծրագրերի հետ գործ ունենալուց, իր տարերքի մեջ էր, երբ հարցը կանանց իրավունքներին էր վերաբերում:

Հետադարձ հայացք գցելով պետք է խոստովանեմ, որ Բարբարայի հետ համագործակցելուց շատ բան սովորեցի: Նա գիտեր շատ նուրբ ձեւով իր ասելիքը փոխանցել ուրիշին, մի հատկանիշ, որ ես հիմա շատ եմ գնահատում:

Արա Գալայճյանն ասուտային առաջնությամբ բարձրացավ խմբագրի պաշտոնին: Դա հաճելի անակնկալ էր բոլորիս համար, որովհետեւ իր կյանքի մեծ մասը անցկացրել էր Երուսաղեմի միաբանությունում եւ նման սահմանափակ միջավայրից գալով, ենթադրվում էր, որ դժվարահաղորդ է լինելու: Բայց նա այդպիսին չէր: Բեղուն գրիչ ուներ եւ գրում էր մաքուր, գրական հայերենով: Նա զարմանալի սահուն անցում կատարեց անգլերենին: Նույնիսկ քաղաքական կյանքի բարդ իրավիճակներին այդքան շուտ ընտելանալը զարմանք պատճառեց բոլորիս: Հանրագիտարանային մտածողություն ուներ եւ անծայրածիր հիշողություն: Տեղեկությունների շտեմարան էր, եւ որեւէ պատմական փաստի կամ իրադարձության վերաբերյալ հարցի կամ պատրաստի պատասխան ուներ, կամ էլ ընդամենը 30 րոպե կպահանջվեր, որ գտներ պատասխանը:

Այդ պատճառով էլ նրա հիշողության կորուստը բոլորիս համար ողբերգական իրադարձություն եղավ: Երկար ժամանակ երեւույթների հանդեպ անտարբեր լինելուց հետո նա վերջնականապես հաշմանդամ դարձավ: Նրա գրությունները՝ հայերեն թե անգլերեն, ընդմիշտ մնալու են որպես հարուստ ժառանգություն գերազանցապես պայծառ մի մտավորականի, որն իր եռանդի ամենածաղկուն շրջանում անձնվիրաբար ծառայեց «Միրորին»: Նրա խմբագրության շրջանում էր, որ մեր բարերարներից Ռուբեն Թերզյանը նյութական եւ տեխնիկական իր անգնահատելի օժանդակությամբ թերթին տվեց ավելի արդիական եւ առավել դինամիկ ձեւ ու բովանդակություն:

75-ամյակի հանդիսությունից. ամբիոնի մոտ՝ հեսաւննող լրագրող Սեֆըն Քյուրքյան, Պայքար ընկերակցության նախագահ Բաբկեն Մկրյան եւ խմբագիր Ալին Գրիգորյան

Ալին Գրիգորյանը գլխավոր խմբագրի պաշտոնն ստանձնեց թերթի համար չափազանց ծանր ու դժվարին ժամանակներում: Նա պետք է դիմագրավեր բազում մարտահրավերներ, սկզբնական շրջանում աշխատում էր կես դրույքով, ամբողջովին անծանոթ էր թերթի սկզբունքներին, նրա մայր կազմակերպության քաղաքական ծրագրերին եւ յուրահատկություններին համայնքի այն որոշակի հատվածի, որին «Միրորը» ավանդաբար ծառայել էր:

Բայց շնորհիվ իր պրոֆեսիոնալիզմի, նա հաղթահարեց այդ բոլոր դժվարությունները եւ պահպանեց, եթե չասենք բարելավեց, լրագրության այն մակարդակը, որն ընթերցողը ակնկալում է որեւէ խմբագրից: Իմ շաբաթական հանդիպումները նրա հետ չափազանց բեղմնավոր էին եւ շարունակում են այդպիսին մնալ:

Խմբագիրներից բացի, շատ այլ սյունակագիրներ իրենց լուման են ներդրել թերթն առավել բովանդակալից դարձնելով: Այս հոդվածում նշեցի սոսկ նրանց անունները, ովքեր զբաղեցրել են խմբագրի պաշտոնը: Եթե հիշողությունս ինձ չի դավաճանում, ես ոչ ոքի անունը բաց չեմ թողել: Վստահ եմ, եթե կա այդպիսին, ապա նա խմբագրին կգրի եւ ես սիրով կընդունեմ իմ բացթողումը:

Բայց կա մի գրող, որին չի կարելի անտեսել, որովհետեւ հսկայական ծառայություն է մատուցել թերթին, չնայած պաշտոնապես խմբագիր չի նշանակվել: Անցած 50 տարիների ընթացքում կամավոր օգնության ձեռք է մեկնել շատ խմբագիրների: Դա Արմինե Տիֆիճյանն է, որի Նյու Յորքից հաղորդումները մեծապես փնտրված նյութեր են եղել բոլոր ժամանակների ընթերցողների համար: Նա գրում էր համայնքին հուզող ամենատարբեր խնդիրների մասին: Մարդիկ հանդիսությունների ժամանակ ուղղակի ցանկանում էին երեւալ նրա աչքին, որպեսզի հիշատակվեն իր առաջիկա հոդվածում: Սկզբունքային էր եւ սիրում էր հաճոյախոսել: Չէր թողնում, որ կարծիքների տարբերությունները հասնեն «ճգնաժամային» տարաձայնությունների: Մեծապես գնահատելի էին նրա ներդրումները եւ նրա կորուստը անչափելի էր «Միրորի» համար: Նրան փոխարինող դժվար թե գտնվի:

***

Շարունակելով համագործակցությունս այդ թերթի հետ, ես հայելու մեջ կարծես տեսնում եմ անցած 40 տարիների փորձառությունս, որն օգնել է ինձ գտնել առաջ գնալու ճիշտ ուղին եւ հեռանկարային առումով նաեւ գուշակել ապագան:

Թարգմ.
Հ. ՕՀԱՆՅԱՆԸ

Հայաստանի նկատմամբ անփոփոխ է մնացել Թուրքիայի դիրքորոշումը

Սակայն նա կանգնել է հայ-թուրքական հարաբերություններում ընդառաջ քայլ կատարելու հրամայականի առջեւ

Ինչպես ենթադրվում էր, Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի ընտրություններով վերստին միանձնյա իշխանության եկավ վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի իսլամամետ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությունը: Ենթադրելի էր նաեւ հանրապետության նախագահի պաշտոնում միեւնույն կուսակցության թեկնածու Աբդուլլահ Գյուլի ընտրությունը:

Հարկ է սակայն նշել, որ Հայաստանի պարագայում կարեւորը ոչ այնքան Թուրքիայի խորհրդարանական եւ նախագահական ընտրություններն են, որքան դրանց արդյունքների հնարավոր ազդեցությունը հայ-թուրքական չկարգավորված հարաբերությունների հետագա ընթացքի վրա: Թեեւ, ի տարբերություն նախորդների, Էրդողանի կառավարությունը Հայաստանին «1915-ի մասին չհիշատակելու» եւ «Լեռնային Ղարաբաղում Ադրբեջանի գերիշխանությունն ապահովելու» պահանջներ չի ներկայացրել, սակայն 1915-ի իրադարձությունների ուսումնասիրման համար համատեղ հանձնաժողով ստեղծելու, ինչպես նաեւ Լեռնային Ղարաբաղում առաջընթաց քայլ կատարելու պահանջներով, այնուամենայնիվ, շարունակել է առաջադրել նախապայմաններ, որոնք նույնքան անհարիր են միջազգային պրակտիկային:

Ավելին, նախորդ կառավարությունների նման Էրդողանի կառավարությունը եւս ղարաբաղյան հիմնահարցով է պայմանավորել հայ-թուրքական սահմանի բացումը: Այլ կերպ, որքան էլ մեղմանան, այնուամենայնիվ, հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման համար Հայաստանին նախապայմանների առաջադրումը մնացել է նույնը: Սա հայ-թուրքական հարաբերությունները վերադարձրել է ելման կետ:

Պարզապես ծավալվել է Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացը, աճել են Թուրքիային հասցեագրված ցեղասպանության ճանաչման պահանջները, դրանք հանգեցրել են թուրքական ժխտողականության դիրքերի սպառմանը: Այս պայմաններում Հայկական հարցը, ինչի մասին դեռեւս արտգործնախարարի պաշտոնում խոստովանել էր Գյուլը, դարձել է Թուրքիայի առաջնահերթ խնդիրն առաջիկա 10 տարիներին:

Այդ ընթացքում ցեղասպանության հարցը երկրում ակտիվորեն վերարծարծվել է, դրան պարբերաբար անդրադարձել է թուրքական մամուլը, նախկին արտգործնախարար Իլթեր Թյուրքմենի գլխավորությամբ պաշտոնաթող դիվանագետները հրապարակավ հայտարարել են, որ Հայաստանը չի հրաժարվի Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման ձեռնարկումներից:

Նրանց հավելել են լրագրողները. «Եթե Միացյալ Նահանգները չի ճանաչում Հայոց ցեղասպանությունը, դա չի նշանակում, որ Վաշինգտոնում 1915-ի իրադարձությունները «ցեղասպանություն» չեն համարվում: Համենայն դեպս, ԱՄՆ պետքարտուղարության պատասխանատուները հայտարարում են, որ իրենք երբեւէ չեն ժխտել ցեղասպանության իրողությունը»:

Այս ամենն, ինչ խոսք, չի ենթադրում հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորումը: Բայց որ Թուրքիան կարգավորման առումով կանգնել է առաջընթաց քայլ կատարելու հրամայականի առջեւ, ակնհայտ է: Դրան նպաստում են նաեւ ԱՄՆ-ի եւ Եվրամիության հարաճուն ճնշումները Անկարայի վրա: Որքան էլ երկիրը խորհրդարանական եւ նախագահական ընտրություններով կանգնի կառուցվածքային փոփոխությունների շեմին, աննախադեպ սրվեն «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության իշխանությունների հետ ընդդիմադիր ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության հարաբերությունները, որի համար քեմալական ազգայնականությունը 6 սկզբունքներից մեկն է, հասարակական-քաղաքական շրջանակներում բուռն տարաձայնությունների տեղիք տան նոր սահմանադրության նախագծի քննարկումները, այնուամենայնիվ, Թուրքիայի ներքաղաքական լարվածությունը սրող վերոհիշյալ զարգացումները չեն հանգեցնում հայ-թուրքական հարաբերությունների նկատմամբ թուրքական մամուլի հետաքրքրության նվազմանը:

Թերեւս այդ առումով հատկանշական է հայտնի լրագրող Սամի Կոհենի «Ինչպե՞ս կկարգավորվեն Երեւանի հետ հարաբերությունները» վերնագրով «Միլլիեթի» սեպտեմբերի 19-ի համարում հրապարակված հոդվածը:

Հոդվածում հեղինակը հիշեցնելով հանդերձ, որ Անկարան Ղարաբաղի պատերազմի պատճառով խզել է բոլոր տեսակի հարաբերությունները Երեւանի հետ, 1993-ից Հայաստանը ենթարկել շրջափակման, դրա հետեւանքով փակ է Թուրքիայի հայկական սահմանը, հարցադրում է անում եւ հանգում հետեւյալ եզրակացությանը. «Երկու հարեւան երկրների միջեւ սահմանի բացման դեպքում երկու կողմերն էլ կշահեն: Կաշխուժանան առեւտուրը եւ զբոսաշրջությունը, կկատարվեն ներդրումներ, ինչը կնպաստի տնտեսական զարգացմանը... Որքան էլ սահմանի բացումը լինի ի նպաստ Հայաստանի եւ շրջափակումից վնաս կկրի, այնուամենայնիվ, վերջին շրջանում հայկական տնտեսությունն արագ աճ է ապրում, աճում են նաեւ Երեւանի առեւտրի ծավալները հարեւան եւ Եվրամիության երկրների հետ, Հայաստանը էլեկտրաէներգիա է մատակարարում Վրաստանին եւ Իրանին: Այսինքն՝ անկախ Թուրքիայի շրջափակումից, հայկական տնտեսությունը շարունակում է զարգանալ: Ավելին, Երեւանի վրա Թուրքիայի սահմանը փակելու միջոցով գործադրած ճնշումը չի ծառայում նպատակին: Օրինակ, դրանով Հայաստանը չի վերանայում ղարաբաղյան քաղաքականությունը, ոչ էլ փոխում է Բաքվի նկատմամբ դիրքորոշումը: Այս խառնաշփոթ հակասությունները հաղթահարելու լավագույն միջոցը կառուցողական մոտեցմամբ բանակցությունների սեղանի շուրջը նստելն է եւ բոլոր հարցերը ներառող համապարփակ երկխոսություն սկզբնավորելը: Նման հավասարակշռության ստեղծումը ոչ միայն տնտեսական, այլեւ քաղաքական օգուտներ է բերելու երկու երկրներին»:

Հ. ՉԱՔՐՅԱՆ

Քավության նոխազ Ռուսաստանում

«Հրեաների ձեռքում են երկրի ֆինանսական միջոցներն ու տնտեսությունը: Մամուլն ամբողջությամբ նրանք են վերահսկում: Զբաղեցնում են բյուրոկրատական ամենաառանցքային պաշտոնները: Չկա մի կուսակցություն, որտեղ առանցքային դիրք չունենա «հավատափոխ» հրեան»:

Հավատացեք, ամեն մի ռուսաստանաբնակ հայ, կարդալով ձեր թերթում հրապարակված մի նյութի սույն այս պարբերությունը, աներկբայորեն կմտածի, որ այդ երկիրը Ռուսաստանն է: Մինչդեռ խոսքը վերաբերում է... Թուրքիային, եւ հոդվածի հեղինակն էլ թուրք է:

Ապշեցնում է հրեա ազգի՝ աշխարհակալության հասնելու այդ եզակի հատկությունը: Բուն Ռուսաստանում հակահրեական թեմայով լույս են տեսնում ընդարձակ հետազոտություններ, հոդվածներ, գրքեր եւ այլն, բացահայտվում են տվյալ երկրում եւ առհասարակ համաշխարհային գործերում նրանց բացարձակապես հրեամետ գործունեության բոլոր կողմերը, բայց դրանից ոչինչ չի փոխվում: Ելցինի օրոք նրանց իշխանությունը կատարյալ էր: Պուտինի ժամանակ փոքր-ինչ զիջել են դիրքերը եւ պատրաստվում են առաջիկա ընտրություններին:

Սակայն եթե Ռուսաստանում նրանց գործը դյուրացված է, որովհետեւ ռուս ազգային ինքնագիտակցությունը տակավին շարունակում է մնալ ընդարմացած վիճակում, ապա զարմանում ես, թե «հավատափոխ» հրեաներին ինչպես է հաջողվում գերիշխող դիրքեր գրավել մի պետությունում, որտեղ, ըստ էության, նացիոնալիզմը պետական գաղափարախոսություն է. թուրքը վեր է ամեն ինչից:

Հիշյալ հոդվածում թուրք հեղինակն ինքն է հիշատակում, որ հայերը Թուրքիայում դարձել են քավության նոխազ հրեաների ձեռքին: Այս առումով իմաստ ունի մի զուգահեռ անցկացնել: Ըստ վերջերս անցկացված սոցիոլոգիական մի հետազոտության արդյունքների, Ռուսաստանում «ավանդական» անտիսեմիտիզմին փոխարինել է կովկասատյացությունը: Առերեւույթ այդպես է, թեեւ ամեն մի ռուս ի ծնե անտիսեմիտ է: Քննության առարկա չդարձնելով ռուսների ու կովկասցիների փոխհարաբերությունների բարդ բնույթը (դա առանձին խոսակցության նյութ է), արժե ուշադրություն հրավիրել մի հանգամանքի վրա: Ինչպես ասվեց, Ռուսաստանում էլ բոլոր առաջատար ԶԼՄ-ները վերահսկում են տեղի հրեաները: Եվ հենց նրանք են հեղինակել ու շրջանառության մեջ մտցրել «կովկասյան ազգության անձինք» տխրահռչակ արտահայտությունը, որն ինչ-որ տեղ, իրոք, փոխարինել է «ջհուդ» հասկացությանը: Հորջորջել են մի «ազգ», որի հիմքը... աշխարհագրական տարածքն է: Կարեւոր չէ, թե այդ «ազգը» ինչ լեզու ունի, ինչ պատմություն, ինչ կրոն: Ի վերջո ծագումնաբանորեն ի՞նչ կապ ունեն իրար հետ հայն ու ադրբեջանցին, վրացին ու չեչենը, օսն ու ինգուշը: Բայց ինչո՞ւ են նրանց միավորել: Որպեսզի նույն ԶԼՄ-ներում տարփողեն նրանց «ընդհանուր» վայրենի, քրեահակ, ընչաքաղց, լկտի, նենգ էությունը: Այսինքն, եթե Թուրքիայում, թուրքի ասելով, հրեաները քավության նոխազ են դարձրել հայերին, ապա Ռուսաստանում իրենցից «գրելու» միտումով նրանք հարվածի տակ են դրել բոլոր կովկասցիներին:

Եվս մի «մանրուք»: Վերջերս լայնորեն քննարկվում էր այն հարցը, թե արժե՞ տեղի ԶԼՄ-ներում հիշատակել հանցագործների ազգությունը: Եվ ըստ երեւույթին հաղթում է հրապարակման տեսակետը: Չէ՞ որ ռուսական մամուլում առանց այդ էլ երբեք չես հանդիպի «հրեա բանդիտ», «հրեա մարդասպան», «հրեա խաբեբա» բառակապակցություններին: Դա կովկասցիներին է հասնում:

ԱՐՄԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Կրասնոդար

ԻՐԱՆ-ԱՄՆ

Ահմադինեժադ. «Մեզ պետք չէ ատոմային ռումբ»

Իրանի նախագահ Մահմուդ Ահմադինեժադը ամերիկյան CBC հեռուստաընկերության «60 րոպե» ծրագրին տված հարցազրույցում ասել է, որ իր երկրին պետք չէ միջուկային զենք: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ Ահմադինեժադն արդեն Նյու Յորք է ժամանել ՄԱԿ-ի 62-րդ նստաշրջանին մասնակցելու:

CBC-ի թղթակցի հետ զրուցելիս Իրանի նախագահը մասնավորապես ասել է. «Դուք պետք է հասկանաք, որ մեզ պետք չէ ատոմային ռումբ: Դա մեզ պետք չէ: Մենք դրա կարիքը չունենք»:

Ահմադինեժադի խոսքերով, սխալ է կարծել, թե Իրանը եւ ԱՄՆ-ը իբր պատրաստվում են պատերազմի: «Ո՞վ է դա ասում: Ինչի՞ համար կռվենք: Մեր տարածաշրջանում պատերազմ չի լինի», հավաստիացրել է նախագահը:

Անդրադառնալով Իրանի միջուկային ծրագրին, Ահմադինեժադն ասել է, որ այն «շատ թափանցիկ է»: «Մենք ՄԱԳԱՏԷ-ի հսկողության տակ ենք: Ամեն ինչ բաց է: Թաքցնելու բան չունենք», ընդգծել է նախագահը, ավելացնելով, որ իրանցիները ծավալել են խաղաղ գործունեություն, եւ որ ռումբերի ժամանակն անցել է:

Ավելի վաղ մամուլում քանիցս հաղորդումներ էին հայտնվել, թե Իրանն իբր գաղտնաբար միջուկային զենք է մշակում, իսկ ամերիկյան հրամանատարությունը հակաիրանական պատերազմի ծրագրեր է կազմում: 2007-ի օգոստոսի վերջերին Ահմադինեժադը հայտարարել էր Իրանում միջուկային վառելիքի արտադրության տեխնոլոգիական ամբողջ շրջափուլի յուրացման մասին, ընդսմին ընդգծելով, որ իրանցիները սեփական միջուկային ծրագրի համար ընտրել են «խաղաղ ուղի»:

Երեկ ուշ երեկոյան Նյու Յորքի Կոլումբիա համալսարանում ելույթ էր ունենալու նախագահ Ահմադինեժադը:

«ՇԱԽ ԵՎ ՄԱՏ»

Ամերիկյան օդուժը վերականգնել է ռազմավարական պլանավորման խումբը

ԱՄՆ օդուժի հրամանատարությունը վերածնել է ռազմավարական պլանավորման Checkmate («Շախ եւ մատ») խումբը, որը 1970-ականներին ստեղծվել էր ԽՍՀՄ-ի դեմ մարտական սցենարների մշակման նպատակով:

Ամերիկայի առավել հավանական թշնամի է համարվում Իրանը, սակայն checkmate-ի գործունեությունը չի սահմանափակվելու կոնկրետ մի երկրի դեմ պատերազմի ծրագրերի մշակմամբ: Լոնդոնի «Սանդեյ թայմս» թերթի տվյալներով, վտանգավոր երկրներ են համարվում նաեւ ԿԺԴՀ-ն եւ Չինաստանը:

Checkmate-ի կազմում ընդգրկված են տասնյակ բարձրաստիճան սպաներ եւ զինվորական փորձագետներ: Նրանք հաշվետու են անմիջականորեն ամերիկյան օդուժի հրամանատար, գեներալ Մայքլ Մոսլիին:

«Սառը պատերազմի» ավարտից հետո օդուժը փաստորեն հրաժարվել էր Checkmate-ի ծառայություններից: Խումբը միայն մեկ անգամ՝ 1991-ին հավաքվել էր Իրաքին հասցվելիք օդային հարվածների ծրագիր մշակելու:

ԱՄՆ վարչապետը պաշտոնապես չի հաստատում մամուլում հայտնված հաղորդումները, որ Իրանի դեմ պատերազմելու ծրագրեր են մշակվում: Սպիտակ տունը սահմանափակվում է հայտարարություններով, թե քննության են առնվում իրանական միջուկային ծրագրի հետ կապված բոլոր հնարավոր տարբերակները:

Յասուո Ֆուկուդան ճապոնացի լիբերալ-դեմոկրատների նոր առաջնորդն է

Ճապոնիայում կառավարող Լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության նոր առաջնորդ է ընտրվել 71-ամյա Յասուո Ֆուկուդան: Շատ հավանական է, որ մոտ ժամանակներս հենց նա էլ դառնա երկրի վարչապետը:

Կուսակցությունը մեծամասնություն է կազմում Ճապոնիայի խորհրդարանի ստորին պալատում, որի անդամներն ընտրում են վարչապետին: Պալատի առաջիկա նիստը տեղի կունենա սեպտեմբերի 25-ին:

BBC-ն հաղորդում է, որ քվեարկության ժամանակ Ֆուկուդան մեծ առավելությամբ հաղթել է իր ախոյան, նախկին արտգործնախարար Տարո Ասոյին, ստանալով քվեների 63 տոկոսը:

Ասոն արտաքին քաղաքական կոշտ գծի կողմնակից է, մինչդեռ Ֆուկուդան ձգտում է բարելավել հարաբերություններն Արեւելյան Ասիայի երկրների հետ: Ֆուկուդան մտադիր է առավել ճկուն դիրք բռնել մասնավորապես ԿԺԴՀ-ում 1970-80-ականներին առեւանգված ճապոնացիների հարցում: Նա թերեւս հրաժարվի երկրի սահմանադրությունը փոփոխելու ծրագրերից: Գործող սահմանադրությունը Ճապոնիային թույլ չի տալիս արտերկրում մասնակցել ռազմական հակամարտություններին:

Նախորդ վարչապետ Սինձո Աբեն հրաժարական տվեց սեպտեմբերի 12-ին: Լիբերալ-դեմոկրատները հուլիսին պարտություն էին կրել խորհրդարանական ընտրություններում, եւ վերջին 50 տարում առաջին անգամ փոքրամասնություն են կազմում խորհրդարանի վերին պալատում:

Ֆուկուդան հայտարարել է, որ ինքը մտադիր է վերածնել կուսակցությունը եւ վերականգնել նրա հանդեպ ժողովրդի վստահությունը:

Յասուո Ֆուկուդայի հայրը մոտ 30 տարի առաջ եղել է երկրի վարչապետը եւ 1978-ին հաշտության պայմանագիր է կնքել Չինաստանի հետ: Ինքը՝ Ֆուկուդան կառավարության մամլո քարտուղարն է եղել Ջունիչիրո Կոիձումիի վարչապետության օրոք:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Հայ ժողովրդի մշակույթի ներկապնակում իր ուրույն տեղն ունի պարարվեստը, որն անհնար է պատկերացնել առանց նրա մեծ երախտավոր Սուրեն Չանչուրյանի:

Նա պարարվեստ եկավ 1958 թվականին, երբ ստեղծվեց վաստակավոր կոլեկտիվ Հայաստանի պարի պետական անսամբլը եւ սկիզբ առավ Սուրեն Չանչուրյանի լեգենդը՝ պարող-արտիստի լեգենդը, որն էլ տասնամյակներ անց գրավականը դարձավ անսամբլի վերածննդի՝ այս անգամ արդեն որպես գեղարվեստական ղեկավարի:

Սուրեն Չանչուրյանին անմիջապես նկատեց հիմնադիր-պարուսույց Էդուարդ Մանուկյանը: Պարի երախտավորը զգաց, որ բազմանդամ ընտանիքի զավակ Սուրիկը կրողն է հայկական մեծ գեղասանի ավանդույթների եւ բացառիկ հաջողությամբ կարող է բեմ առաջնորդել անսամբլը, դառնալ պարագլուխը, ասել է՝ անսամբլի ոգին, տրոփող զարկը դարձավ: Ինչ պար բեմադրում էի, չեմ պատկերացնի, թե ինչպես էր մատուցում, ինչպես էր կարողանում կատարել այդ արտիստը: Վայ Սուրիկ ջան, փառք ու պատիվ քեզ, այնպես եմ հիշում այդ օրերը. աշխարհով մեկ ճանաչում ստացած քո կերպարները. «Բերդ» պարում դեռ թաշկինակդ չերեւացած՝ բոլորին ոտքի էիր հանում, «Սարդարապատի» կենտրոնում, որ կանգնում էիր՝ էդ ինչ ձեռքերով էիր նայում, էդ ոնց էիր բոլորին տանում ճակատամարտի ... Բա, էն «Քավոր եւ քավորակինը» - էդ ո՛նց էր պարում, որ ասես, թե, ես՝ էդ ինչ պար էի բեմադրել՝ չէ, քո կատարողական մակարդակով այդ պարը անուն հանեց, իսկ «Կինտոներում» էդ ինչ աղա էիր՝ անկրկնելի... Նա կորիզն էր, նա հիմքն էր անսամբլի: Ուղղակի տեսնեիք ինչ հաջողություններ էր ունենում, համերգից հետո ժողովուրդը իրեն էր փնտրում ու սպասում, որ ասես «օդային» տրյուկներ էր անում, կամ ծունկ, կամ մատի

տաղանդաշատ խորեոգրաֆ Ասատուր Կարապետյանը:

ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ, Հայաստանի ակադեմիական երգչախմբի գլխավոր դիրիժոր **Հովհաննես Չեքիջյանը** այսպես բնորոշեց Չանչուրյանին. «Թե Սուրիկը ինչքան հարգված ընկեր է՝ ամբողջ հանրապետությունը գիտի: Բացառիկ անձնավորություն է, որը իր շուրջը ստեղծում է հարգանք, սեր: Հեշտ բան չէ կոլեկտիվ պահելը, գոնե ես գիտեմ, թե ինչքան դժվար բան է դա, ինքը ունի այդ ունակությունը եւ: Նման անձնավորությունները մեր հանրապետությունում քիչ են: Սուրենը մեր հանրապետության բացառիկ անձնավորություններից մեկն է»:

Չանչուրյանը շաղկապեց անսամբլի անցյալն ու ներկան, իր վիթխարի արտիստական փորձն ու հմտությունը փոխանցելով պարողներին եւ իր հեղինակությամբ նոր ճանապարհ հարթեց անսամբլի համար:

«Պարը ինձ համար հոգեւոր տարածք է»

Ասում է Սուրեն Չանչուրյանը

զարկերակը: «Սուրեն Չանչուրյանը ասես ողջ Հայաստանը գրկած էր բեմ դուրս գալիս, եւ թվում էր՝ նրա հետ ողջ հայ ժողովուրդն է պարում», գրում էին թերթերը:

Իր ստեղծումից մեկ տարի հետո անսամբլը սկսեց հյուրախաղերը Հայաստանի սահմաններից դուրս եւ, Սուրեն Չանչուրյան-պարագլխի թաշկինակի թափահարումով սկսվեց անսամբլի փառապանծ հաջողությունների հաղթարշավը, նախ Խորհրդային Միության սահմաններում, այնուհետեւ համաշխարհային հեղինակավոր բեմերում՝ արժանանալով հիացական գնահատականների: Իր կյանքի 70-ը բոլորած անկրկնելի Սուրեն Չանչուրյանն այսօր նայում է նաեւ իր բեմական փայլուն հաջողությունների կեսդարյա անցած ուղին ու մերթընդմերթ նայելով հուշ դարձած լուսանկարներին, տեսաժապավեններին, ինքն իրեն հարց է տալիս. «Ախր ե՞րբ դարձա 70 տարեկան, ի՞նչ արագ են թռչում տարիները...»:

Սուրեն Չանչուրյանին ահա թե ինչպես բնորոշեց ՀՀ ժողովրդական արտիստ **Ջիվան Գասպարյանը**. «Սուրեն Չանչուրյանը յուրահատուկ պարող էր, նա տարբերվում էր բոլորից: Հենց ձեռքը բարձրացնում էր ու ժպտում էր՝ ամբողջ դահլիճը ոտքի էր կանգնում: Գիտեք, Սուրիկը երբեք անտարբեր չէր կարող պարել, նա ոչ միայն պարում էր, այլեւ պարացնում էր բոլորին՝ հոգին, եռանդը, ուժը Աստված անսահմանափակ է տվել նրան»:

ՀՀ եւ ՌԴ ժողովրդական արտիստ, բալետմայստեր **Մաքսիմ Մարտիրոսյանն** ասաց. «Սուրենը այն բացառիկ անձնավորություններից է, որ հիմնադրման օրվանից, մինչ օրս, համարյա կես դար իր ամբողջ կյանքը նվիրել է պարի պետական անսամբլին: Նա մեծ տեմպերամենտ, հարուստ ներքին ունեցող պարող էր: Ես չեմ հիշում, որ Սուրենը «կես ոտքով» փորձեր, կամ ինչ-որ շարժում իմիջիայլոց աներ: Գիտեմ, որ բոլոր բալետմայստերներն էլ նրանից գոհ են եղել ու հաճույքով աշխատել, եւ Իլյա Արբատովը, եւ Զարեհ Մուրադյանը, եւ Ազատ Ղարիբյանը, եւ Վանուշ Խանամիրյանը, եւ ես»:

Երբ 1968 թվականից անսամբլի գեղարվեստական ղեկավարը դարձավ տաղանդաշատ **Վանուշ Խանամիրյանը**, ստեղծվեց նոր համերգային ծրագիր, որը շռնդալից հաջողություններ ունեցավ: Հաջողությունների դափնին կիսում էր նաեւ Ս. Չանչուրյանը: ՀՀ ժողովրդական արտիստ, բալետմայստեր Վանուշ Խանամիրյանն իր սանին ու փոխարինողին այսպես բնորոշեց. «Իմ խորին շնորհակալությունն եմ ուզում հայտնել Չանչուրյան Սուրիկին: Չեմ պատկերացնի, թե ինչպիսի գույն տվեց նա Պարի պետական անսամբլին՝ իր կատարողական մակարդակով, իր արտաքինով, իր մարդկային հատկանիշներով: Ուղղակի պետք է փաստեմ, որ նա անսամբլի

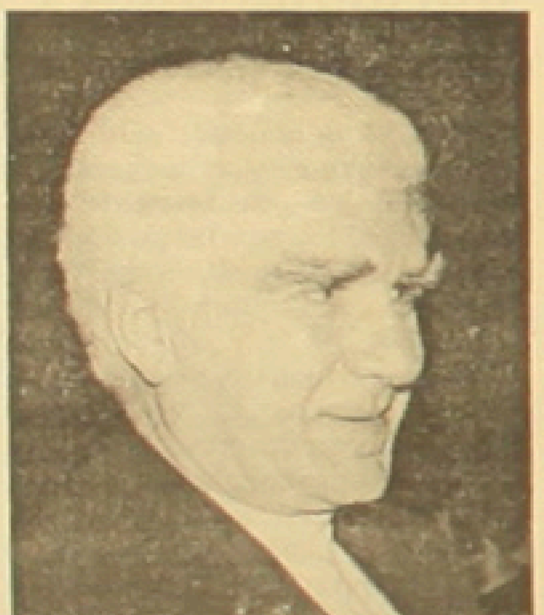

վրա էր կանգնում՝ ոչ, նա մաքուր, զուլալ մաքուր հայկական արվեստ էր մատուցում, դրա համար էլ ժողովուրդը իրեն էր սպասում»:

Իսկապես, իր արվեստում, Սուրեն Չանչուրյանը կարողանում էր հայի ոգին մատուցել, ազգի դեմքը ցույց տալ, ազգի ներաշխարհը ներկայացնել: Նա հայ պարարվեստի հպարտությունը դարձավ:

Մշտապես բարձր է գնահատել անսամբլին ու Չանչուրյանին ՀՀ արտաքին գործերի նախարար **Վարդան Օսկանյանը**՝ նշելով. «Սուրեն Չանչուրյանի վաստակը անգնահատելի է հայ պարարվեստում, եւ որպես կատարողի, եւ որպես ղեկավարի: 70-ական թվականներին, երբ որ, սովորում էի այստեղ, ինձ համար Հայաստանի պարի պետական անսամբլը հպարտության աղբյուր էր, իսկ երբ հյուրախաղերի էին մեկնում՝ ես անպայման ներկա էի լինում: Այդ բոլորը ինձ համար երկու անձի հետ էր ասոցացվում՝ Վանուշ Խանամիրյանի եւ Սուրեն Չանչուրյանի. մեկը՝ բեմի հետեւից, մյուսը՝ բեմի վրա: Իսկապես Սուրեն Չանչուրյանը բեմի վրա մեծ ներկայություն էր, արվեստ էր ներկայացնում»:

Անցան տարիներ: 1988 թվական: Հայ ժողովրդի կյանքում բախտորոշ, նաեւ դժվար ժամանակաշրջանի սկիզբ, որը դրսեւորվեց բոլոր ոլորտներում ու նաեւ մեծ ճանաչում ունեցող անսամբլը հայտնվեց վերացման վտանգի առջեւ. վճռվում էր անսամբլի լինել-չլինելու խնդիրը ... Անհրաժեշտ էր մի անձնավորություն, ով իր հեղինակությամբ կփրկեր իրավիճակը: 1993 թվականին, մշակույթի նախարարության առաջարկությամբ եւ կոլեկտիվի խնդրանքով, վաստակավոր կոլեկտիվ Հայաստանի պարի պետական անսամբլի գեղարվեստական ղեկավար դարձավ Սուրեն Չանչուրյանը: Նա անձնազոհաբար նվիրվեց անսամբլի վերածննդի գործին՝ իր շուրջը համախմբելով պարի նվիրյալներին:

Նրա կողքին է, արդեն տասնամյակից ավելի անսամբլի բալետմայստեր, հայկական պարի հմուտ գիտակ,

Սուրեն Չանչուրյանը իր մեծ վաստակի համար արժանացել է ՀՀ ժողովրդական արտիստի կոչման, պարգեւատրվել Մ. Խորենացի մեդալով, սակայն մինչեւ օրս էլ ամենաբարձր պարգեւը ժողովրդի սերն է: «**Ազգը**» հյուրընկալվեց հոբելյարին, շնորհավորեց ու խնդրեց պատասխանել մի քանի հարցերի:

- **Ի՞նչ է պարը ձեզ համար:**

- Մինչ օրս էլ պարը ինձ համար մի անբացատրելի երեւույթ է: Բայց գիտեմ մի բան. նախ պետք է հոգիդ պարի, հետո՝ հոգուդ թռիչքը շարժումի վերածվելով, փոխանցվի մարմնիդ: Եթե պարելիս դու մտածում ես ինչպես պարել՝ վատ պարող ես, իսկ եթե մտածում ես ինչ պարել՝ ուրեմն կհասնես հաջողության: Պարը, ինձ համար, հոգեւոր տարածք է, հանդիսատեսի եւ աշխարհի հետ զրուցելու միջոց: Ինքնարտահայտման միջոց: Պարելիս, քո երակներում պետք է հոսի ժողովրդիդ պատմությունը, նախնիներիդ գենետիկ հիշողությունը, հպարտությունը՝ հայ լինելու, հայերեն մտածելու համար:

- **Ձեր երազանքները կատարվե՞լ են:**

- Շատ բաներ՝ այո: Ունեմ հրաշալի ընտանիք՝ կին, երկու որդի, որ ողջ կյանքում ապահովել են իմ թիկունքը ու, եթե հաջողություններ եմ ունեցել՝ իմ ընտանիքի նվիրվածության շնորհիվ: Ունեմ երկու թոռ՝ աղջիկ եւ տղա, փոքրիկ Սուրեն Չանչուրյանը նոր է բոլորել երկու ամիսը: Բայց իմ փոքր ընտանիքից բացի, ունեմ մեծ ընտանիք՝ պարի պետական անսամբլը, որի կայացմանը նվիրվել եմ անմնացորդ, թե որպես պարող, թե որպես գեղարվեստական ղեկավար: Ունեմ հրաշալի ընկերներ: Իմ երազանքները միշտ հյուսվել են անսամբլի շուրջ՝ շատ բաներ կատարվել են, շատ բաներ՝ դեռ առջեւում են:

- **Ի՞նչ կմաղթեք Ձեզ փոխարինողներին:**

- Քայլել ժամանակի հետ: Ասել սեփական խոսքը, որպեսզի դարերից եկած հայ պարը, պահպանելով իր ավանդույթները, նորովի մատուցվի աշխարհի բեմահարթակներում:

- **Ինչպե՞ս կգնահատեք մեր օրերում հայկական պարի դերը եւ նշանակությունը:**

- Բոլոր ժողովուրդների համար էլ պարը ազգային խառնվածքի եւ ավանդույթների խտացումն է: Պահպանելով ժողովրդական պարը՝ դու պահպանում ես քո ազգային դեմքը, քո տեսակը, քո աշխարհայացքը՝ ե՛ւ որպես ազգ, ե՛ւ որպես մարդ, ե՛ւ քո տեսակով է, որ հետաքրքիր ես դառնում աշխարհին: Պահպանել ազգայինը՝ կարեւոր է հատկապես փոքրաթիվ ժողովուրդների համար, որովհետեւ, մշակույթն է քո զենքը:

Չանչուրյանի համար ամենանվիրական երազանքը դեռ առջեւում է՝ նորածին Սուրեն Չանչուրյանին բեմում պարելիս տեսնել:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՍՈՒԳ

Վախճանվել է Մարսել Մարսոն

Ֆրանսիայում 84 տարեկան հասակում վախճանվել է աշխարհահռչակ մնջկատակ Մարսել Մարսոն: Նրան անվանում էին «մնջախաղի Չառլի Չապլին»: Արվեստագետի դուստրը՝ Օրելիա Մարսոն ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչներին հայտնել է, որ հայրը մահացել է շաբաթ օրը, «ընտանեկան միջավայրում»: Մահվան վայրը եւ մյուս մանրամասնությունները չեն հրապարակվել:

Մարսել Մարսոյի բնորոշմամբ, մնջկատակը «լռակյաց դերասան» է: Նա մնջախաղի արվեստը հասցրել էր բարձրակետին եւ աշխարհում հայտնի էր դարձել իր կերտած անձնավորության՝ Բիպի կերպարով: «Ֆիգարո» թերթը հիշեցնում է, որ 20-րդ դարի այդ Պիեռոյի կերպարն ստեղծվել է 1947-ին: Բիպն արդի աշխարհի դժվարությունների զոհն է, աշխարհ, որը, Ժան Կոկտոյի բնորոշմամբ, «մեր տուն է մտնում գողի քայլվածքով եւ լուսնի լույսի աներեւութությամբ»:

Չառլի Չապլին հանճարի շնորհիվ աշխարհում համր կինոյի մոտ քսանամյա գերիշխանությունից հետո մնջկատակ Մարսել Մարսոն 1945-ին հաջորդած տարիներին կարողացավ վերածել մնջախաղի արվեստը, որը կրում է Իտալիայի միջնադարյան Commedia dell'Arte-ի ազդեցությունը:

Մարսոյի թատերախումբը 1950-60-ականներին մեծ հաջողությամբ հանդես էր եկել Փարիզում, մնացյալ Ֆրանսիայում եւ արտերկրում: 1969-71-ին Մարսոն ղեկավարել էր Մնջախաղի միջազգային դպրոցը, իսկ 1978-ին Փարիզում հիմնել էր Միմոդրամայի միջազգային դպրոց:

Հանրահայտ փոփ երգիչ Մայքլ Ջեքսոնի «քամու դեմ» քայլքը ներշնչված է Մարսել Մարսոյի արվեստից:

Մարսոն Պատվո լեգեոնի շքանշանի, Փառքի, Արվեստի ու գրականության ազգային շքանշանների ասպետ էր: Երբեմն նրան անվանում էին «Մնջախաղի Պիկասո»: Բացի մնջախաղից, զբաղվում էր նկարչությամբ, պատկերազարդմամբ, փորագրանկարչությամբ: Մարսոն գրել էր մի շարք աշխատություններ («Բիպի պատմությունը», «Յոթ մահացու մեղքեր», «Պիմպորելլը» եւ այլն):

Պ. Ք.

Հայ լուսանկարիչներին արժանի մի հուշարձան

«Ես գիրքը տպարան տարա 456 էջով, հետո ութ էջ վերջին մասից պակասեցրել եմ: Այբբենական կարգով շարված մի ցանկ էր, մոտ 400 հայ լուսանկարիչների անուններ, որոնք տեղ չեն գտել այս գրքում: Վերջանում է հայ հեղինակներով, ովքեր լուսանկարչության մասին գիրք են գրել» -պատմում է լուսանկարիչ Վահան Քոչարը:

Շուրջ յոթ տարի է նա այս գրքի վրա է աշխատել, լրացրել անընդհատ: Նույնիսկ տպարանում վերջինս տեղ հասած լուսանկարն է զետեղել. «Հորս՝ Անդրանիկ Քոչարի մտահղացումը որ կարողացա իրագործել, դրանից մեծ բան չկա, կորստից փրկվեց նրա շուրջ երեսուն տարվա աշխատանքը: Սա իմ անդրանիկ գիրքն է, հորս մտահղացումն է, էլի Անդրանիկ, Անդրանիկ Մարգարյանի հովանավորությամբ եւ տղայիս՝ Անդրանիկի նեցուկ լինելն է, այսինքն՝ գիրքս նաեւ արդյունք է երեք Անդրանիկների»:

Գիրքը ծայրից ծայր Վ. Քոչարն է մուտքագրել համակարգիչ, սրբագրել եւ նկարները մշակել: Անվանումը մի քանի անգամ է փոխվել՝ լինելով «Հայ լուսանկարչության պատմություն», ապա՝ «Հայ լուսանկարչության երախտավորները» եւ այլն: Գիրքն ի վերջո հրատարակվել է «Հայ լուսանկարիչներ» անվան ներքո: Սկզբնական մասում հեղինակը նշում է, որ ստույգ չգիտեր, թե հայրն ինչպես կանվաներ գիրքը, սակայն. «պահպանված արժեքավոր նյութի հիման վրա ստեղծված սույն վերնագրով մի գիրք ընթերցողի սեղանին դնելը միշտ հոգուս պարտքն եմ համարել»:

Գիրքը եզակի է նրանով, որ առաջին անգամ հայ հասարակությանն է ներկայացնում բոլոր հայտնի հայ լուսանկարիչներին եւ նրանց արժեքավոր գործերը: Հինգ հարյուր երեսունից չափ աշխարհի տարբեր ծայրերում ապրող կամ գործունեություն ծավալած հայ լուսանկարիչները գրքում ներկայացված են չորս եղանակով՝ միայն լուսանկարն ու անվանումը, կենսագրականն է դիմանկարի հետ կամ դիմանկար, կենսագրական եւ մի քանի գործեր: Կան նաեւ լուսանկարիչներ, որոնց միայն անուն ազգանուններն է հայտնի: Բոլորի գործերը գտնելը շատ դժվար է կամ անհնար, որովհետեւ շատերը չեն պահպանվել: Եղել են դեպքեր, երբ մեկ նկար ստանալու համար ամիսներ են պահանջվել. «Մի ծանոթ ունեմ՝ Միսակ Ծեվեիրճյան: Տանը իր պապի նկարը կա, պապն էլ է նույն անունն ազգանունով, որ եղել է սուլթան Աբդուլ Համիդ երկրորդի հարեմի բժիշկը: Փառահեղ մի նկար էր: Ասացի՝ պարոն Միսակ գալուց այդ նկարը բերեք պատճենեմ, տարեք: Չբերեց: Գնացել էի իրենց տուն, ասացի մի թուղթ տվեք, ես ստորագրություն տամ, որ նկարը տանում եմ: Իսկապես բերեց, գրեցի, ստորագրեցի, առա եկա: Տարա, վերադարձրեցի, ասեց պապիս մասին հոդված կա ակադեմիայի «Տարեգիրք» ամսագրում, դրա համար էլ ստորագրություն տվեցի, վերցրեցի...»:

Մինչ լուսանկարիչները մենք ծանոթանում ենք նրանց ու լուսանկարչատների կնիքներին: Գրքում խոսվում է լուսանկարչության գյուտի, ապա հայկական լուսանկարչության սկզբնավորման եւ լուսանկարիչների գործունեության մասին: «Նաեւ նշել եմ՝ եթե հետաքրքրություն կառաջանա, հետագայում այն կվերահրատարակվի թե՛ ճշտված, թե՛ ամբողջացված ու գունավոր տարբերակով, երեւի մի քանի հատորով: Համարյա պատրաստ է եւ հավանաբար կլինի՝ «Պատմությունը հայ լուսանկարիչների գործերում» անվանումով: Բայց հսկայական ժամանակ եմ տրամադրում ու նկարելու բոլորովին ժամանակ չի մնում: Բացի դրանից, չափերը չգիտեմ՝ նույնը թողնել, թե փոքրացնել, որովհետեւ շատ լուրջ գումարների մասին է խոսքը»:

Այժմ Քոչարը պատրաստվում է գրքի շնորհանդեսին, որը հավանաբար տեղի կունենա Հայաստանի Ազգային ակադեմիայի պատկերասրահում, հոկտեմբերի 10- 15-ը: Շնորհանդեսի ընթացքում ցուցադրվելու են գրքում տպագրված շուրջ հիսուն լուսանկարներ:

ԳԱՅԱՆԵ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Գեւորգ Դավթյանն աշխարհի փոխչեմպիոն

Թայլանդում ընթացող ծանրամարտի աշխարհի առաջնությունում հայ ծանրորդներից առաջինը մրցանակակիր դարձավ Գեւորգ Դավթյանը: Մինչեւ 77 կգ քաշային ծանրորդների մրցավեճում Գեւորգը շատ մոտ էր աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսին, սակայն ի վերջո ստիպված էր բավարարվել արծաթե մեդալով:

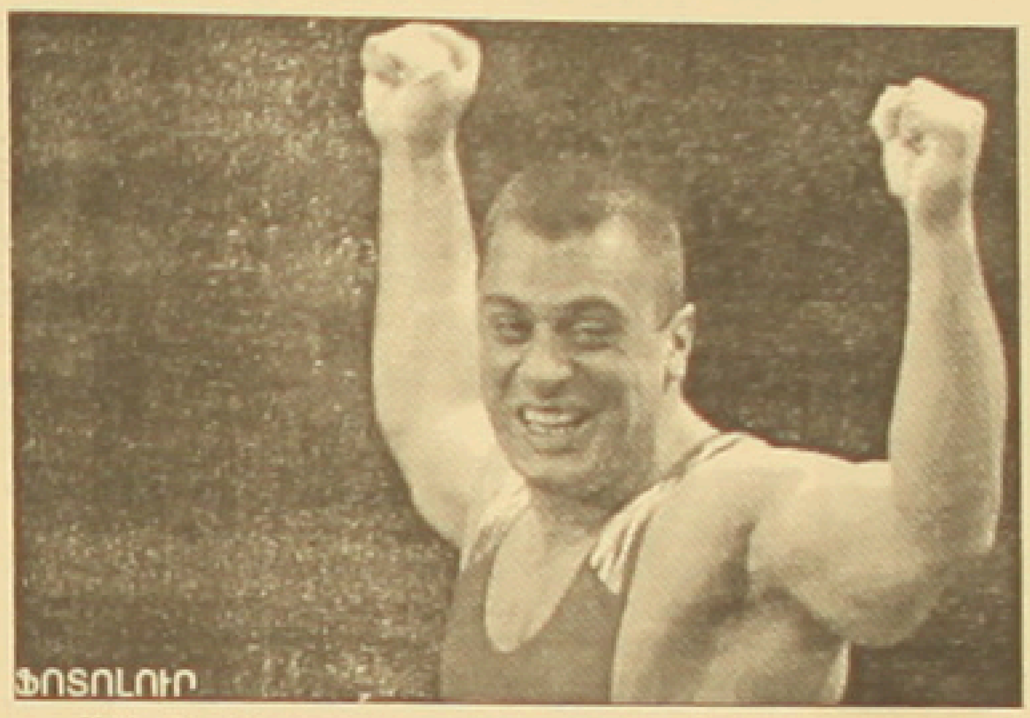

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

Քաշային այս կարգում չափազանց համառ մրցապայքար ծավալվեց առաջնության պարգեւների համար: Պոկում վարժությունը Գեւորգը սկսեց 164 կգ-ով՝ հաջողությամբ բարձրացնելով ծանրաձողը: Ցավոք հաջորդ երկու մոտեցումների ժամանակ հայ ծանրորդին չհաջողվեց հաղթահարել 167 կգ ծանրությունը, այլապես կարող էր արժանանալ ոսկե մեդալի: Գեւորգը պոկում վարժությունում նվաճեց արծաթե մեդալ՝ 2 կգ-ով զիջելով լավագույն արդյունքի հասած չին ծանրորդ Լի Հոնգլիին: Բրոնզե մեդալակիր դարձավ ռուսաստանցի Օլեգ Պերեպեչյոնովը:

Հրում վարժությունում Գեւորգ Դավթյանին միայն 2-րդ մոտեցմամբ հաջողվեց բարձրացնել պատվիրած նախնական քաշը (193 կգ), ինչը ազդեց նրա վերջնական արդյունքի վրա: Երրորդ փորձից նա բարձրացրեց 198 կգ եւ երկամարտում ցույց տվեց 362 կգ արդյունք: Նրա գլխավոր մրցակիցներից մրցահարթակում մնացել էր բուլղարացի Իվան Ստոյցովը, որը պոկում վարժությունում 158 կգ-ով գրավել էր միայն 6-րդ տեղը: Բայց հրումում բուլղարացի ծանրորդը պարզապես գերազանց ելույթ ունեցավ: Նա հաջորդաբար բարձրացնելով 193, 200 եւ 205 կգ, երկամարտի 363 կգ արդյունքով հռչակվեց աշխարհի չեմպիոն: Փաստորեն, Ստոյցովն ընդամենը մեկ կգ-ով գերազանցեց Դավթյանին, որը երկամարտում էլ դարձավ արծաթե մրցանակակիր: Իսկ հրում վարժությունում հայ ծանրորդը գրավեց 4-րդ տեղը:

Մինչեւ 85 կգ քաշային կարգում Հայաստանը ներկայացնող Տիգրան Վարդանի Մարտիրոսյանն ու Գեւորիկ Պողոսյանը չկարողացան լրջորեն պայքարել մեդալների համար: Երկամարտի 356 կգ (164+192) արդյունքով Տիգրան Մարտիրոսյանը գրավեց 12-րդ տեղը, իսկ Գեւորիկ Պողոսյանը 348 կգ (160+188) արդյունքով 18-րդն էր: Իսկ աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսին արժանացավ բելառուսցի ծանրորդ Անդրեյ Ռիբակովը՝ 393 կգ (187+206): Ընդ որում, պոկում վարժությունում Ռիբակովը գերազանցեց իր իսկ համաշխարհային ռեկորդը: Արծաթե մրցանակակիր դարձավ ռուսաստանցի Ասլամբեկ Եդիեւը՝ 372 կգ (172+200): Բրոնզե մեդալը նվաճեց բելառուսցի Վադիմ Ստրալցովը՝ 370 կգ (170+200):

Մինչեւ 58 կգ քաշային մարզուհիների մրցավեճին մասնակցած Հեղինե Եփրեմյանն ու Լիանա Մանուկյանը համեստ արդյունքներ ցույց տվեցին: Հեղինեն երկամարտի 182 կգ (81+101) արդյունքով 33 մասնակիցների մեջ գրավեց 26-րդ տեղը, իսկ Լիանայի ցուցանիշը՝ 175 կգ (75+100) 30-րդն էր: Աշխարհի չեմպիոնուհու ոսկե մեդալը նվաճեց չին մարզուհի Ցյու Խունմեյը՝ 238 կգ (103+135): Չեմպիոնուհուն մեկ կգ-ով զիջեց ռուսաստանցի Մարինա Շայնովան՝ 237 կգ (105+132): Իսկ ահա բրոնզե մրցանակակիր Օ Յոն Էն (ԿԺԴՀ) Շայնովային զիջեց 10 կգ-ով:

Սպասելիքները մեծ էին Մելինե Դալուզյանից: Ցավոք նրան չհաջողվեց մրցանակակիր դառնալ: Մինչեւ 63 կգ քաշային կարգում Դալուզյանը պոկում վարժությունում 102 կգ-ով զբաղեցրեց 4-րդ տեղը: Նա ավելի անհաջող հանդես եկավ հրում վարժությունում՝ երեք մոտեցումներից միայն մեկում բարձրացնելով 125 կգ: Այդ ցուցանիշով Դալուզյանը 7-րդն էր, իսկ երկամարտում 227 կգ-ով զբաղեցրեց 4-րդ հորիզոնականը: Աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը նվաճեց չին ծանրորդուհի Լիու Հայխիան՝ 257 կգ (115+142): Արծաթե մրցանակակիր դարձավ ռուսաստանցի Սվետլանա Ցարուկաեւան՝ 250 կգ (115+135): Բրոնզե մեդալը նվաճեց կորեացի Սուկ Պակը՝ 240 կգ-ով (105+135):

Ցավոք, Նազիկ Ավդալյանին էլ չհաջողվեց մրցանակակիր դառնալ: Երկամարտի 235 կգ արդյունքով (102+133) մեր մարզուհին զբաղեցրեց 5-րդ հորիզոնականը: Նա շատ ցածր արդյունք ցույց տվեց պոկում վարժությունում, ուստի չկարողացավ մեդալի համար պայքար մղել: Համեմատության համար նշենք, որ չեմպիոն հռչակված ռուսաստանցի Օքսանա Սլիվենկոյի երկամարտի արդյունքն է 276 կգ (120+156): Արծաթե մեդալակիր դարձավ չին մարզուհի Լիու Ժինհոնգը՝ 271 կգ (121+150): Բրոնզե մեդալը նվաճեց ուկրաինուհի Նատալյա Դավիդովան՝ 244 կգ (114+130):

Տղամարդկանց մինչեւ 94 կգ քաշային կարգում Էդգար Գեւորգյանը երկամարտի 362 կգ (167+195) արդյունքով զբաղեցրեց 20-րդ տեղը, իսկ Սեւակ Սահակյանը 350 կգ (160+190) արդյունքով 26-րդ տեղը գրավեց: Չեմպիոն հռչակվեց ռուսաստանցի Ռոման Կոնստանտինովը՝ 397 կգ (177+220): Արծաթե մեդալի արժանացավ կուբացի Յոհանդրիս Հեռնանդեսը՝ 393 կգ (173+220), իսկ բրոնզե մեդալը նվաճեց լեհ ծանրորդ Սիմոն Կոլեցկին՝ 392 կգ (173+219):

Մեծարվեց Արկադի Անդրեասյանը

Հայկական ֆուտբոլի տարեգրությունում իր ուրույն տեղն ունի «Արարատ-73»-ը: Ֆուտբոլասերների հատկապես հին սերունդը, որին բախտ է վիճակվել անձամբ ականատես լինելու ոսկեզօծ թիմի տղաների վիրտուոզ խաղին, ամեն անգամ հաճելի հիշողությունների գիրկն է ընկնում, երբ կրկին առիթ է ներկայանում հանդիպելու հայկական ֆուտբոլի անվանի վետերաններին: Նման հերթական առիթը նրանց ներկայացել էր սեպտեմբերի 22-ին, «Հանրապետական» մարզադաշտում: Այդ օրը «Միկա» ակումբի հովանավոր Միխայել Բաղդասարովի նախաձեռնությամբ տեղի ունեցավ մեկ ամիս առաջ իր 60-ամյա հոբելյանը նշած Արկադի Անդրեասյանի մեծարման երեկոն:

Նման միջոցառումների անբաժան մաս են կազմում ֆուտբոլային հանդիպումները անվանի վետերանների մասնակցությամբ: Այս անգամ Երեւանում հյուրընկալվել էին անցյալ դարի 70-ական թվականների խորհրդային ֆուտբոլի «աստղերը»՝ Օլշանսկին, Լովչեւը, Գուցաեւը, Մաչաիձեն, Նոդիան, Կորիձեն, Պատաեւը, Կոպեյկինը եւ այլ հանրահայտ ֆուտբոլիստներ, որոնք հայկական ֆուտբոլի վետերանների եւ «Միկայի» ներկա կազմի ֆուտբոլիստների հետ մրցախաղ անցկացրին: Ընդ որում, հոբելյարը՝ Արկադի Անդրեասյանը հանդես եկավ երեք թիմերի կազմերում էլ եւ դարձավ գոլերի հեղինակ:

Երեկոյի ընթացքում հնչեցին մի շարք շնորհավորանքներ «ֆուտբոլի պրոֆեսոր» Արկադի Անդրեասյանի հասցեին: Հայաստանի Հանրապետության նախագահի հրամանագրով Արկադի Անդրեասյանը պարգեւատրվել էր «Անանիա Շիրակացի» մեդալով, որը նրան հանձնեց սպորտի եւ երիտասարդության հարցերի նախարար Արմեն Գրիգորյանը: Իսկ Ռուսաստանի անվտանգության, պաշտպանության եւ իրավապահության հիմնախնդիրների ակադեմիայի կողմից այդ կազմակերպության փոխնախագահ Կարո Հակոբյանն անվանի վետերանին պարգեւատրեց «Պյոտր Մեծ» մեդալով:

Հայկական ֆուտբոլի վետերանների միության անունից իր նախկին խաղընկերոջը շնորհավորեց ու Արկադի Անդրեասյանի դիմանկարով, գավաթը ձեռքին յուղաներկ կտավ նվիրեց կազմակերպության նախագահ, «Արարատ-73»-ի նախկին կիսապաշտպան Սերգեյ Պողոսյանը: Արկադի Անդրեասյանին իրենց ելույթներով ողջունեցին նաեւ խորհրդային եւ հայկական էստրադայի «աստղերը»:

Հուզիչ էր պահը, երբ մարեցին մարզադաշտի լույսերը, վառվեցին ջահերը եւ սկսվեց Ռուդիկ Բարսեղյանի նկարահանած ֆիլմը «Արարատ-73»-ի մասին: Ֆուտբոլասերները որոշ ժամանակով տեղափոխվեցին այն երանելի ժամանակները, երբ «Արարատը» ԽՍՀՄ առաջնություններում իր հաջող մրցելույթներով ուրախության ու հրճվանքի բազում պահեր էր պարգեւում թիմի բազմահազար երկրպագուներին: Դա նաեւ ֆուտբոլիստների ներկա սերնդին պարտավորեցնում է նոր հաղթանակների ու նվաճումների, որպեսզի գալիք սերունդներն էլ նման միջոցառումներ կազմակերպելու եւ հաճելի պահեր ապրելու հնարավորություն ունենան:

ՄԵԾ ՍՊՈՐՏ

Ուժի եւ տղամարդկության...

1-ին էջից

Իսկ արդեն սեպտեմբերի 20-ին, երբ Բաքվից վերադարձող մեր մարզիկներին Աբովյան քաղաքում մեծ շուքով դիմավորեց ՀԱՕԿ նախագահ Գագիկ Ծառուկյանը, նա անկեղծորեն խոստովանեց, որ այդ օրերին ինքն ուղղակի իր տեղը չէր գտնում. «Անկեղծ ասած, այդ օրերին ես իմ տեղը չէի գտնում, որովհետեւ որպես հայ մարդու իմ միակ ցանկությունն այն էր, որ մեր դրոշը բարձրանա Բաքվում: Դա է եղել իմ նվիրական ցանկությունը, որը կատարվեց: Նաեւ ուզում եմ ասել, որ մեր բոլոր մարզիկները հերոսներ են, որ հոգեբանական նման ճնշման պայմաններում գնացին, մասնակցեցին եւ մեր եռագույնը ծածանեցին Բաքվում: Մենք բոլորս պետք է հպարտանանք մեր մարզիկներով», ասաց ՀԱՕԿ նախագահ Գագիկ Ծառուկյանը: Իսկ Հայաստանին բրոնզե պարգեւ բերած Յուրի Պատրիկեեւը իսկապես հուզված ու հպարտ էր, որ կարողացել է արդարացնել իրեն վստահած ՀԱՕԿ նախագահի եւ հայ ժողովրդի հույսերը. «Անասելի լարվածություն կար, ու երբ վերջապես հաղթեցի, ուրախությունն անսահման էր», արդեն Աբովյանում իրեն դիմավորողներին ասաց Պատրիկեեւը:

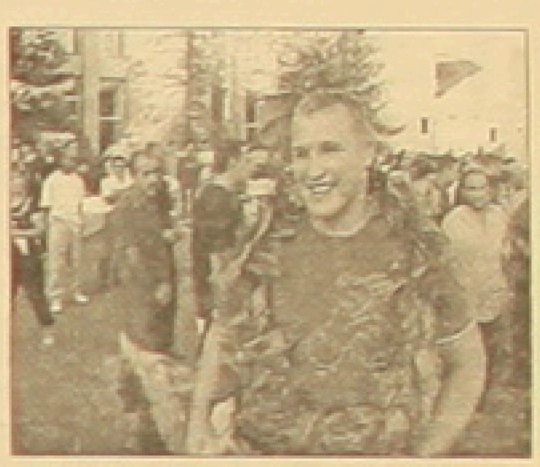

Սա իսկապես թանկ հաղթանակ էր, որովհետեւ այն պահին, երբ Բաքվում բարձրացվեց Հայաստանի դրոշը, հայկական ընտանիքներում հպարտության բաժակ բարձրացրեցին: Որովհետեւ այդ հաղթանակը մեզ համար միայն սպորտային չէր. դա մեր ոգու հաղթանակն էր ու ամենահրաշալի նվերը Հայաստանի Հանրապետության Անկախության 16-րդ տարեդարձին, որն արդեն սեպտեմբերի 21-ին, հենց Անկախության օրը, նշանավորվեց մեկ այլ հաղթանակով՝ Թայլանդում: Ծանրամարտի աշխարհի առաջնությունում գյումրեցի 77 կգ քաշային Գեւորգ Դավթյանը գրավեց երկրորդ տեղը՝ արժանանալով արծաթե մեդալի: Ի դեպ, նման հաջողություն հայ ծանրամարտիկները վերջին մի քանի տարում չէին ունեցել:

Ահա այսպես են հաղթում իսկական տղաները, ահա այսպես է իր խոսքը պահում ՀԱՕԿ նախագահը, իրենց երկրի Անկախության տոնին նվիրելով սպորտային ու տղամարդկային ոգու հրաշալի հաղթանակներ՝ ստիպելով Հեյդար Ալիեւի մարզահամալիրի բոլոր ներկաներին նայել, թե ինչպես է Բաքվում վեր խոյանում Հայաստանի Հանրապետության եռագույնը:

Երեկ էլ ՀԱՕԿ-ի նախագահ Գագիկ Ծառուկյանը Յուրի Պատրիկեեւին 7 մլն դրամով պարգեւատրեց:

Արոնյանը խաղաղասիրաբար է տրամադրված

Մեխիկոյում ընթացող շախմատի աշխարհի առաջնության վերջին երեք տուրերում Լեւոն Արոնյանը ոչ-ոքի խաղաց Պյոտր Սվիդլերի, Ալեքսանդր Մորոզեւիչի եւ Վիշվանաթան Անանդի հետ: 9 տուրից հետո Արոնյանը Մորոզեւիչի հետ վաստակել է 4 միավոր: Ըստ մեքսիկական լրատվամիջոցների, Արոնյանը սննդային թունավորում էր ստացել եւ իրեն այնքան էլ լավ չէր զգում:

Առաջատարը հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդն է, որը 6 միավորով միանձնյա գլխավորում է աղյուսակը: 7-րդ տուրում Անանդը հաղթեց Գրիշչուկին, ապա ոչ-ոքի խաղաց Գելֆանդի հետ: Վերջինս առաջատարից հետ է մնում մեկ միավորով: 7-րդ տուրում Գելֆանդը ոչ-ոքի խաղաց Կրամնիկի հետ, իսկ 9-րդ տուրում սեւերով պարտվեց Գրիշչուկին: Կրամնիկը, Լեկոն ու Գրիշչուկը վաստակել են 4,5-ական միավոր, իսկ աղյուսակը 3,5 միավորով եզրափակում է Սվիդլերը:

Վերջին երեք տուրերում գրանցված մյուս արդյունքներն այսպիսին են. Մորոզեւիչ-Լեկո՝ 0,5-0,5, Սվիդլեր-Կրամնիկ՝ 05-0,5, Մորոզեւիչ-Կրամնիկ՝ 1-0, Լեկո-Գրիշչուկ՝ 1-0:

Մեդալների համար պայքարը սրվում է

Առաջնության 21-րդ տուրում երկրի չեմպիոն «Փյունիկը» Գյումրիում խոշոր՝ 5-1 հաշվով հաղթանակ տոնեց եւ ամրապնդեց առաջատարի դիրքը: Փյունիկցիների կազմում արդյունավետությամբ աչքի ընկավ Հենրիխ Մխիթարյանը՝ խփելով 3 գոլ: Երկու գնդակ էլ իր օգտին գրանցեց Արթուր Եդիգարյանը: Շիրակցիներից միակ գոլն իր օգտին գրանցեց Կարեն Խաչատրյանը:

Կապանում ուժերը չափեցին մրցանակային տեղի հավակնորդներ «Գանձասարն» ու «Միկան»: Համառ մրցապայքարում ընթացած խաղում գրանցվեց ոչ-ոքի (1-1): Առաջինը հաջողության հասան դաշտի տերերը, որոնցից աչքի ընկավ թիմի ռմբարկու Արթուր Քոչարյանը: «Միկային» պարտությունից փրկեց թիմի լեգեոնական Իվան Ռիստիչը:

Մեծ հետաքրքրությամբ էր սպասվում «Արարատի» եւ «Ուլիսի» մրցավեճը: Թիմերը տարբեր հոգեբանական իրավիճակներում էին գտնվում: «Ուլիսը» վերջին շրջանում Սուրեն Բարսեղյանի գլխավորությամբ ակնհայտորեն առաջադիմում է: Իսկ ահա «Արարատը» խոշոր հաշվով 3 անընդմեջ պարտություն էր կրել՝ սեփական դարպասը բաց թողնելով 16 գնդակ: Ճիշտ է, այս անգամ «Արարատին» հաջողվեց դարպասն անառիկ պահել, սակայն արարատցիներն էլ չկարողացան գրավել մրցակցի դարպասը, թեեւ հատկապես առաջին խաղակեսին ունեցան գոլային մի քանի հարմար պահեր: Առաջին խաղակեսին տուգանային հարվածների իրացումից հետո երկու անգամ Հրայր Մկոյանը, մեկ անգամ էլ Նշան Էրզրումյանը փորձեցին գլխի հարվածով խոցել «Ուլիսի» դարպասը, բայց վրիպեցին: Իսկ ամենաիրական գոլային պահն արարատցիները ստեղծեցին 39-րդ րոպեին, երբ Նշան Էրզրումյանը մեն-մենակ հայտնվեց դարպասապահի դիմաց, սակայն հապաղեց եւ կորցրեց գոլ խփելու հիանալի հնարավորությունը:

Ընդմիջումից հետո արդեն «Ուլիսը» կարող էր հաղթանակ տոնել, երբ Գոռ Աթաբեկյանը մեն-մենակ հայտնվեց դարպասապահ Նիկոլայ Սարգսյանի դիմաց: Նա փորձեց դարպասապահի գլխավերեւով գնդակն ուղարկել դեպի դարպասը, սակայն չստացվեց:

«Արարատին» ընդհուպ մոտեցավ «Բանանցը», որը 2-0 հաշվով պարտության մատնեց «Կիլիկիային»: Գոլերն իրենց օգտին գրանցեցին Գեւորգ Ղազարյանն ու Արսեն Բալաբեկյանը:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	19	14	1	4	48-15	43
2. Արարատ	21	12	3	6	33-27	39
3. Բանանց	20	11	4	5	38-20	37
4. Միկա	19	9	6	4	34-19	33
5. Գանձասար	21	9	5	7	22-19	32
6. Շիրակ	20	6	5	9	20-28	23
7. Ուլիս	21	4	4	13	12-38	16
8. Կիլիկիա	21	1	2	18	6-47	5

Ռմբարկուները

Մարկոս	«Արարատ»	17
Գեւորգ Ղազարյան	«Բանանց»	11
Արսեն Բալաբեկյան	«Բանանց»	9
Լեւոն Փաչաջյան	«Փյունիկ»	8

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հոբելյան

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ ՎԼԱԴԻՄԻՐ ԲԱՐԽՈՒԴԱՐՅԱՆ

Ծննդյան 80-ամյակի առթիվ

Լրացավ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, գիտության վաստակավոր գործիչ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Մեսրոպ Մաշտոցի շքանշանակիր Վլադիմիր Բարխուդարյանի 80-ամյակը։ Նա հետպատերազմյան տարիներին կրթություն ստացած եւ գիտության ասպարեզ մտած հայ գիտնականների սերնդի լավագույն ներկայացուցիչներից մեկն է, սերունդ, որ իր գիտական վաստակի, գիտակազմակերպչական եռանդուն գործունեության շնորհիվ լայն ճանաչում բերեց Հայաստանի գիտությանը։ Ի դեպ այդ սերնդի շնորհիվ էր, որ 1960-ական թթ. հայագիտությունը, այդ թվում խորհրդահայ պատմագրությունը՝ անգամ քաղաքական կապանքների պայմաններում նոր բարձրության հասավ։ Այդ տասնամյակների պատմաբանների ստեղծած դպրոցը կարողացավ լուծել հայոց պատմության մի շարք հայեցակարգային խնդիրներ, որոնք իրենց թարմությունը պահպանեցին ցայսօր։ Այդ գիտնականների կոհորտայում իր որոշակի եւ արժանի տեղն ունի անվանի պատմաբան, գիտության ճանաչված կազմակերպիչ Վլադիմիր Բախշիի Բարխուդարյանը։

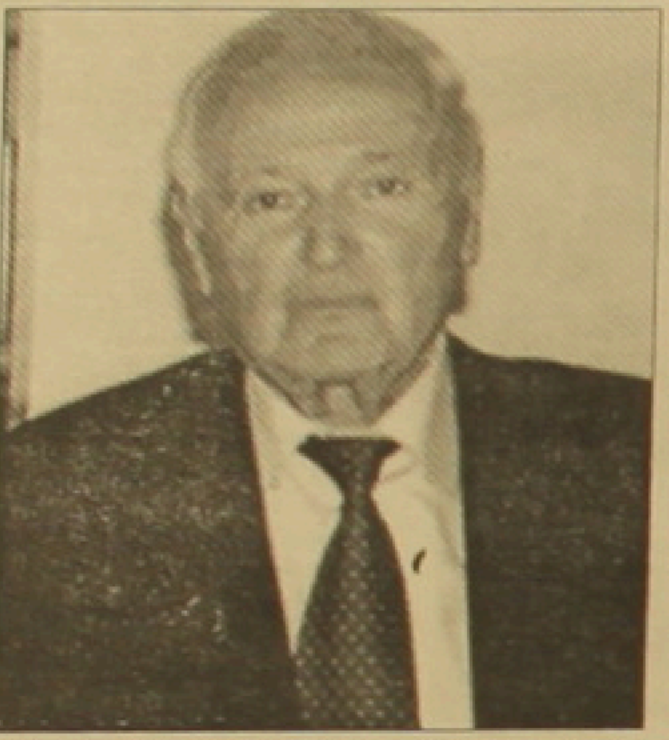

Նա ծնվել է Վրաստանի Մառնեուլի շրջանի Աղքյորփի գյուղում։ Տեղի միջնակարգ դպրոցն ավարտելուց հետո ընդունվել է Երեւանի պետական համալսարանի պատմության ֆակուլտետը։ Հաջողությամբ ավարտելով համալսարանը, նա 1950 թվականին ընդունվել է Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի պատմության ինստիտուտի ասպիրանտուրան՝ «Միջին դարերի պատմություն» մասնագիտությամբ։ Նա ավելի քան կես դար անընդմեջ աշխատում է ՀՀ ԳԱԱ-ի համակարգում՝ այսօր էլ պահպանելով իր երիտասարդական առույգությունը եւ գիտնականին հատուկ թարմ միտքը։

Վ. Բարխուդարյանը պատմագիտական շրջանների ուշադրությունն իր վրա բեւեռեց իր «Ավատատիրական հողատիրությունը Հայաստանում 9-11-րդ դարերում» ատենախոսությամբ, որը նա հաջողությամբ պաշտպանեց 1954-ին։ 1955 թվականից աշխատանքի է անցել ՀՀ ԳԱԱ-ի կազմում գործող Հայաստանի պատմության թանգարանում։ Սակայն երիտասարդ հետազոտողին հրապուրում էր գիտական աշխատանքը եւ նա 1958 թ. տեղափոխվել է պատմության ինստիտուտ եւ սկսել զբաղվել խորհրդային տարիներին բոլորովին չխրախուսվող հայ գաղթավայրերի պատմությամբ։ Խորհրդային իրականության մեջ նա առաջին ռահվիրաներից է, որոնք խորապես գիտակցելով հայ գաղթավայրերի պատմության ուսումնասիրության կարեւորությունը, դարձան այդ գործի սկզբնավորողները եւ իրենց ուսերի վրա վերցրեցին այդ բնագավառի հիմնախնդիրները լուծելու մեծ ծանրությունը։ Երկարատեւ տքնաջան աշխատանքի շնորհիվ լույս աշխարհ եկավ Նոր Նախիջեւանի հայկական գաղութի պատմությանը նվիրված նրա երկհատորանոց բարձրարժեք մենագրությունը (1967, 1985)։ Ավելի ուշ այն վերամշակվեց եւ հրատարակվեց մեկ հատորով ռուսերեն, 1996-ին։ Ավելորդ է ասել, որ երիտասարդ ուսումնասիրողին հաջողվել էր ոչ միայն հաղթահարել իր առջեւ ծառացած բոլոր դժվարությունները, այլեւ ընթերցողին մատուցել Նոր Նախիջեւանի հայկական գաղութի ամողջական պատմությունը։ Փաստական հարուստ նյութերի հիման վրա խորը վերլուծությամբ տրվում է հիշյալ գաղթավայրի համակողմանի պատմությունը, նրա տեղն ու դերը XVII-XX դարերի հայ հասարակական քաղաքական եւ մշակութային կյանքում։ Վ. Բարխուդարյանի նշված մենագրությունը պատմագիտական շրջաններին հավաստեց, որ նրանք գործ ունեն լայն ու խոր պատրաստվածությամբ պատմաբանի հետ։

Ինչպես եւ պետք էր սպասել, հեղինակը հետագայում անդրադարձավ նաեւ հայ գաղթավայրերի ընդհանուր պատմությանը։ Նրա նախաձեռնությամբ եւ խմբագրությամբ հրատարակվեցին հայ գաղթավայրերին նվիրված հոդվածների երեք արժեքավոր ժողովածուներ՝ «Հայ հունգարական պատմական եւ մշակութային կապերի պատմությունից» (1983), «Հայ ազատագրական շարժումները եւ հայկական գաղթավայրերը» (1985), «Էջեր հայ գաղթավայրերի պատմությունից» (1996)։ Հունգարիայի պատմագիտական շրջանները բարձր գնահատեցին հայ եւ հունգար մասնագետների կողմից ստեղծված ժողովածուները, եւ նա պարգեւատրվեց Հունգարիայի գիտությունների ակադեմիայի մեդալով։

Լայն է Վ. Բարխուդարյանի գիտական հետաքրքրությունների շրջանակը։ Հատկապես նա իր աշխատություններում մեծ ուշադրություն է դարձրել հայ ռուսական, քաղաքական, տնտեսական, գիտական եւ մշակութային հարաբերությունների պատմության քննությանը։ Պետք է ասել, որ հեղինակին մեծ ճանաչում բերեցին հանրապետական եւ միութենական գիտական հանդեսներում նրա հրատարակած մի շարք աշխատությունները՝ նվիրված հայ պատմագիտության խնդիրներին։ Անտարակույս պատմագիտական մեծ արժեք են ներկայացնում իր ուսուցիչների՝ Աշոտ Հովհաննիսյանի, Աբգար Հովհաննիսյանի, Մկրտիչ Ներսիսյանի, Սուրեն Երեմյանի, ինչպես նաեւ հունգար հայագետ Էդմոնդ Շուտցի պատմագիտական գործունեությանը նվիրված նրա ծավալուն հոդվածները։

Նա եւ՛ որպես հեղինակ, եւ՛ խմբագիր, եւ՛ աշխատանքները համակարգողներից մեկը գործուն մասնակցություն ունեցավ Պատմության ինստիտուտի կողմից ստեղծված մի այնպիսի ծանրակշիռ աշխատության, ինչպիսին է «Հայ ժողովրդի պատմության» ութհատորյակը, որը դարակազմիկ գործ էր եւ ընդգրկում էր հայ ժողովրդի պատմությունը վաղնջական ժամանակներից մինչեւ մեր օրերը։ «Բազմահատորյակի» հատկապես 6-րդ հատորում, որտեղ շատ հիմնախնդիրներ համարձակ եւ նորովի էին վերլուծվում, գրաքննության խութերը հաղթահարվեցին՝ շնորհիվ Վ. Բարխուդարյանի թե՛ լայնախոհության եւ թե՛ կազմակերպական ճկունության։

Իր պատմագիտական գործունեության մեջ Վ. Բարխուդարյանը մշտապես հանդես է բերել թե՛ հաստատակամություն եւ թե՛ գիտական խիզախություն, սակայն նրա գործելակերպին երբեք հատուկ չի եղել ծայրահեղությունների գնալը։

Նա հավասարակշռված եւ միաժամանակ պատմագիտության առաջ ծառացած խնդիրները խորապես ընկալող, նրա զարկերակին հետեւող առաջատար մասնագետներից է։ Տակավին 1962-ին գիտական քարտուղարի պաշտոնավարության ժամանակ հանդես եկավ («Լրաբեր»,1962, N 6) պատմության ինստիտուտի առանցքային ուսումնասիրություններն արժեքավորելու եւ պատմագիտության մեջ անհատի պաշտամունքի բացասական հետեւանքները հաղթահարելու ուղիները բացահայտելու հոդվածով։ Տեղին է ասել, որ այն ժամանակվա գաղափարական մթնոլորտում պատմագիտության առաջընթացն արգելակող հանգամանքները հրապարակավ քննադատելն անհրաժեշտ, բայց եւ միաժամանակ առավել քան համարձակ քայլ էր։

Ճշմարտությանը սատար կանգնելու վճռականությամբ նա բազմիցս հոդվածներով հանդես եկավ Արցախյան շարժման շրջանում (1988) Սակայն, երբ խորհրդային կարգերի փլուզմամբ պայմանավորված՝ ամբողջատիրական հասարակարգի հախուռն քննադատության եւ ամեն ինչ մերժելու ոգեշունչ զգայական մթնոլորտում տարածում գտավ խիստ ժխտողական վերաբերմունք նաեւ խորհրդահայ պատմագրության նկատմամբ, ակադեմիկոս Վ. Բարխուդարյանը հանդես եկավ «Պատմաբանասիրական հանդեսում» «Խորհրդահայ պատմագրության գնահատականի հարցի շուրջ» (1990, թիվ 4) հոդվածով՝ անդրադառնալով խորհրդային պատմագիտության թերություններին եւ բացթողումներին, որոնք տեղ էին գտել ամբողջատիրության 70 տարիների ընթացքում, այլեւ վեր հանելով միաժամանակ վերջինիս մեծ ձեռքբերումներն ու նվաճումները հայ պատմագիտության այլեւայլ բնագավառներում։

ՀՀ անկախության վերականգնումից, երբ քաոսի իսկական իմաստով դասագրքերի սով էր առաջացել, երբ հայոց նոր եւ նորագույն պատմության առանցքային շատ հարցեր նոր լուսաբանությունների եւ մեկնաբանությունների կարիք ունեին Վ. Բարխուդարյանի գլխավորած հեղինակային խումբը ի զորու եղավ ցրտի եւ մթի պայմաններում՝ հաղթահարելով բազմաթիվ դժվարություններ, 1993-ին աշակերտներին մատուցել հայոց պատմության նոր դասագիրքը 5-8-րդ դասարանների համար։ Վ. Բարխուդարյանը, թե որպես խմբագիր եւ հեղինակ, ինչպես նաեւ հեղինակային խմբի մյուս անդամները՝ լինելով հիրավի արծարծված հարցերի իսկական մասնագետներ, ոչ միայն աշակերտներին ներկայացրեցին բազմաթիվ հիմնախնդիրների հանրամատչելի շարադրանք, այլեւ նորովի մոտեցումներ ունեցան հատկապես նոր եւ նորագույն պատմության շատ ու շատ հիմնախնդիրների։ Դասագիրքը հետագայում քանիցս վերահրատարակվեց եւ արժանացավ մրցանակի։

Ակադեմիկոս Վ. Բարխուդարյանը գիտական աշխատանքը մշտապես զուգակցել է գիտակազմակերպչականի հետ։ 1959-1963-ին վարել է պատմության ինստիտուտի գիտական քարտուղարի պաշտոնը, 1967-1990-ին եղել է տնօրենի գիտական աշխատանքների գծով տեղակալ, համատեղության կարգով երկար տարիներ գլխավորում է հայ գաղթավայրերի պատմության բաժինը։ 1990-ին ընտրվել է ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս քարտուղար, իսկ 2000-ին՝ նաեւ փոխնախագահ։ 1986-ին նա ընտրվել է ՀՀ ԳԱԱ թղթակից-անդամ, իսկ 1994-ին՝ իսկական անդամ։

Վ. Բարխուդարյան նշանավոր գիտնականը գիտահետազոտական աշխատանքը զուգակցում է դասախոսական գործունեության հետ։ Տասնամյակներ շարունակ նա դասախոսել է Երեւանի պետական համալսարանում, Վանաձորի մանկավարժական ինստիտուտում եւ այլուր՝ իր հարուստ գիտելիքները եւ խոր իմացությունը հաղորդելով ուսանողությանը։ Էլ ավելի մեծ է նրա դերը երիտասարդ գիտական կադրերի պատրաստման ուղղությամբ։ Մեծ թվով ատենախոսություններ պատրաստվել է նրա ղեկավարությամբ, իսկ նրա սաներն այսօր աշխատում են ոչ միայն պատմագիտության բնագավառում, այլեւ ժողովրդական տնտեսության տարբեր բնագավառներում։

Վ. Բարխուդարյանն իր ընդառաջող եւ գործունյա բնավորության շնորհիվ ակտիվ մասնակցություն է բերում հանրապետության գիտակրթական կյանքին։ Լինելով ՀՀ ԳԱԱ հայագիտության եւ հումանիտար գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս քարտուղար, նա շուրջ տասը հեղինակավոր հաստատությունների եւ բուհերի գիտական խորհուրդների անդամ է։ Տարիներ շարունակ եղել է ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտում գործող գիտական աստիճաններ շնորհող մասնագիտական խորհրդի նախագահ, ԵՊՀ-ի պատմության եւ աստվածաբանության ֆակուլտետների պետական քննական հանձնաժողովների նախագահ։

Իր բազմազբաղ գործունեության մեջ Վ. Բարխուդարյանը կարողացել է ժամանակ գտնել եւ հասարակական բուռն գործունեություն ծավալել Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Բարձրագույն հոգեւոր խորհրդում, որի անդամն է նա։ Նրա ակտիվ հասարակական աշխատանքը եւ քաղաքացիական գործելակերպը աննկատ չմնաց։ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ բարձր գնահատելով նրա անբասիր գործունեությունը, Վ. Բարխուդարյանին պարգեւատրեց Սուրբ Սահակ եւ Մեսրոպ շքանշանով։ Այսօր էլ ակադեմիկոս Վ. Բարխուդարյանը լի է երիտասարդական ավյունով եւ գիտական զանազան ծրագրերով եւ մենք ցանկանում ենք նրան երկար տարիների կյանք, բեղուն գրիչ, նորանոր աշխատություններ ի փառս հայ ժողովրդի եւ հայագիտության։

ՀՀ ԳԱԱ նախագահ
Ռ. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի
տնօրեն Ա. ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

Դիվանագետների կանանց ասոցիացիայի հերթական միջոցառումը

5 տարի առաջ, Հայաստանում հավատարմագրված դեսպանների եւ դիվանագետների կանանց համախմբելով, տկն Նանի Օսկանյանը հիմնադրեց «Դիվանագետների կանանց ասոցիացիան», որն իրականացնում է երկու տասնյակ բազմաբնույթ բարեգործական ծրագրեր։ **«Ազգը»** զրուցեց ասոցիացիայի տնօրեն **Նանի Օսկանյանի** հետ եւ տեղեկացավ, որ արդեն, ավանդույթի համաձայն, սեպտեմբերի 23-ին, ժամը 12-19 «Մարիոթ-Արմենիա» հյուրանոցում կայացավ կանանց եւ երեխաների համար ծրագրեր հովանավորելու նպատակով կազմակերպվող «Բազար եւ վիճակահանություն» միջոցառումը։ Տոնավաճառին մասնակցեցին Հայաստանում հավատարմագրված դեսպանությունները, պատվո հյուպատոսությունները, մեր երկրի գործարարները՝ ցուցադրելով իրենց ապրանքը, իրենց երկրի հուշանվերներն ու կերակրատեսակները։

«Դիվանագետների կանանց ասոցիացիան» այսօր ունի 43 անդամ, որոնք սիրահոժար մասնակցում են բարեգործական ծրագրերին։ Օր-օրի Հայաստանում նոր դեսպանատներ ու հյուպատոսություններ են բացվում, նշեց տկն Օսկանյանը, եւ այս տարվա «Բազարն» էլ ավելի ընդգրկուն եղավ, քանի որ եւ՛ Բրազիլիայի, եւ՛ Ղազախստանի դեսպան կանայք միացան մեր ծրագրին, որը շատ գնահատելի քայլ է, եւ ես հատուկ շնորհակալություն եմ ուզում հայտնել բոլոր դեսպաններին, որ մեզ հետ ծառայում են մեր երկրի առաջընթացին։ Առիթը օգտագործելով հատուկ շնորհակալություն եմ ուզում հայտնել 1-ին «Բազարի» հովանավոր առաջին տիկին Բելլա Քոչարյանին, այնուհետեւ հաջորդիվ՝ «Գրանդ հոլդինգի» նախագահ Հրանտ եւ Զինա Վարդանյաններին, «Վիվասելի» տնօրենությանը եւ այս 5-րդ «Բազարի» գլխավոր հովանավոր, ACVATEK-ի ղեկավար Խաչատուր Խաչատրյանին»։

Ինչպես նշեց տկն Օսկանյանը, բարեգործական ծրագրերի շրջանակում ասոցիացիան երկու տարի առաջ Արմավիրի մարզի Քարակերտ գյուղի թիվ 1 մանկապարտեզին ապահովել էր կահույքով, սպիտակեղենով, խոհանոցի պարագաներով։ Անցած ուրբաթ ասոցիացիայի խորհրդի նոր անդամներն այցելեցին Արմավիրի մարզ, ճանաչողական էքսկուրս կազմակերպեցին թիվ 1 մանկապարտեզում, որը հիմնովին վերանորոգումից հետո իր դռները բացել է սաների առաջ, որոնք էլ իրենց շնորհակալությունը հայտնեցին՝ երգ ու պարով հանդես գալով։

Հաջորդ գյուղը, որ այցելեցին հյուրերը՝ Լեռնագոգն էր։ Սեպտեմբերի 1-ին շեն ու լուսավոր միջնակարգ դպրոցն իր դռները բացեց աշակերտների առջեւ։ Միայն երազել կարելի է, որ մեր երկրի դպրոցները գոնե կիսով չափ վերանորոգվեն այնպես, ինչպես Լեռնագոգի դպրոցը, որը նույնպես «Մանուկների հիմնադրամի» ու բարերարների ջանքերով իրականացվեց։ Ինչպես ասաց ՀՀ-ում հավատարմագրված Բրազիլիայի դեսպան տկն **Ռենասա Սիլեյը**. «Ես շատ տպավորված եմ կատարված աշխատանքներից եւ սիրով կմասնակցեմ ծրագրերին, քանի որ տեսա, թե ինչ կարեւոր գործերի համար են ծախսվել ասոցիացիայի հանգանակած գումարները»։ Նանի Օսկանյանը նույնպես գոհ էր, որ իրենց ծրագրերը գյուղերի զարգացման լավագույն խթան են դարձել։

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Ո՞վ է այն նախագահը, որ...

Մուտք

Հայաստանի 3-րդ հանրապետության 3-րդ նախագահի ընտրություններին դեռ ժամանակ կա. թեկնածուների կամ ընտրություններից ինչ-ինչ ակնկալիքներ ունեցողների համար՝ կարճ, ընտրությունների հետ հույսեր չփայփայողների համար՝ անսահման կամ անչափելի երկար ժամանակ: Այն բանից, թե ով ինչպե՞ս կօգտագործի այդ ժամանակը, կախված է եթե ոչ հայաստանաբնակների ճակատագիրը, ապա գեթ օր առաջ բարեկեցիկ կյանք կառուցելու մեր ժողովրդին ընձեռված հերթական (ո՞րն է վերջինը) հնարավորությունը բաց չթողնելը:

Պատմաքնարական շեղում

Քաղաքականության եւ բարոյականության առնչությամբ բազմաթիվ մտքեր կան, որոնք բոլորը հանգում են այդ երկուսի անհամատեղելիության գաղափարին: 88-ի համընդհանուր հոգեւոր վերելքի մասնակից-ականատեսներին կթվա, թե իրավամբ բարոյականությունն ո՞ւր, քաղաքականությունն՝ ուր, հիշել-հիշեցնելով, թե համազգային ոգեւորության այդ հզոր ալիքով իշխանության եկան մարդիկ, ոմանց կարծիքով՝ ի սկզբանե պատեհապաշտներ, ոմանց կարծիքով էլ՝ դեպքերի ու հանգամանքների բերումով այդպիսին դարձածներ: Ոմանց կարծիքով՝ կեղծ հայրենասերներ, ոմանց կարծիքով՝ ազգին ու ազգայինին նվիրված, բայց որոշակի պատճառներով իրենց գաղափարներից մասնակի կամ ամբողջովին ձեռք քաշածներ: Թե այս կարծիքներից ո՞րն է առավել մոտ ճշմարտությանը, արդեն վիճելի է ու երեւի թե վիճելի էլ կմնա, քանի որ անցնող տարիների հեռվից միշտ չէ, որ պատմական այս կամ այն անցքը անաչառ նկարագրության կամ գնահատականի է արժանանում:

Բայց քչերը կժխտեն, թե ինչքան ակնառու էր այն օրերին մարդկանց հայրենասիրությունը, բարությունն ու վերջապես սերը մի ժողովրդի՝ իրար բոլորովին անծանոթ անդամների հանդեպ, թե որքան մաքրություն, միմյանց օգնելու, թիկունք կանգնելու ցանկություն կար դեռեւս խորհրդային Հայաստան կոչվող տարածքում ու այդ ամենի կիզակետ դարձած Ազատության հրապարակում: «Եվ Աստված տեսավ, որ բարի է...»: Եվ շատերը տեսան ու հիմա էլ կհիշեն, որ այն, ինչ կար մարդկանց սրտերում ու թեւածում էր օդում, բարի էր: Թող որ՝ կարճ ժամանակով:

***

Քաղաքականությունն ու բարոյականությունն առնչվում են միմյանց այնքանով, որքանով այս կամ այն բարոյական նկարագրի տեր քվեարկողն է իր ձայնը տալիս այս կամ այն բարոյական նկարագրի տեր թեկնածուին:

«Շինհրապարակ դարձած իմ Էրեբունի»

Հայաստանում կամ մարզերը ցավալիորեն մոռացած՝ նրա հետ նույնացվող Երեւանում օրինականության կամ օրինապահության վիճակի մասին մոդել կարելի է համարել մայրաքաղաքի Խանջյան-Տիգրան Մեծ (եւ ոչ միայն) փողոցների խաչմերուկը: Այստեղ հետիոտներն ու մեքենաները միախառնված շարժվում են դեպի իրենց նպատակակետերը՝ դրա համար չունենալով տարրական պայմաններ (տվյալ դեպքում՝ մայթ, փողոց), հաշվի չառնելով ճանապարհային երթեւեկության եւ ոչ մի կանոն, իրենք իրենց համար հղնթացս կանոններ (օրենքներ) հորինելով կամ եղածն իրենց ճաշակին հարմարեցնելով: Մարդկանց ու մեքենաների այն մասը, որ ավելի ճարպիկ է, արագաշարժ, կոպիտ կամ պարզապես անտարբեր՝ կյանք կոչված այս խելացնորության, առավել եւս՝ կարգուկանոնի նկատմամբ, արագ կարողանում է դուրս պրծնել պահելի այդ շինհրապարակից: Նրանց որակները չունեցողներն էլ կամ թիթեղյա ցանկապատի ու լայնահուն փոսի առջեւ շվարում-կանգնում-մնում են, կամ էլ արագորեն հարմարվելով՝ յուրացնում են տեղի յուրահատուկ կանոններն ու տարբեր ժամանակամիջոցում, այս կամ այն հաջողությամբ հասնում իրենց նպատակակետին: Իհարկե, եթե ծեր կամ դանդաղաշարժ չեն ու կարողանում են որսալ պահը... Այս դեպքում՝ պահ կամ հնարավորություն՝ խցանումից դուրս գալու կամ մեքենաների առջեւ մարմնամարզական տարբեր հնարքներ բանեցնելով՝ ընդամենը մի մայթից մյուսը անցնելու համար:

Առանց այդ էլ կարգապահության համար «ուշահամ» չլինող անցորդները շինարարական այս թոհուբոհի ավարտից հետո կկարողանա՞ն մոտ ապագայում իրենց իսկ անվտանգության համար, մոտակա նպատակակետին հասնել՝ երթեւեկության գոնե մի քանի տարրական կանոն պահպանելով: Եվ, եթե ընդհանրացնենք՝ այս չգիտեմինչ կացութաձեւի ավարտից հետո հայ քաղաքացիներս երբեւիցե կկարողանա՞նք սիրել մեզ՝ մեր իսկ պահպանության կամ բարեկեցության համար դեպի մոտիկ-հեռու նպատակները շարժվել քիչ թե շատ օրինական ճանապարհով: Քիչ թե շա՞տ... Էլի տեղ թողնենք օրենքներ շրջանցելու համար՝ քիչ թե շատ...

Ե՞լք

Մենք բոլորս հայրենասեր ենք մեր ստացած դաստիարակության, ինտելեկտի, համոզմունքների, գաղափարների, հասկացողության չափով ու սահմաններում: Եթե մեկն ասի, որ որեւէ երկրի ղեկավար իր երկրի աղքատությունն ու քաղաքացիների դժգոհությունն է ուզում, դժվար կլինի հավատալ: ՀՀ 3-րդ նախագահը մեծ կամ փոքր ցանկություն անկասկած ունենալու է՝ ինչ-որ բան շտկելու, ինչ-որ բան բարելավելու, ինչ-որ բան զարգացման ուղու վրա դնելու համար: Հարց է միայն՝ կկարողանա՞:

Ո՞վ է լինելու ՀՀ այն ղեկավարը, որ կկարողանա մանր ու մեծ պաշտոնյաների, «տեղական կամ հանրապետական նշանակության» իշխանիկներից այն կողմ էլի մարդկանց տեսնել, նրանց առօրյա հոգսերը պետության կարեւորագույն խնդիրները համարել, կենսական նշանակության ապրանքների անհասկանալի օրինաչափությամբ թանկացումներ թույլ չտալ, երկրի բոլոր քաղաքացիների համար օրինական ճանապարհով գումար վաստակելու հավասար հնարավորություն ստեղծել: ՀՀ ապագա նախագահը կկարողանա՞ այնքան ուժեղ լինել՝ ժողովրդի ձայնին ապավինելու, ընտրվելուց հետո նրան հենարան ունենալու համար: Ու պատրաստ՝ ծանոթ-ընկեր-բարեկամների, նաեւ թիմակիցների կողմից չհասկացված լինելու, քանի որ առաջին հերթին նրանց շահերը պետք է զոհաբերի համընդհանուրի բարօրությանն ու շահերին:

Մեր երկրի ու հասարակությանը հուզող պրոբլեմների մի ստվար մաս գոյություն ունի օրենքի գերակայության (հանրածանոթ բառակապակցություն է, չէ՞) չգոյության պատճառով: Վատին (կարգազանցին) վատ ասելու եւ պատժելու, լավին (օրինապաշտին) լավ ասելու եւ խրախուսելու համար պետք չէ բյուջեի չեղած ու հեռավոր ապագայում, այն էլ վարկի տեսքով, լինելիք գումարներից խոսել: Հարկավոր է պարզապես ցանկություն իր երկիրը՝ շեն, հայրենակիցներին՝ չհուսալքված ու բարեկեցիկ տեսնելու: Եվ վճռականություն ու ծանր աշխատանք՝ այդ ամենի սկիզբն օր առաջ դնելու համար: Օրինական ճանապարհով: Հանուն Հայաստանի Հանրապետության ու նրա քաղաքացիների:

ԱՐՕՐՈՒՆ ԿՈՍՏԱՆԴՅԱՆ

Աբգար թագավորը, Շերը եւ մյուսները արցախյան հանրագիտարանում

Մի չախողված հրատարակության առթիվ

Վերջերս Ստեփանակերտում առիթ ունեցա մասնակցելու այս տարի լույս տեսած ռուսերեն մի մեծածավալ հատորի շնորհանդեսին: Հեղինակ՝ **Սերգեյ Սարգսյան**, վերնագիր՝ **«Արցախ-Ղարաբաղի հանրագիտարան»** (С. Т. Саркисян, Энциклопедия Арцах-Карабаха, издание 2-е, исправленное и дополненное, издательский дом "Петрополис", Санкт-Петербург, 2007): Այս գրքի էջերում էլ ծանոթանում ենք Պետերբուրգում բնակվող ծնունդով արցախցի հեղինակի կենսագրությանը՝ ինժեներ-էլեկտրոմեխանիկ, տեխնիկական եւ փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ակադեմիկոս, Անգլիական թագավորական Ակադեմիայի պատվավոր անդամ եւ այլն (էջ 524):

Մեկ հոգու կազմած 623 մեծադիր էջերից բաղկացած հանրագիտարանը արված է միանգամայն սիրով, սակայն, ցավոք, նաեւ միանգամայն սիրողական մակարդակով: Հեղինակը կամեցել է հայության հետ կապված ամեն կարեւոր եւ հետաքրքրական ինֆորմացիա անպայման արտացոլել իր գրքում: Արդյունքում ստացվել է փաստերի եւ դեմքերի մի կատարյալ շիլաշփոթ: Գրքին, հիրավի, պակասել է բանիմաց խմբագիրը, որը կհամակարգեր կուտակված ինֆորմացիան եւ դուրս կբերեր նյութին չառնչվող մեծաքանակ տվյալները: Սակայն, թերեւս, հեղինակը ոչ իսկ կուզեր ունենալ նման խմբագիր: Տպագրական բարձր որակով, 1000 տպաքանակով պատկերազարդ այս հատորն ավելի շուտ կենսագրական բառարան է, թեեւ կան նաեւ ընդհանուր հայկականին վերաբերող բառահոդվածներ (օրինակ, «Հայկական գինիներ եւ կոնյակներ», «Վանա լիճ» կամ «Երեւանի օպերայի եւ բալետի պետական ակադեմիական թատրոն»): Որոշ բառահոդվածներ չափազանց կարճ են եւ տրված նույնիսկ բառային կրճատումներով, մինչդեռ ոմանք անհարկի ձեւով շատ երկար են: Օրինակ, ամբողջ 19 էջ է զբաղեցնում «Հայ ժողովրդի ձեւավորման եւ հայկական պետականության մատենագիտություն (ժամանակագրություն)» բառահոդվածը (էջ 193-212): Հատորը չի հավակնում լինել գիտական հրատարակություն. միայն որոշ բառահոդվածների անուններ նշելով կարելի է հասկանալ այդ (օրինակ, «Սեպագրեր եւ «Ուրարտու» չարաբախտ պետությունը», էջ 375): Շարադրանքի լեզուն չափազանց աղքատ է, բառահոդվածների մեջ երբեմն արվում են երկար-բարակ պատմություններ: Իսկ «Հայկական ազգային խոհանոց» բառահոդվածում մինչեւ անգամ տրված են մի քանի ուտեստների բաղադրատոմսեր (բայց ոչ՝ ժենգյալով հացի):

Նպատակ չունենալով անդրադառնալ գրքի ողջ բովանդակությանը՝ խոսենք մեր անմիջական հետաքրքրություններին առնչվող կենսագրական նյութին: Մեծ մասամբ ներկայացված են արցախցի անձնավորություններ՝ մելիքներից մինչեւ ազատամարտիկները, սակայն քիչ չէ նաեւ ոչ արցախցիների թիվը: Օրինակ՝ Աբգար թագավոր, Թորոս Ռոսլին, Այվազովսկի, Վիլյամ Սարոյան, մինչեւ անգամ՝ Շեր Սարգսյան (որի անունը գրված է նաեւ Չեր ձեւով): Այն հարցին, թե ինչո՞ւ են նման մարդիկ նույնպես ընդգրկված հանրագիտարանում, երբ շատ արցախցիների անուններ բացակայում են, ստեփանակերտյան շնորհանդեսի ժամանակ Սերգեյ Սարգսյանն ասաց, որ նման մարդիկ երբ իմանան, որ իրենց անունը տեղ է գտել արցախյան հանրագիտարանում, իրենց ավելի մոտ կզգան հայությանը:

Փաստորեն, հեղինակը հույս ունի, թե իր գիրքը հասնելու է Շերի աստղային բարձունքները, եւ դիվան, ռուսերեն այս գրքում տեսնելով իր պատկերը ազատամարտիկների լուսանկարների կողքին, ավելի մոտ է զգալու իրեն հայությանը... Իսկ ի՞նչ անենք, ասենք, հռետոր Պարույր Հայկազնի հետ, որն արդեն մեր թվականության չորրորդ դարում մահացել է եւ ձեռքից բաց է թողել այս գրքի շնորհիվ իրեն հայությանը մոտ զգալու հնարավորությունը...

Ամենից առաջ աչքի է ընկնում գործիչների ազգության ամեն անգամվա բոլորովին ավելորդ հիշատակումները: Օրինակ՝

«Խաչատրյան Աղասի (1940, Մածկալաշեն): Հայ: Փիլիսոփա:

Խաչատրյան Ալեքսանդր (19231976): Հայ: Տեխնիկական գիտությունների դոկտոր:

Խաչատրյան Վալերի (19471991): Հայ: Ազատամարտիկ: Վիրաբույժ:

Խաչատրյան Զուլիետա (1959, Ստեփանակերտ): Հայուհի: Բուժքույր....»:

Եվ այսպես շարունակ: Գիրքը խճողված է փաստացի բազմաթիվ սխալներով, որոնց բոլորի հիշատակումը պարզապես անհնար է թերթի էջերում: Հատկապես ցավալի է օտարներին հայացնելու՝ մեզանում այդպես էլ չվերացող մարմաջը: Օրինակ, «Հայուհու բնութագրական կերպարը» բառահոդվածում (էջ 568) Սարգսյանը չի վարանում սեւով սպիտակի վրա գրել, թե հայ մայրերից են ծնվել Ռեմբրանդտը, Մ. Պլիսեցկայան, Լ. Պավարոտտին, Ժ. Մարեն (երեւի նկատի ունի Ժան Մարեին)... Որքան էլ գրում ենք հայերեն թե ռուսերեն, որ Իոախիմ Մյուրատը հայ չի եղել, բայց մեկ է, այստեղ եւս նա որպես հայ է ներկայացված (էջ 454): Մյուրատը բավական չէ՝ այս հանրագիտարանում ներկայացվել է նաեւ նրա սերունդներից գնդապետ Նապոլեոն Մյուրատը (1873-1950, տես էջ 456): Նույնը եւ՝ ռուս բեւեռախույզ Միխայիլ Լազարեւը (էջ 396): Իսկ որոշ գործիչների էլ Սարգսյանը գրչի մեկ հարվածով վերագրել է արցախյան ծագում: Նախիջեւանի Աստապատ գյուղում ծնված Մանուկ Աբեղյանը հռչակվում է «ծնունդով ղարաբաղցի» (էջ 9): Նույնն էլ՝ ծնունդով չերքեզահայ գրող Սավվա Դանգուլովը (էջ 287) եւ կամ գեներալ Էյզենհաուերի քարտուղարուհի Սյուզան Սարաֆյանը (էջ 515): Ի դեպ, վերջին, ինչպես նաեւ մի քանի այլ բառահոդվածներ բառացիորեն թարգմանված են իմ «Հայազգի գործիչներ» կենսագրական բառարանից (Երեւան, 2002): Գոնե մի տեղ հեղինակը հարկ համարեր նշել օգտագործված աղբյուրները: Արդեն սովոր եմ, որ տարբեր մարդիկ, մամուլում թե հեռուստահաղորդումներում, լայնորեն օգտվում են իմ գրություններից եւ հարկ չեն համարում նշել անունս: Սակայն մեր երկրում, ցավոք, մարդու կյանքը պաշտպանված չէ, էլ ուր մնաց հեղինակային իրավունքներ պաշտպանվեն...

Բայց արտագրելն էլ որոշակի գրագիտություն է պահանջում: Ահա մի փոքրիկ օրինակ: Իմ գրքում Թահրա բեյի մասին բառահոդվածն ավարտել եմ՝ գրելով, որ նրա անունը «հիշատակված է Պոլ Օրեի «Ֆաքիրներ, ֆոմիստներ» (1926, Փարիզ) ֆրանսերեն եւ Փոլ Փիրթունի «Եգիպտոսի գաղտնիքները» անգլերեն գրքում» («Հայազգի գործիչներ...», էջ 375): Սարգսյանը թարգմանել է ողջ բառահոդվածը, որի ավարտը նրա մոտ ստացել է հետեւյալ տեսքը՝ «Его имя упоминается в книгах Пола Оре "Факири, фомисты" (sic) (1926, Париж, Франция). И Пола Пиртуни (sic) "Тайны Египта" (англ.)» (էջ 545): Փոխանակ լիներ՝ «Пола Пиртуна»: Իսկ Անյես Վարդա անուն-ազգանունը Սերգեյ Սարգսյանի հանրագիտարանում դարձել է... Մարիա Մերիկո (էջ 568): Հեղինակն, ըստ երեւույթին, մեկ անգամ կարդացած անուն-ազգանունը գրոտել է ռուսերեն եւ հետո չի կարողացել ճիշտ վերծանել: Նման օրինակներ, ցավոք, գրքում քիչ չեն:

Քանի որ շնորհանդեսի ժամանակ բոլորը գովաբանում էին գիրքը, ես չուզեցի այս ամենի մասին բանավոր հայտնել հեղինակին: Եվ այս անդրադարձն էլ չէի գրի, եթե առաջաբանում նշված չլիներ, որ «Հեղինակը երախտապարտ կլինի ընթերցողների բոլոր նկատողությունների, առաջարկների եւ արձագանքների համար, որոնք հաշվի կառնվեն հետագա հրատարակությունների ժամանակ» (էջ 6): Առավել եւս, եթե հեղինակը հետագա հրատարակությունների հույս ունի եւ չի ուզում ներկայանալ որպես ամեն ինչը սեփականելու մոլուցքով տարված գավառացի, պետք է հանդես բերի գոնե մի փոքր գիտական մոտեցում, հրաժարվի Աբգար թագավորից, Շերից եւ գրքում ընդգրկված Արցախին չառնչվող ողջ նյութից ու իր հնարած տվյալներից: Ինչպես նաեւ՝ գրքի որեւէ անկյունում հարկ համարի հիշել օգտագործած աղբյուրները եւ ռազմական խորհրդատուից բացի գրքի համար գտնի նաեւ առնվազն մեկ հայագետ խորհրդատու-խմբագիր: Միայն այդ դեպքում կարելի է առանց ամաչելու գիրքը ներկայացնել ռուսալեզու ընթերցողին: Եթե նույնիսկ գրքի ծավալը կիսով չափ պակասի...

ԱՐԾՎԻ ԲԱԽՉԻՆՅԱՆ

Սեփական համայնքի ղեկավարմանը մասնակցելու իրավունք յուրաքանչյուրն ունի

Բայց ոչ բոլորը գիտեն այդ մասին

«Տեղական ինքնակառավարման մարմինների (ՏԻՄ) գործունեությունը Հայաստանի տարբեր շրջաններում տարբեր մակարդակների վրա է: Մարզերում, հատկապես գյուղական շրջաններում, բնակիչների մեջ դեռ շարունակվում են պահպանվել խորհրդային ժամանակների «գործկոմ», «ռայկոմ» հասկացությունները՝ միանձնյա կառավարման ու հասարակության մասնակցության բացակայության ավանդույթներով: Հատուկենտ համայնքներում են բնակիչները տեղյակ, որ համայնքի կառավարմանը մասնակցելը ՏԻՄ օրենքով իրենց տրված իրավունքներից մեկն է եւ համայնքի բնակիչն իրավունք ունի ցանկության դեպքում մասնակցելու իր մասնակցությամբ ընտրված ավագանու նիստերին, բարձրացնելու հարցեր, առաջարկություններ՝ համայնքի ղեկավարից 15-օրյա ժամկետում պատասխաններ ակնկալելով», այս կարծիքին է եկել Հասարակական երկխոսությունների եւ նախաձեռնությունների կենտրոնը (ՀԵՆԿ) Ջարենցավանում իրենց իրականացրած «Թափանցիկ կառավարում» ծրագրի արդյունքում:

Կենտրոնի իրականացրած ծրագրի նպատակը Ջարենցավան քաղաքի բնակիչներին սեփական համայնքի կառավարմանը մասնակցելու հնարավորություն ընձեռելն է, քաղաքացիներին իրենց այդ իրավունքի մասին իրազեկելը:

ՀԵՆԿ-ը հանրապետության ինը մարզերում համայնքի բնակիչներին տրամադրում է անվճար ծառայություններ, կազմակերպում սեմինարներ, շահերի պաշտպանության ակցիաներ, կամավորական ծառայություններ: Ջարենցավանում կազմակերպված ծրագրի շրջանակներում կենտրոնը պատրաստել է նաեւ հեռուստահաղորդում, որի շրջանակներում քաղաքի բնակիչները իրենց համայնքին վերաբերող հարցերը քաղաքապետ Շահգալդյանին ուղղելու հնարավորություն են ունեցել:

Տավուշի մարզի Իջեւան քաղաքում հուլիս-օգոստոս ամիսներին ՀԵՆԿ-ի կատարած ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ Իջեւանում երիտասարդների եւ տեղի իշխանության բեւեռացումը լուրջ խոչընդոտ է ուսանողների եւ երիտասարդների կյանքի որակի բարձրացման համար: Ծրագրի միջոցով վեր են հանվել Իջեւանի այն խնդիրները, որոնց լուծումը կբերի համայնքի կյանքում ուսանողների ընդգրկվածությանը: Հետաքրքրական են Իջեւանում ՀԵՆԿ-ի անցկացրած սոցիոլոգիական հարցումների արդյունքները: Պարզվել է, որ Իջեւանի եւ Դիլիջանի բնակիչների 68 տոկոսը երբեք որեւէ հարցով չի դիմել ՏԻՄ ներկայացուցիչներին, 12 տոկոսը դիմել է, իսկ 20 տոկոսը նշել է, որ դիմելու կարիք չի ունեցել: Պարզվել է նաեւ, որ երիտասարդության 40 տոկոսը հեռանում է քաղաքից աշխատանքային պայմանների բացակայության պատճառով: Տավուշյան այցի ժամանակ ՀԵՆԿ-ի աշխատակիցները հանդիպել են նաեւ երիտասարդների խնդիրներով զբաղվող կազմակերպությունների եւ իշխանության 25 ներկայացուցիչների հետ:

Իջեւանում եւս երիտասարդների մասնակցությամբ կազմակերպվել է հեռուստաբանավեճ, որին մասնակցել է քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանը: Ուսանողների եւ ՏԻՄ ներկայացուցիչների մասնակցությամբ կայացած հեռուստաբանավեճի ժամանակ քննարկվել են համայնքային խնդիրներ: Ծրագրի ավարտին մարզի երիտասարդները կազմել են երիտասարդության խնդիրների ծրագիր եւ ներկայացրել քաղաքապետին: Հուսով այդ ծրագիրը ֆինանսավորվելու է համայնքի ավագանու նիստում եւ դառնալու է գործող ծրագիր:

Գ. Գ.

ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայկական Հաբիթաթը» Խոր Վիրապում

Երեկ Արարատի մարզի Խոր Վիրապ գյուղում տեղի ունեցած «Հայկական Հաբիթաթ» կազմակերպության շինարարական ակցիային մասնակցում էին մարզի Խոր Վիրապ (Փոքր Վեդի), Լուսառատ, Եղեգնավան, Այգավան, Արալեզ, Նոր կյանք, Տափերական, Մարմարաշեն, Ոսկեհատ եւ Արագածոտնի մարզի Ոսկեվազ գյուղերի գյուղապետները: «Հայկական Հաբիթաթն» արդեն 7 տարի օգնում է կարիք ունեցող ընտանիքներին՝ առ այսօր ապահովելով 329 ընտանիքի: Խոր Վիրապի գյուղապետ Նորայր Ոսկանյանը նշեց, որ տեղում իրականացվող շինարարությանն անհրաժեշտ էր նաեւ համայնքի աջակցությունը, որի շնորհիվ էլ 3 ընտանիք ապահովվեց բնակարանով: Բացի սրանից, գյուղն իր հերթին բազում խնդիրներ ունի, սկսած գազաֆիկացումից, ճանապարհաշինությունից, վերջացրած սոցիալապես անապահով ընտանիքներին ֆինանսապես օգնելու հարցով: «Հայկական Հաբիթաթ» կազմակերպության երեւանյան գրասենյակի հարցերով համակարգողն ասաց, որ իրենց խնդիրներից մեկն էլ համայնքներում իրականացվող աշխատանքների մեջ ՏԻՄ-ին ներքաշելն է, որպեսզի որոշ չափով նրանք էլ իրենց աջակցությունն ունենան ծավալած աշխատանքներին:

Մարզի Եղեգնավանի գյուղապետը հավելեց, որ իրենց համայնքն էլ ցանկություն ունի ներգրավվելու այս ծրագրում, հույս հայտնելով, որ համայնքի բյուջեից որքան հնարավոր է օգնություն կտրվի շինարարության իրագործման համար: Խոր Վիրապի բնակիչ Սարգսյան Պետրոսը «Հայկական Հաբիթաթ» ծրագրի շահառու է եւ խորին շնորհակալություն հայտնեց ծրագրի անդամներին՝ իրենց կացարանով ապահովելու համար: «Հայկական Հաբիթաթը» պատրաստ է իր գործունեությունը ծավալել հանրապետության այն համայնքներում, որտեղ սոցիալապես անապահով ընտանիքները կարիք ունեն կացարանների, բայց ծրագրին աջակցության կոչ են անում նաեւ ՏԻՄ-երին:

ՆԱԻՐԻ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԾՁԲ-07/26 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետարանի կարիքների համար՝ Վարդենիսի հիվանդանոց տանող ճանապարհի հիմնանորոգման (860 գծ/մ), Մարտունի գետի Գեղհովիտ-Մարտունի հատվածի գետի հունի ամրացման եւ մաքրման, Գավառագետի հունի մաքրման /Արծվաքար թաղամաս եւ Նորատուսի հատված/ աշխատանքների տեխնիկական հսկողության ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ի 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար՝ Հ. Այունցին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 14.15-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԾՁԲ-07/27 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Արմավիրի մարզպետարանի կարիքների համար՝ Արմավիր քաղաքի N 8 միջնակարգ դպրոցի եւ Գեղակերտ գյուղի միջնակարգ դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների տեխնիկական հսկողության ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ի 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար՝ Հ. Այունցին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 16.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/184 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Արագածոտնի մարզպետարանի կարիքների համար ք.Աշտարակի թիվ 4 դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 4000 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» Էրեբունու մասնաճյուղ «Բեջ-Գալ» ՍՊ ընկերության N 2477230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Հ. Ավետիսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11:00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/188 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Արարատի մարզպետարանի կարիքների համար ՀՀ Արարատի մարզի Լանջառի համայնքի դպրոցի եւ Աբովյանի համայնքի մշակույթի տան տանիքի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1700 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» Էրեբունու մասնաճյուղ «Բեջ-Գալ» ՍՊ ընկերության N 2477230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Ա. Սարգսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 12.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/189 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետարանի կարիքների համար ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիսի հիվանդանոց տանող ճանապարհի հիմնանորոգման 860 գծ/մ աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1950.0 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» Էրեբունու մասնաճյուղ «Բեջ-Գալ» ՍՊ ընկերության N 2477230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Գ.Հովոյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 14.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/190 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետարանի կարիքների համար՝ ք. Ճամբարակի Գ. Նժդեհի ճանապարհի հիմնանորոգման (550 գծ/մ), Կարմիր գյուղի կամուրջի հիմնանորոգման, ք. Մարտունու հիվանդանոցի փողոցի հիմնանորոգման (480մ x 6մ) եւ ք. Մարտունու զորամասից N 3 միջնակարգ դպրոց տանող ճանապարհի կառուցման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 4100 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 1150000088680300 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Հ. Ավետիսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը ժամը 15:30-ը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/191» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **Գավառագետի հունի մաքրում /Արծվաքար թաղամաս եւ Նորատուսի հատված/ աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 4800.0 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 1150000088680300 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Գ. Մարկոսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 16.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/192» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետարանի կարիքների համար **«ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Մաքենիսի խմելու ջրագծի կառուցման 1.5 կմ, Արեգունիի խմելու ջրագծի կառուցման 3կմ, Արծվանիստի ջրահավաք ավազանի հիմնանորոգման, Ավազանի խմելու ջրագծի կառուցման 3կմ, Սոթքի խմելու ջրագծի հիմնանորոգման 7 կմ, Ն. Գետաշենում Արգիճի գետի հունի ամրակայման, Գանձակի հեղեղատարի մաքրման եւ Մարտունիի սելավատարի պատի վերականգնման աշխատանքների» ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 4585 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 1150000088680300 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Զ. Մելիքսեթյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 17.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/193» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Տավուշի մարզի Դեբեդ գետի հունի մաքրման եւ ափերի ամրացման Դեբեդավան համայնքի Ափատարածքում (Հայ առու եւ Խան արխ ջրանցքների գլխամասային հանգույց), Ափապաշտպան միջոցառումների իրականացում՝ Աղստեւ գետի հունի կարգավորման եւ ափերի ամրացման (Աչաջուր գյուղի տարածքում) եւ Ափապաշտպան միջոցառումների իրականացում՝ Աղստեւ գետի հունի կարգավորման (Իջեւան ՀԷԿ-ի գլխամասից մինչեւ Աչաջուր գյուղի սահման) աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 10885ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 1150000088680300 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Զ. Մելիքսեթյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 14.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/194» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **«Կողբ համայնքի ինքնահոս ջրագծի եւ Դեբեդավանի ջրանցքի հիմնանորոգման աշխատանքների» ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 3300 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» Երեբունու մասնաճյուղ «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ի N 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Գ. Մարկոսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 15.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/195 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Տավուշի մարզպետարանի կարիքների համար ՀՀ Տավուշի մարզի Նոյեմբերյան քաղաքի մարզադաշտի վերանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 3200 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» Երեբունու մասնաճյուղ «Բեջ-Գալ» ՍՊ ընկերության N 2477230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Ա. Սարգսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 16.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/196 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Տավուշի մարզպետարանի կարիքների համար՝ ՀՀ Տավուշի մարզի Ոսկեպար համայնքի հեղեղներից փլված կամուրջի հիմնանորոգման եւ Խաչարձան համայնքի դպրոցի հեղեղատներից վնասված ափապաշտպան հենապատի եւ հետիոտն կամրջի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 3900 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 1150000088680300 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Հ. Ավետիսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 17:30-ը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/197 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Տավուշի մարզպետարանի կարիքների համար ՀՀ Տավուշ մարզի Պառավաքար համայնքի դպրոցի 2-րդ մասնաշենքի կառուցման շարունակման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 3670 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 1150000088680300 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Գ. Հուրոյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 12.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/198 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ ՀՀ Կոտայքի մարզպետարանի կարիքների համար՝ **Նոր Հաճնի թիվ 2 միջն. դպրոցի շենքի, Բյուրեղավանի թիվ 1 դպրոցի շենքի, Արգելի միջն. դպրոցի, Նոր Երզնկա համայնքի մանկապարտեզի, Մրգաշեն համայնքի միջն. դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 8300 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 1150000088680300 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Հ. Ավետիսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 14:30-ը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/199 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Արմավիրի մարզպետարանի կարիքների համար ՀՀ Արմավիրի մարզի Արմավիր քաղաքի թիվ 8 միջնակարգ դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 2300 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» Երեբունու մասնաճյուղ «Բեջ-Գալ» ՍՊ ընկերության N 2477230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Ա. Անտոնյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 14.30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-07/200 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **ՀՀ Արմավիրի մարզպետարանի կարիքների համար ՀՀ Արմավիրի մարզի Արմավիր քաղաքի Գեղակերտ գյուղի միջնակարգ դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 2250 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» Երեբունու մասնաճյուղ «Բեջ-Գալ» ՍՊ ընկերության N 2477230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, համաձայնողի քարտուղար Ա. Անտոնյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 15.10-ն:

Ծանուցում

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆԸ

armentel

«Արմենտել» ՓԲԸ դիմել է ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովին՝ ՀՀ տարածքում 3G բարձական կապի համակարգի կազմակերպման նպատակով, 1920-1935 ՄՀց եւ 2110-2125 ՄՀց ռադիոհաճախականությունների օգտագործման թույլտվություն ստանալու համար:

Արմենիա Տելեֆոն Կոմպանի

Մրցույթի հրավեր

UNDP

ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրերի հայաստանյան գրասենյակը **հայտարարում է մրցույթ զեկույցների տպագրման համար:** Ցանկացողները կարող են դիմել հետեւյալ հասցեով՝ gagik.shahinian@undp.org եւ ստանալ համապատասխան փաստաթղթերը: Առաջարկների ներկայացման վերջնաժամկետը՝ 2007թ. 1 հոկտեմբերի, ժամը 17:00:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել Գագիկ Շահինյանին 56 60 73 լր. 119:

Մրցույթի հրավեր

UNDP Armenia

ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրերի հայաստանյան գրասենյակը հայտարարում է մրցույթ՝ **«Ընտանեկան բռնության դեպքերի կանխարգելում. իրազեկման բարձրացում»** թեմայով սեմինար կազմակերպելու եւ իրականացնելու համար (3 օրացույցային օր):

Ցանկացողները կարող են ձեռք բերել մրցույթին մասնակցելու անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերը, այցելելով ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակ՝ Պետրոս Ադամյան 14, դիմել Գրիգոր Ախնոյանին՝ 56 60 73 լր. 126 ժամը 14:00-ից մինչեւ 16:00: Փաստաթղթերի ներկայացման վերջնաժամկետը՝ 2007, 10 հոկտեմբերի, ժամը 17:00:

Մասնագիտություն, որն անհրաժեշտ է ամենուր

ԲԱՐՁՐԱԿԱՐԳ ՀԱՇՎԱՊԱՀՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

Ավարտելով **եռամսյա դասընթացը** դուք կստանաք.

- հաշվապահությունը վարելու գիտելիքներ եւ կիրառական հմտություններ,
- հաշվապահական եւ հարկային հաշվառումը ինքնուրույն վարելու փորձ,
- մեկամսյա աշխատանքային պրակտիկա եւ առաջին աշխատանքի փորձ,
- աջակցություն աշխատանքի տեղավորման հարցում

Ավարտողներին տրվում է պետական նմուշի հավաստագիր:

«ԷԿՈՆՈՄԻԿԱ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» կենտրոն

«ԷԿՈՆՈՄԻԿԱ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ԿԵՆՏՐՈՆ
Բաղրամյան 24ը,
ՀՀ Գիտությունների Ակադեմիայի Գրադարանի
6-րդ հարկ, 54-24-81

HEINRICH BÖLL STIFTUNG

Հարավային Կովկասում Հայնրիխ Բյոլի անվան հիմնադրամի տարածաշրջանային գրասենյակը հայտարարում է տարածաշրջանային կրթաթոշակային մրցույթ սոցիալական գիտությունների ոլորտում

Հայնրիխ Բյոլի անվան հիմնադրամը գերմանական անկախ խաղաղական հիմնադրամ է, որը համագործակցում է Գերմանիայի Կանաչների կուսակցության հետ:

Հիմնադրամն օժանդակում է խաղաղացիական հասարակության զարգացմանն ուղղված հետազոտություններին, հատկապես գենդերային խաղաղականության, կանանց իրավունքների եւ բնապահպանության ոլորտներում:

Տարածաշրջանային կրթաթոշակային ծրագրի նպատակը

Կրթաթոշակային ծրագիրը նախատեսում է անմիջականորեն Հարավային Կովկասի տարածաշրջանում գիտական հետազոտությունների անցկացում:

Ծրագրի նպատակն է՝

- աջակցել երիտասարդ գիտնականներին կատարելու անհատական, միջդիսցիպլինար գիտական հետազոտություններ Հարավային Կովկասում
- օժանդակել Հարավային Կովկասում բարձրակարգ մասնագետների տարածաշրջանային ցանցի ձեւավորմանը:

Մրցույթի պայմանները

Տարածաշրջանային գիտահետազոտական կրթաթոշակի հայտ կարող են ներկայացնել բարձրագույն կրթություն ունեցող եւ Հարավային Կովկասի երկրներում մշտապես բնակվող մինչեւ 35 տարեկան երիտասարդ գիտնականները (ծնված 1973-1985 թթ.): Երկու օտար (արեւմտաեվրոպական եւ ռուսերեն) լեզուների լավ իմացությունը պարտադիր է: Հայտերն ընտրելիս հատուկ ուշադրություն է դարձվելու թեմաների նորույթին եւ ժամանակակից մեթոդաբանական կողմնորոշմանը, այդ թվում նաեւ հետազոտությունների անցկացման որակյալ մեթոդների կիրառմանը:

Օժանդակություն է տրամադրվելու ստորեւ նշված թեմաների շրջանակներում իրականացվող հետազոտություններին.

1. Կենցաղի պատմություն
2. Այլախոհության եւ ռեպրեսիաների պատմություն
3. Խորհրդային մարդը հետխորհրդային երկրներում. խորհրդային իրականության հետքերը նոր պայմաններում
4. Պետությունը եւ կրոնը 20-րդ դարում
5. Նոր հայացքներ հին կոնֆլիկտների վրա
6. Ինքնությունների կառուցում
7. Միգրացիային առնչվող խնդիրներ
8. Փախստականները քաղաքում. գոյատեւման ռազմավարություններ, համայնքների ձեւավորում
9. Յուրայինն ու օտարը հասարակությունում
10. Անհավասարության եւ խտրականության դրդապատճառները
11. Գենդերային դերերի փոխակերպումը
12. Քաղաքային մշակույթ
13. Հաղորդակցումը քաղաքում
14. Քաղաքի կառավարման ժամանակակից մեթոդները
15. Քաղաքի սոցիալական եւ տեղեկատվական ենթակառուցվածքը
16. Քաղաքների կայուն զարգացման խնդիրը (սոցիալական, բնապահպանական եւ տնտեսական խնդիրներ)

Կրթաթոշակների տեւողությունը եւ չափը

Կրթաթոշակները տրամադրվելու են 12 ամիսների համար. 01.01.2008 31.12.2008: Կրթաթոշակների գումարը կազմում է ամսական 200 եվրո: Հիմնադրամը նախատեսում է նաեւ լրացուցիչ ծրագիր, որը ներառում է սեմինարներ, ամառային դպրոց, հրատարակումներ եւ այլն:

Ընդհանուր ցուցումներ

- Կրթաթոշակը անհատներին տրամադրվող օժանդակություն է եւ չի կարող օգտագործվել կրթաթոշակային ծրագրից դուրս կատարվող նախագծերի ֆինանսավորման նպատակով:
- Մրցույթին մասնակցելու համար հայտ ներկայացնող անձի որեւէ գիտական հաստատության հայցորդ կամ աշխատակից լինելը պարտադիր չէ:
- Ընդհանուր տեղեկատվության եւ մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ հայտաթերթիկների համար կարող եք այցելել Հարավային Կովկասում Հիմնադրամի տարածաշրջանային գրասենյակի էլեկտրոնային էջ՝ www.boell.ge
- Հայտերի ներկայացման ժամկետը լրանում է 2007 թ. հոկտեմբերի 15-ին, երկուշաբթի օրը, ժամը 12:00-ին:

Մրցույթին մասնակցելու համար պահանջվող փաստաթղթեր

1. Տիտղոսաթերթ հետեւյալ տվյալներով՝ անուն, ազգանուն, ծննդյան տարեթիվը, երկիրը, գիտական աստիճան, գիտական աշխատանքի անունը
2. Հայտաթերթիկ (տես www.boell.ge)
3. Ինքնակենսագրություն (CV)
4. Էսսե (5-ից 8 էջի սահմաններում), որը պետք է ներկայացնի մասնագիտական եւ անձնական մոտիվացիան, այն է.
   1. Ինչու եք հետաքրքրվում տվյալ թեմայով.
   2. Ինչ գիտեք ընտրված թեմայի վերաբերյալ.
   3. Ինչպես եք պատրաստվում իրականացնել եւ ինչ մեթոդներ եք կիրառելու.
   4. Տարեկան աշխատանքային պլանը.
5. Երկու երաշխավորագիր գիտնականների կամ այն կազմակերպությունների ղեկավարների կողմից, որտեղ դուք աշխատել եք (կոնկրետ ինչ փորձով եւ գիտական աշխատանքով է հիմնավորվում երաշխավորագիրը).
6. Բարձրագույն կրթության վկայականը (բակալավր, մագիստրոս կամ դիպլոմավորված մասնագետ) գնահատականներով.
7. Ըստ ընտրության. հրատարակված գիտական աշխատությունների ցանկը եւ, հնարավորության դեպքում, դրանց պատճենները՝ մինչեւ 20 էջ ծավալով:

Վերը նշված փաստաթղթերը (բացի գիտական աշխատություններից) պետք է ներկայացվեն անգլերենով կամ ռուսերենով 3 օրինակից: Թերի, ինչպես նաեւ վերջնաժամկետը լրանալուց հետո եւ էլ. փոստով ներկայացված հայտերը հաշվի չեն առնվի:

Մրցույթի հայտերը ուղարկել հետեւյալ հասցեով՝
Հարավային Կովկասում Հայնրիխ Բյոլի անվան
տարածաշրջանային գրասենյակ
Ռադիանի փող., թիվ 5, 0179, Թբիլիսի, Վրաստան

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 24.09.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: